

peyzaj mimarlığı

92/2

A. Ü. Çevre ve Peyzaj Mimarlığı Öğrenci Topluluğu

ELASA 93 MARMARİS

DOKAP

Çevre Elemanları Üretir. Çevre Üretir.

Turan Emeksiz sokak No:1
Gaziosmanpaşa 06700 ANKARA
Tel: (4) 468 55 76
Fax: (4) 468 55 81

Güvercin sokak 33
1.Levend-İSTANBUL
Tel:(1) 264 12 96,264 05 98,264 32 98
Fax:(1) 270 17 43

Rölyef döşeme plağı, hafif veya ağır yaya trafiğinin olduğu bütün açık alanlarda, yürüme alanları, kaldırımlarda, bina önlerinde, renk ve desen zenginliğinin verdiği sonsuz estetik imkanlarla kullanılan bir döşeme plağıdır.

DOKAP Oyun Alanları üretir. Oyun alanları için Oyun Elemanları üretir. Çocukların sonsuz enerjilerini yönlendiren hayal güçlerini ve yaratıcılıklarını çeşitli oyun imkanları ile zenginleştiren, temel malzemesi ahşap olan OYUN SİSTEMLERİ üretir.

Aydınlatma elemanları direğinden lambasına, tesisatından aksesuarına başlıbaşına bir tasarım konusu olan önemli bir Kent Mobilyasıdır.

DOKAP Beton Parke, döşemelerde uygulama kolaylığı kenar-köşe bağlantıları, desen zenginliği yanısıra ağır yük taşıma özelliği ile de, ağır-hafif yaya ve araç trafiğinin olduğu sokak, cadde ve meydanların döşeme malzemesi ihtiyacına büyük katkıda bulunmaktadır.

Çok çeşitli uygulamalara müsait olan DOKAP 'u-elemanı' her şekilde kullanılanı ile muhtelif fonksiyonlara cevap veren, kullanma zenginliği olan bir Kent Mobilyasıdır.

Peyzaj Mimarisi Derneği
Yayın Organı

Official Organ to the Association of Turkish
Landscape Architects

- **PEYZAJ MİMARİSİ DERNEĞİ** Tarafından Mart, Temmuz ve Kasım aylarında olmak üzere yılda üç kez yayımlanır.
Three issues in a year Journal of the Association of Turkish Landscape Architects

- **YAYINLAYAN**
Peyzaj Mimarisi Derneği Yayın Komisyonu
Doç.Dr. Halim PERÇİN
Erhan TORUNOĞLU
Sabahat AÇIKSÖZ
Renan ATATURAY
Oya AKKAN
Orkun DİKOLCAY
Suat DURMUŞ
Nuriye ÇAKIRCA

- **YAYIN YERİ VE YAZIŞMA ADRESİ**
TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası Merkezi
Karanfil Sokak No : 28/19
Kızılay-Ankara Tel : 417 78 02

- **EDERİ:**
20.000 TL. (KDV Dahil)
15.000 TL. (Öğrenciler için)

- **DERNEK ADINA SAHİBİ ve YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ**
Publisher and Editor in Chief
Doç.Dr. Halim PERÇİN

- **GENEL KOORDİNATÖR**/General Coordinator
Suat DURMUŞ

- **SAYFA DÜZENİ**/Graphic Design:
Peyzaj Mimarisi Derneği Yayın Komisyonu
- **DİZGİ** /Typesetting:
Sinan EŞSİZ

- **OFSET HAZIRLIK ve BASKI:**
KARŞI Basın Yayın Ltd. Şti.
Meşrutiyet Caddesi 17/22 Kızılay / Ankara
Tel:419 47 44 - 425 39 20

- **PEYZAJ MİMARİSİ DERNEĞİ YÖNETİM KURULU**
Doç.Dr. Halim PERÇİN
Suat DURMUŞ
Gaye ÇULCUOĞLU
Hasan KEMALOĞLU
Belemir DALOKAY

YAYIN KOŞULLARI

- Gönderilecek yazılar 6-7 daktilo sayfasından uzun olmamalıdır.
- Yazıların sonunda 200 kelimeye kadar Türkçe İngilizce özet bulunması arzu edilmektedir.
- Çizimler 1/2 oranında küçültüğünde okunabilir olmalı, görsel malzemeler yazıyla birlikte gönderilmeli ve kaynak belirtilmelidir.
- Yayın Komisyonu gönderilen yazıları basmakta veya basmamakta serbesttir.
- Yazılardaki görüşler ile çeviri için kaynak gösterilmesi gerekir.
- Gönderilen yazılar iade edilmez.
- Tüm yayın hakları PEYZAJ MİMARLIĞI DERGİSİ'ne aittir.
Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

REVIEW OF LANDSCAPE ARCHITECTURE

KAPAK KONUSU:ELASA 93
D.P.T.Marmaris Tesisleri
KAPAK RESMİ:Tayfun Tunguz

- 3) BAŞYAZI
- 4) HEDEF MARMARİS 93
Alper ÇABUK-Talat EKŞİOĞLU
- 5) İSTANBUL'DAN BİR KÖŞE : FATİH

Mezarlıklarda Peyzaj Planlaması

GAZİANTEP'TEN İZLENİMLER

Elmas ERDOĞAN

- 10) YEŞİL ALANLARDA BASAMAK DÜZENLEME İLKELERİ
Emin BARIŞ
- 16) ELASA
Alper ÇABUK
- 17) 2000'li YILLAR İÇİN BITKİ ÜRETİM POLİTİKASI
Ricardo DISPARATI
- 19) ÖRNEK PARK ÇALIŞMASI
Redife KOLÇAK
- 21) SANAYİ DEVRİMİNDEN GÜNÜMÜZE BAHÇE ŞEHİR
Nihal ŞENLİER
- 25) ÇİM TOHURLULUĞUNUN DURUMU VE GELECEĞİ
İlkden TALAY - Nilgöl KARADENİZ - Nevin AKPINAR
- 27) ÇOCUK OYUN ALANLARI
Gul Banu İZMİR
- 30) SU YÜZEYİNDE BITKİLENDİRME TEKNİKLERİ
Sabahat AÇIKSÖZ Renan ATATURAY
- 33) BÜYÜK AĞAÇLARIN SÖKÜM VE DİKİMİ
Hüseyin ERENBERK
- 37) BAHÇEDE ÇİÇEK
Murat YAZGAN - Oğuz YILMAZ

Gaziantep'ten İzlenimler

- 41) YEŞİL ALAN DONATIMININ NİCELİKSEL SAPTANMASI
Şenel ERGİN Semahat SEVİNÇ - Gamze ALPASLAN
- 51) KENTSEL YEŞİL ALANLARDA BAZI ÖNEMLİ ZARARLILAR
Hasan Celal AKGÜL
- 49) YENİ BİR YÜZYILA DOĞRU YEŞİL VE ÇEVRE İÇİN
- 51) BASIN
Sebahat AÇIKSÖZ - Renan ATATURAY
- 52) YAYIN
- 53) HABER
- 57) MEZARLIKLARDA PEYZAJ PLANLAMASI
Aysel ODABAŞ

"PEYZAJ MİMARLIĞI" ndan.

Yönetim kurulumuzun bu çalışma dönemi başında saptadığı yeni yayın politikası uyarınca 1992 yılı ikinci sayısını daha renkli bir şekilde yayınlıyabilmemizin mutluluğunu yaşıyoruz.

32. sayısını yayınladığımız "Peyzaj Mimarlığı" dergisi Türkiye'de meslek alanında yayınların yetersizliği nedeniyle, bir örgüt yayın organı olmanın ötesinde çok çeşitli görevler üstlenmek zorunda kalmıştır.

Derneğimizin bir demokratik meslek örgütü olarak yüklendiği görevlerin zaman içinde artması ve değişmesi sonucu, Dergimizin'de görevleri çoğalmış, bir tek yayın biçimi içinde bu görevlerin sürdürülebilmesinde güçlükler ortaya çıkmaya başlamıştır. Özellikle yüzeysel ve sadece akademik anlamda konular içeren bir yayın organı olmanın ötesinde, meslek sorunlarının tartışıldığı, bu sorunlara karşı daha temelde daha tutarlı bir mücadele sürdürülmesi yolunda meslek topluluğumuzun bilinçlenme ve örgütlenmesine katkı yapmak yeni yayın politikamızın temelini oluşturmaktadır.

Ancak sadece yılda iki kez yayınlıyabildiğimiz "Peyzaj Mimarlığı" Dergisi ile tam bu konuların üzerine gitmekte de yetersiz kaldığımızı inanıyoruz. Bu yetersizlik, yayın süresinin güncel gelişmeleri izlemek açısından çok uzun olmasının yanı sıra, tek bir biçim içinde hem araştırma - inceleme yazılarının, hem proje hemde güncel meslek sorunlarının ilişkisini kuran haber yorum yazılarının ve dernek politikası doğrultusunda Yönetim Kurulumuzun "Odalasma" için aldığı kararları ve yaptığı çalışmaların sıkıştırılmaya çalışılmasından ileri gelmektedir.

Bu sorunu çözmek için daha kısa sürelerde bülten yayınlanması kararı alınmış ve bu görev şubelerimize verilmiştir. Şube kuruluş çalışmalarını tamamlayan Adana şubemiz 1 Ankara şubemiz ise 2 bülteni bugüne kadar gerçekleştirmiştir.

Bölgesel ölçekte sorunların tartışıldığı bir yayın niteliği kazanan bültenlerimizle üyelerimiz daha sık ulaşarak daha yararlı olabileceğinize inanıyoruz.

"Peyzaj Mimarlığı" dergisi ve Bültenlerimizin gelişmesi, okuyucuların yapacakları eleştiri ve katkılara bağlıdır. Bu konuda özellikle meslek topluluğumuzun gereken çabayı sarfedeceğine inanıyoruz.

Saygılarımla

Doç. Dr. Halim PERÇİN

Hedef Marmaris 93

Alper ÇABUK

Talat EKŞİOĞLU

Elasa Türkiye Temsilcileri

ELASA (AVRUPA PEYZAJ MİMARLIĞI ÖĞRENCİ TOPLULULUĞU) Avrupa ülkelerinde Peyzaj Mimarlığı öğrenimi gören öğrenciler arasında bilgi alışverişinde bulunmak amacıyla 1990 yılında Portekizli Öğrencilerin girişimiyle kurulmuştur. İlk toplantı aynı yıl on ülkenin katılımıyla Portekiz'de gerçekleştirilmiştir. Bu toplantıda, gelecek toplantının Macaristan'da yapılmasına karar verilmiş ve 1991 yılının Nisan ayında yapılan bu toplantıya 16 ülkeden öğrenciler katılmıştır. Bir hafta süren bu toplantıda çeşitli ortak çalışmalar ve geziler düzenlenmiştir.

Bu seneki yani 1992 yılındaki toplantının İsviçre'de gerçekleştirilmesine oybirliği ile karar verilmiştir.

ELASA 92'NİN ARDINDAN

Bu seneki toplantıya büyük bir katılım sağlanmıştır. Bunda en büyük etken, organizasyonu düzenleyen ülke ve o ülkenin öğrencilerinin gerçekten tam organize olarak çalışmaları olmuştur.

Bizimle birlikte 25 Avrupa ülkesi ve Amerika'da toplam 121 öğrenci bir araya gelerek pek çok aktivitede bulunmuş ve gerek Peyzaj Mimarlığı gerekse çevre konularında ortak bir çok çalışmalar yapılmıştır. Bunun yanı sıra İsviçre'yi tanıtıcı turlar düzenlenmiştir. Bu turlar, o ülkenin tarihi - turistik yerleri ve doğal zenginliği bakımından ön plana çıkan yerlerine yapılmıştır.

Tabi ki buraları gezerken amaç tüm olumlu ve olumsuz özellikleri de not ederek, o ülkenin çevre sorunları ve doğal zenginlikleri üzerindeki düşüncemizi ortaya koyarak bir nevi o ülkedeki çevre bilincinin yerleşmesini sağlayabilmektir.

Bu seneki toplantı sonunda bir sonraki toplantının nerede ve nasıl yapılacağı sorusu gündeme geldi.

Biz de ülkemizde henüz tam anlamıyla yerleşmemiş olan çevre bilincine dikkat çekmenin, ülke

tanıtımına katkıda bulunmanın gerçekten ülkemiz açısından önemli bir konu olduğunu düşündük. Bu nedenle toplantıyı Türkiye'de gerçekleştirmeye karar verdik. Ancak bu organizasyonu üstlenmek kolay olmayacaktı. Çünkü ilk kez dört ülke birden (POLONYA, FRANSA, İSPANYA ve TÜRKİYE) bu organizasyonu ülkelerinde gerçekleştirmek istiyordu. Elbette çevreye, Peyzaj Mimarlığı mesleğine duyarlı herkes bu olayın ülkesine neler kazandıracağını biliyordu. Her ülke temsilcisi birer sunuş konuşması yaparak neden bu organizasyonu gerçekleştirmek istediklerini belirttiler. Bizler de tüm detayları ile bu organizasyonu neden üstlenmek istediğimizi ve bu olayın altından nasıl kalabileceğimizi içeren bir sunuş yaptık. Sonuçta oy birliği ile 1993'deki toplantının Türkiye'de olmasına karar verildi.

Bizler yaklaşık yedi aydır ülke tanıtımı ve tüm ülkelerin sorunu olan çevre kirliliği konusunda ortak çalışmalarda bulunmak amacıyla yapacağımız bu organizasyon üzerinde çalışıyoruz.

Bu seneki toplantıda, 28 Avrupa ülkesi ve Amerika, Japonya, Güney Afrika, Kanada, Avustralya'dan yaklaşık 150 Peyzaj Mimarlığı Öğrencisi Marmariste bir araya geleceklerdir. Çevre sorunları konusunda ortak çalışmalarda bulunurken, zengin doğal ve tarihi kültürümüzü tanıma fırsatı bulacaklardır.

Bizler Peyzaj Mimarlığı Öğrencileri olarak ülke tanıtımı açısından elimize geçirdiğimiz bu tarihi fırsatı en iyi şekilde kullanmak için var gücümüzle çalışmaktayız. Bir amacımız da ülke çapında sesimizi duyurarak çevre sorunları ve yitirmekte olduğumuz tarihsel ve doğal zenginliğimiz konusunda büyüğünden küçüğüne herkesin dikkatini çekmek.

Elimizdeki kısıtlı imkanlarla bunu en iyi şekilde gerçekleştireceğimize eminiz. Ancak sizlerin yardımıyla bu tarihi fırsatı daha da iyi şekilde değerlendireceğimize inanıyoruz.

İstanbul'dan Bir Köşe : Fatih

Dr. Yusuf GÜNAYDIN
Fatih Belediye Başkanı

Yoğun yerleşim yeri olduğu kadar sanat, kültür, turizm, ticaret merkezi olan Fatih İlçemizin kuzeyinde Haliç, güneyinde Marmara Denizi, doğusunda Eminönü İlçesi ve batısında Eyüp, Zeytinburnu ilçeleri bulunur. Eminönü ilçesi ile Atatürk Bulvarı orta refüjü, Eyüp ve Zeytinburnu ilçeleri ile de tarihi kara surları sınır teşkil eder.

İlçemizin alanı 13.6 km²'dir. 69 mahallesi ve beş nahiyesi Merkez, Karümrük, Fener, Şehremini ve Kocamustafapaşa olup, km²'ye 33.088 kişi düşmektedir. Toplam nüfusumuz 1990 yılı nüfus sayımı itibarıyla 450.000 kişidir.

İlçemizin merkezi olan Fatih semti, Fatih, Beyazıt tepelerini birbirine bağlayan semtin merkezinde Marmara ve haliç yamaçlarını birbirine kavuştuğu noktada bulunur. Merkezi durumu dolayısıyla şehir halkı burada hayli kalabalıktır.

Tarihi yarımada içerisinde yer alan İstanbul'un eski yerleşim bölgelerindedir.

Şehir içerisinde Roma ve Osmanlı medeniyetlerinin izlerini taşıyan tarihi dokuya sıkça rastlanabilir.

Görevi devraldığımız Mart 1989'dan bugüne değin mensubu bulunduğumuz Sosyal Demokrat düşüncenin temeli olan "ÖNCE İNSAN" sloganıyla halkımızla el ele vererek ilkelerimize dayalı uygulamalar yaptık.

Enflasyon canavarı, pençesinde ezilen halkımızın ve kalkınma çabası veren ülkemizin bütün yatırım planların alt üst ettiği gibi belediyemizin yatırımlarını da aksatmıştır. Yatırım demek sırf ihale yoluyla rayiç bedellerde belirtilen parayı harcamak demek değildir. Ucuza mal etmek demek de kalitesiz, dayanıksız, şekilsiz mal veya hizmet üretmek, satın almak değildir. Fatih'e geçmiş dönemler dahil bizim dönemimizde de yapılan yeşil alanlarla yaklaşık 2.000.000 m²'ye ulaşılmıştır.

Bugün sadece bunların bakım ve onarım ihalesi, Bayındırlık Birim Fiyatlarına göre ihale edilmiş olsa yaklaşık 50 Milyar civarında para ödememiz gerekirdi. Biz bunu kendi işçimiz ve mühendisimizle yapmanın gururu içerisindeyiz ve harcanacak 50 Milyar liranın kasamıza kalması ile hizmetlere aktarmış bulunmaktayız.

Daha fazla rekreasyon alanı yapmak kadar yapılanı korumak ve sahip çıkmak önemlidir. Biz işçilerimiz ve mühendislerimizle yapılanı sahiplenirken yapılanı korumak içinde halkla bütünleşmenin çarelerini arıyoruz.

Bu amaçla;

Fatih'te tüm belediye hizmetlerini görebilmek için ve halkımıza yaşanabilir sağlıklı, temiz bir Fatih sunmak için " ÖNCE İNSAN" sloganıyla;

Gençlerimizin spor yapacağı, amatör spor kulüplerimizle birlikte başlatılan spor tesislerinin yapılması;

Özürü vatandaşlarımızın ve yaşlı insanların çocuklu kadınlarımızın yararlanabileceği şekilde sokakların düzenlenmesi, rampaların yapılması;

Çalışanlarımızın çocuklarının yararlandığı kreşler;

Kültür hizmetleri serisinde Türk Müziği Cemiyeti, şölenler, kütüphaneler.

Temiz bir çevre için temizlik kampanyaları ve çöp araç ve gereçlerimizin artırılması;

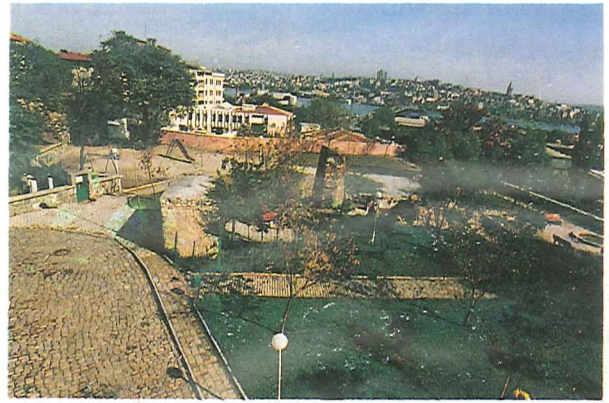
Sağlıklı çevre ve genç nesillere doğa sevgisini aşılamak için ücretsiz bitki dağıtma ve bitki dikim kampanyaları;

Harç resim ve vergilerin tahsili için otomasyona geçiş;

"Bebe Süt" ve "Has Ekmek" kampanyaları;

Esnaf denetimlerinin yapılarak kurallara uymayanları cezalandırırken kurallara uyan ve halkımıza saygı duyan esnafımıza ödül verilmesi;

Çevre ve Denizcilik bakanlığı kurulması ile ilgili kampanyanın başlatılması, Fatih'te tüm sakat ve özürü insanların yararlanabileceği yol telefon ve "WC"lerin yapılması;

Tüketicinin korunması ile ilgili kursların düzenlenmesi gibi konularda yurdumuzun belediyeler arasında hep öncü olduk.

Bütün çalışmalarımızın ve uğraşlarımızın odak noktası olan insanı çevresiyle barışık kişi haline getirerek gelecek nesillere sağlıklı temiz bir çevre hazırlamaktır.

Gaziantep'ten İzlenimler Geleneksel Gaziantep Konutunda Avlu

Araş.Gör. Elmas ERDOĞAN

Yüksek Mimar

A.Ü.Z.F. Peyzaj Mimarlığı Bölümü

Güneydoğu Anadolu Bölgesinin Akdeniz'e komşu kesiminde yer alan yükseltisi Kuzeybatı'dan Güneydoğu'ya Fırat Vadisine doğru alçalan bölgede bir yerleşim yeri olan Gaziantep, bulunduğu yöredeki tüm yerleşimlere bağlanan ulaşım ağının düğüm noktasında canlı bir ticaret merkezidir. Tarihöncesi dönemlerden bu yana önemli bir yerleşim olan Gaziantep'in kuruluş yerinin seçilmesinde kalenin bulunduğu yüksek kesimler rol oynamış, tarih öncesi dönemlerde mağaraları ile insan sığınağı görevini görmüştür. Kent, kale tepesinin yamaçlarında ve çevresindeki daha küçük tepelerin sırtında eğimli bir arazi üzerinde kurulmuş. Akdeniz iklimi ile birlikte denizden uzaklaştıkça karasal etkinin arttığı bir yöredir. Eski kaynaklara göre bahçelik çarşısı zengin, güzel bir şehir olan Gaziantep (Ayıntab), Evliya Çelebi'ye göre 8000'den fazla evi, 140 camii, mescid ve medresesi ile üstü örtülmüş çarşılı bir şehir olarak

tanımlanmaktadır. Kent, sırası ile Bizans, Emevi, Abbasi, Eyyubi, Memluk, Dulkadiroğulları ve Osmanlı dönemlerinde yerleşim yeri olmuş, tarihi eser açısından oldukça zengin bir merkezdir. Bizans dönemine ait ünlü Antep kalesi dışında diğer eserler Türk Memlukları ile Osmanlılar dönemine aittir. 15. yy. başlarında, Osmanlı idaresine girmeden önce, şehirde 129 camii, 15 medrese, 20 han ve birkaç saray olduğu bilin-

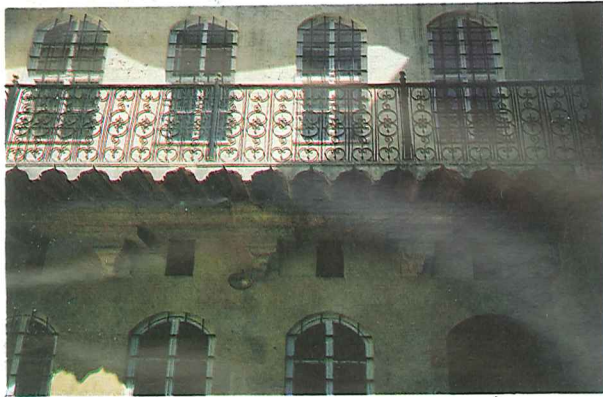

GAZIANTEP KONUTU AVLUSU

mektedir (Larousse, 1969).

Bugün Gaziantep'de çoğu ayakta olan ve ipek yolundaki şeker, muz, tütün ihtiyacını karşılayan hanlardan şeker han, tuz hanı, tütün han, hışva han, küpcük han ve Anadolu hanı, benzer düzende, 2 katlı, iç avlulu plan şemasına sahip, yapısal ağırlıklı, havuz ile birkaç ağacın yer aldığı özgün avlu yaklaşımına sahip tarihi ticaret yapılarıdır.

Eğilimli alanda organik bir gelişim gösteren kentin eski çekirdeğinde yer alan geleneksel Gaziantep konutları ise sarı renkli kesme taş ile inşa edilmiş, çoğu iki katlı, düz çatılı, avlulu yapılardır. Yapıların hemen hepsi kübik,

GELENEKSEL GAZIANTEP KONUTU AVLU CEPHESİ

oldukça yakın cephelere sahip, genelde basık kemerli kapı-pencere açıklıklarının görüldüğü bir düzenedir. Sokak-avlu-yapı mekansal düzenin izlendiği Gaziantep evinde avlu konumlanması yan/ön ya da iç/orta avlu şeklinde olup daha büyük konutlarda haremlik-selamlık avluları olmak üzere çift avlulu örnekler de rastlanmaktadır. Dışa kapalı özellik gösteren konutlarda içe dönük, avlunun odak olduğu bir mekan kullanımını söz konusudur; avlu gece ve gündüz kullanılan, günlük yaşamın geçtiği ana mekandır.

GAZİANTEP KONUTU AVLU KAPISI

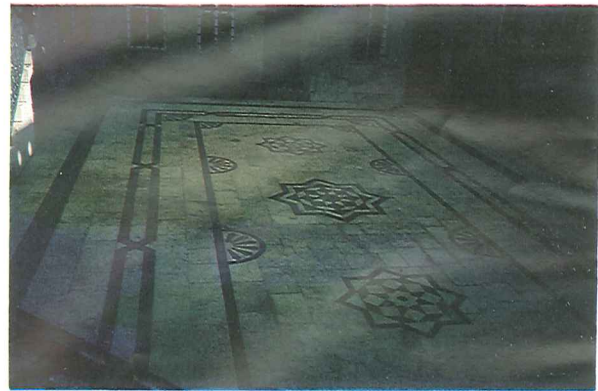
Genelde taş kemerli, çift kanatlı ahşap bir kapıdan ulaşılan Antep avlusu, kare ya da kareye yakın dörtgen formlu, odalar, mutfak, banyo, tuvalet, depo, kiler, tandır evi gibi yapısal birimler ile çevrili olup, kimi Avlularda "eyvan" gibi Anadolu mekan kültürünün özgün bir sentezine de rastlanmaktadır.

Avlu cephelerinde görülen sivri ve kaş kemerli "kuşluk"lar da dış cephede görülmeyen, ancak avlu cephesinin vazgeçilmez bir diğer özgün cephe elemanıdır ki, kuşların avluya gelmesini sağlayarak bu alanı daha doğal ve aktif, yaşayan bir açık mekan haline dönüştürülmektedir.

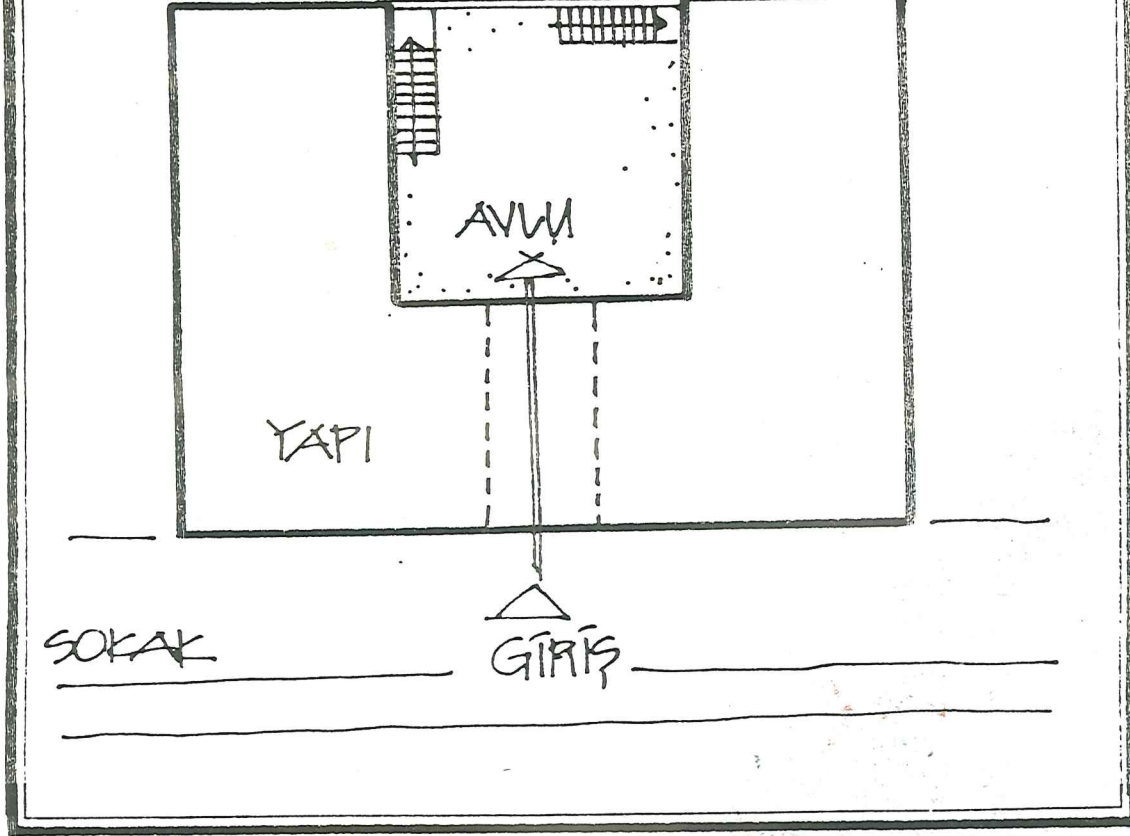
Avluyu kimi zaman tek, kimi zaman ise iki yönden çevreleyen avlu duvarları da konut gibi

kesme taş ile inşa edilmiş, yaklaşık bir kat yüksekliğinde, üzerinde çeşme, kuyu, niş gibi öğelerin yer aldığı yapısal elemanlardır. İç mekanlarda/odalarda görülen renkli kesme taş ile oturtulmuş geometrik desenli döşemelerin avlularda da gerçekleştirilmiş olması, avlunun kullanım ve aktivite olanakları açısından odaların bir uzantısı olduğunu somutlamaktadır. Üst katlara bağlantıyı sağlayan dekoratif demir korkuluklu taş merdivenler de rasyonel oldukları ölçüde detayları ile de dikkat çekicidirler. Avluda yer alan diğer yapısal elemanlar olan kuyu ve çeşme bağımsız düşünülmemiş, avlu ya da konut duvarı ile bütünleştirilmiş, taş süslemeler ile desteklenerek yanyana ya da bir arada çözümlenmiştir. Avluların bir diğer vazgeçilmez öğesi olan havuzlar ise taştan, sekizgen, daire, oval formlu, genelde avlunun ortasında konumlandırılmış, çevresi saksılar ile bezenmiştir. Ocak ögesinin avluda değil de avluya açılan mutfakta yer alması da yöresel bir özelliktir.

Genelde tamamı kesme taş ile kaplanmış dekoratif Gaziantep avlusu zemininde duvar kenarlarında bordürle ayrılmış bölümlerin dışında bitkisel uygulama görülmemektedir. Yöre avlularında görülen ağaç, çalı türü bitkiler nar, incir, vişne, erik, dut, zerdali, ceviz ve fıstık gibi meyve ağaç çeşitleri ile cacia sp, Vitis vinifera, Ampelopsis, quinquefolia, Lonicera caprifolium dur. Havuz ve merdiven kenarına dizilmiş, saksılarda ise Rosa, Tagetes erecta, Mirabilis jalapa, Impatiens sp, Dianthus, barbatus, Gladiol

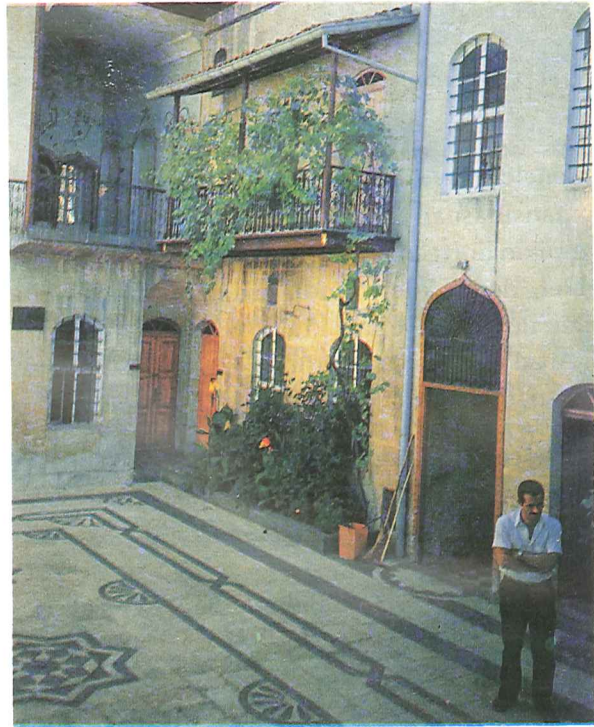

GAZİANTEP

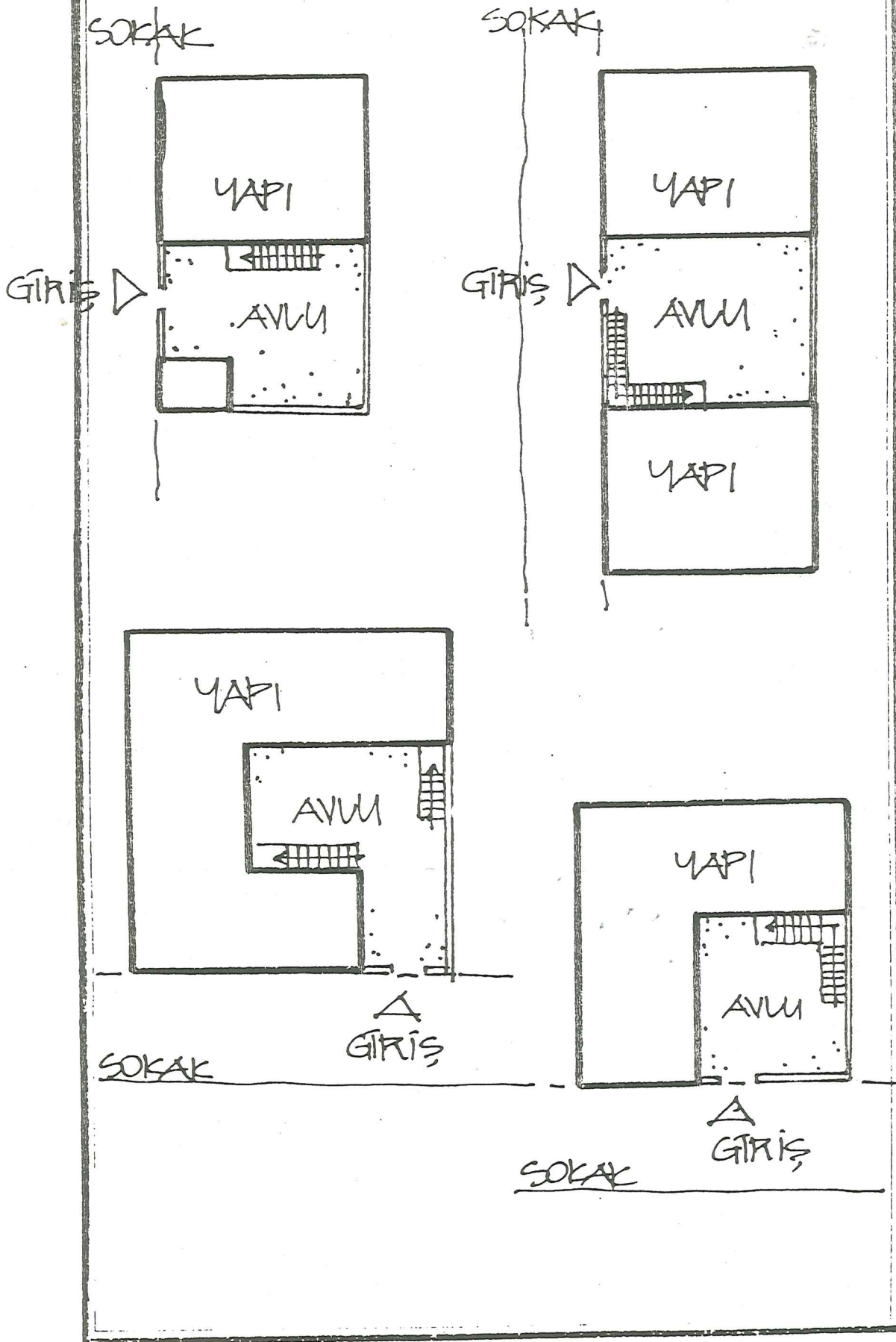
sp, Abelia sp, Nerium sp. Jasminum. Pelargonium, Hibiscus sp.x ve Ficus gibi bitki türleri görülmektedir.

Geçiş, yaşama, çocukların oyun alanı, yemek hazırlama, çamaşır yıkama ve kurutma, meyve-sebze kurutma, salça-turşu yapımı, kilim-halı-yün yıkama, dikiş dikme, Antep işi yapımı, nişan-düğün törenleri, gece uyuma amaçlı kullanılan Gaziantep avluları son derece yalın ve alçak gönüllü görüntüsüne karşın, detaylarındaki ince sürlmeleri, kuşlukları, demir korkulukları, geometrik döşeme detayları ile bir yöresel kimlik yansımasıdır. Böyle nitelikli ve özgün bir mekansal biçimlenmenin yüzyıllar boyu korunup, kültür birikimimizi desteklemesi dileği ile...

H.SÜZER EVİ AVLUSU

GAZIANTEP

Yeşil Alanlarda Basamak Düzenleme İlkeleri

Araş Gör. M. Emin BARIŞ
A.Ü. Ziraat Fakültesi
Peyzaj Mimarlığı Bölümü

Basamak ve rampalar esas olarak yaya-
ların bir seviyeden diğerine geçişlerini sağlayan
fonksiyona sahiptir. Fakat aynı zamanda bir
alandaki çevresel karakteri yükseltici büyük bir
potansiyeli içerirler ve bu potansiyel mümkün
olan yerlerde kullanılmalıdır. Düşey seviye
değişimlerinde merdivenlerin daha az yatay me-
safeye gereksinim duymalarına karşın bu mesafe
rampalarda daha fazladır, ancak çoğu insan
için, merdivenlerin kullanımı daha fazla çaba ve
fiziksel enerji gerektirdiğinden dolayı, rampa-
ların kullanımı daha kolaydır.

Basamaklar duvar ya da teras önünde form
ve çizgileriyle estetik bir unsur olarak, bir yolun
sonunda ise dikkati çeken objeler olarak değer
kazanırlar. Basamakların yükseklik ve genişliği
ile çevresindeki parmaklık ve balustratların
insan boyu ile olan ilişkisi kompozisyondaki
insan ölçüsüne dair bir karşılaştırma elemanıdır
ya da insanı bu konuda uyaran bir örneği ortaya
koyar. Basamakların bir kompozisyon içinde
büyük objeler ya da yapılar tarafından takviye
edilmiş olmaları, kendilerinin peyzajdaki fonk-
siyonel ve estetik değerlerini yükseltir.

Basamaklarda iki önemli konu, basamak
yüksekliği ve genişliğidir. Yetersiz ayak basma
genişliğine sahip basamaklar yalnızca yorucu
değil aynı zamanda tehlikelidir. Bahçe merdi-
venlerinin yapımında esas olarak bir insanın uzun
adımı dikkate alınabilir. Optimum basamak
yüksekliği 15 cm'dir ve bu yükseklik 15 cm nin
üzerine çıkarılmamalıdır. Eğer arazinin yapısı
izin veriyorsa basamak yüksekliğini 12, hatta
10 cm'e kadar düşürmek kullanım açısından ra-
hatlık yaratır. Genellikle basamaklar alçak ve
geniş oldukları takdirde daha güzel ve rahattır.
Eğer basamaklar rahat değilse ve ölçüleri
hatalıysa, bu durum genişlik ve uzunluk
arasındaki oranın yanlış olmasındadır.

Alanın Eğim oranı ile basamak yüksekliği
ve genişliği arasındaki ilişkiyi ifade etmek için,
 $2h+b=60-65$ cm formülü kullanılabilir. Bu
formülde h = basamak yüksekliğini, b = basamak
genişliğini ve 65 cm= normal bir adım uzunluğunu
verir. Bu formül % 20-60 eğime sahip alanlarda
çok kolay uygulanabildiği halde, %60'tan fazla

eğimli alanlarda uygulanması güçtür. Basamak-
larda en uygun ölçüleri 12x38, 10x45 ve 8x48 cm
arasındaki oranlar oluşturur.

İki düzlem arasındaki düşey mesafenin
aşılması için kullanılacak basamak grubundaki
basamak sayısı en az üç olmalıdır. Genel olarak
tek bir basamağın kullanımı, insanların bunu far-
ketmesinin çok güç olması nedeniyle tehlikelidir.
Bir basamak grubundaki optimum basamak sayısı
11'dir ve aynı basamak grubunda 19'dan fazla ba-
samağın bulunması kullanım açısından güçlükler
yaratır. Merdiven genişliğinin en az 100 cm ola-
rak alınması rahat bir kullanım sağlar. Birden
fazla basamak grubunun bulunduğu merdivenler-
de, basamak grupları arasında sahanlıkların
oluşturulması mümkündür ve bunların ölçüsünün
120 cm'den daha az olmaması önerilmektedir.
Genel olarak, eğimin tipine göre herhangi tek
sayıdaki bir basamak grubuyla birlikte sa-
hanlıkların kullanılması mümkündür.

Teknik anlamda basamakların
düzenlenmesini, üzerinde buldukları alanın
eğim durumu, yani eğimli alanın düşey ve yatay
mesafeleri arasındaki oran etkiler. Fiziksel an-
lamda olduğu kadar, düzenlemenin ölçüsü konu-
sunda da başarılı olmak için olanakların elver-
diği oranda yatay basamak çizgili elde etmek en
iyi çözüm yoludur. Nitekim, bir yapı önündeki te-
rastan inen uzunlamasına basamak çizgileri pey-
zajda sadelik, sükunet ve insanda emniyet hissi
duygusu yaratır.

Peyzaj planlama alanlarına ilişkin basa-
maklarla, yapılara ait olanlar arasında ölçü
bakımından fark olmalıdır. Çünkü, yapılarda
mekanın daha az ölçülere sahip olması nedeniyle
kısa mesafelerdeki yükselmeleri genişliği az,
yüksekliği fazla basamaklarla katetmek zorun-
luluğu vardır. Ancak merdivenlerin, kul-
lanımlarında enerji harcamasını en az düzeye in-
direcek şekilde planlanması gereklidir. Bu
faktör özellikle yaşlı ve sakat insanlar için çok
önemlidir. Güvenilir bir kullanımın sağlanması
için uygun ek kullanımlara da yer verilmesine
dikkat edilmelidir.

Görünüş, rahat kullanım ve az bakım
açısından iki ve daha fazla basamaklı merdi-

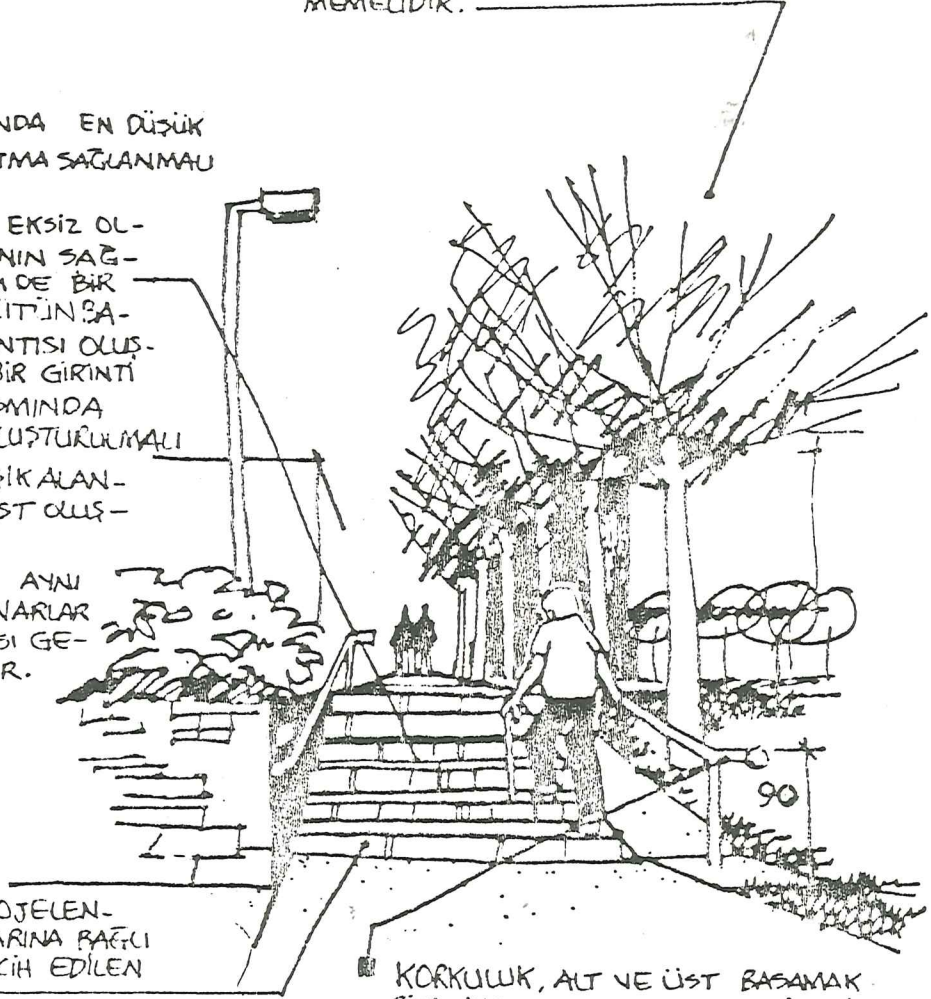
* YAKIN CENREDEKİ BİTKİLERİN GÖLGELERİ KAR VE BUZU ERİTECEK OLAN GÜNEŞİ ENGELLEMELİDİR.

* BÜTÜN MERDİVEN ALANLARINDA EN DÜŞÜK 5 FOOTCANDLE'LIK AYDINLATMA SAĞLANMALI

* TÜM BASAMAK YÜZEYLERİ EKSİZ OLMALI VE YÜZEY DRENAJININ SAĞLANMASI İÇİN HER 30CM DE BİR 1/3 EĞİM VERİLMELİDİR, BÜTÜN BASAMAKLARDA BURUN ÇIKINTISI OLUŞTURMAK İÇİN 2CM'LİK BİR GİRINTİ VEYA BASAMAĞIN ÜÇ KISIMINDA 2.5 CM'LİK BİR DÖNÜŞ OLUŞTURULMALI

* BASAMAK RENKLERİ BİTİŞİK ALANDAKİ DÖŞEMEYLE KONTRAST OLUŞTURMALI

* BİTİŞİKTEKİ ÇİM ALANLA AYNI SEVİYEDE OLAN YAN DUVARLAR ÇİMLERİN ELLE BUDANMASI GERREĞİNİ ORTADAN KALDIRIR.

* MERDİVEN GENİŞLİKLERİ PROJELENDİRİLMİŞ YAYA TRAFİĞİ MİKTARINA BAĞLI OLARAK SAPTANMALIDIR. TERCİH EDİLEN MINIMUM ÖLÇÜLER:

TEK YÖN İÇİN - 90cm
İKİ YÖN İÇİN - 150cm

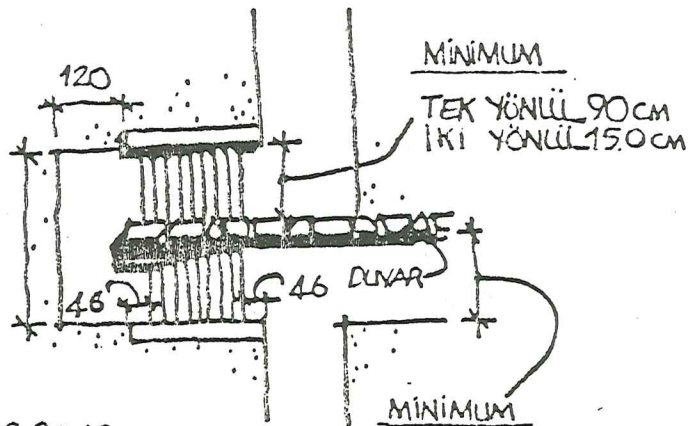
* KORKULUK, ALT VE ÜST BASAMAK BİTİMİNDEN EN AZ 20CM İLERİ UZATILMALIDIR.

* BASAMAK YAN DUVARLARI, KORKULUĞUN ALTINDA, KORKULUĞUN BİTTİĞİ YERE KAPAR DENENİ ETMELİDİR.

■ DIŞ MEKAN MERDİVENLERİ

MINIMUM*

TEK YÖNLÜ - 180cm
İKİ YÖNLÜ - 300cm

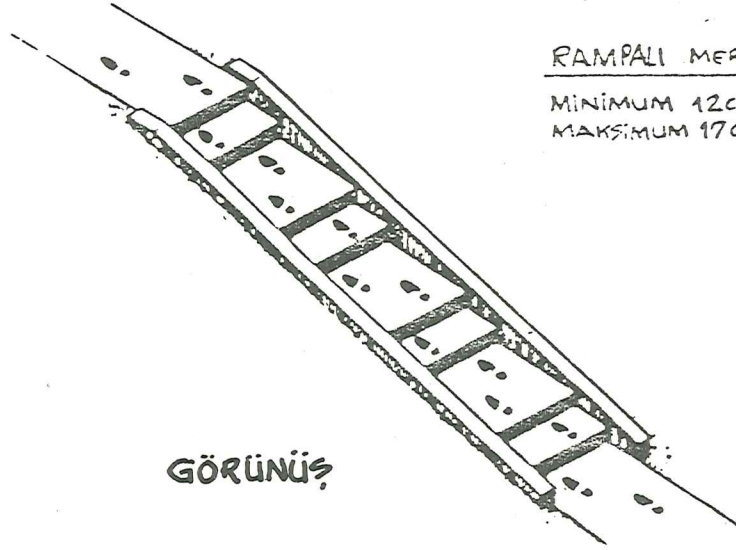
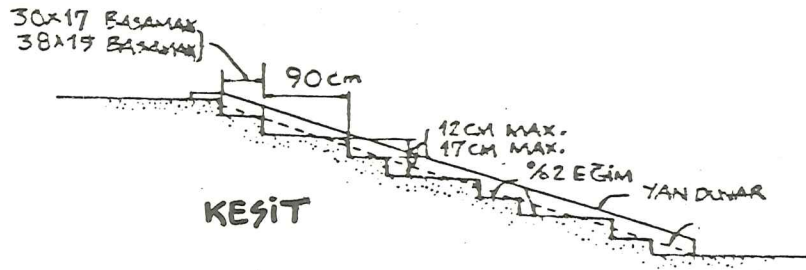

* NOT: MINIMUM ÖLÇÜLER DUVAR KALINLIKLARINI İÇERMEMEKTEDİR.

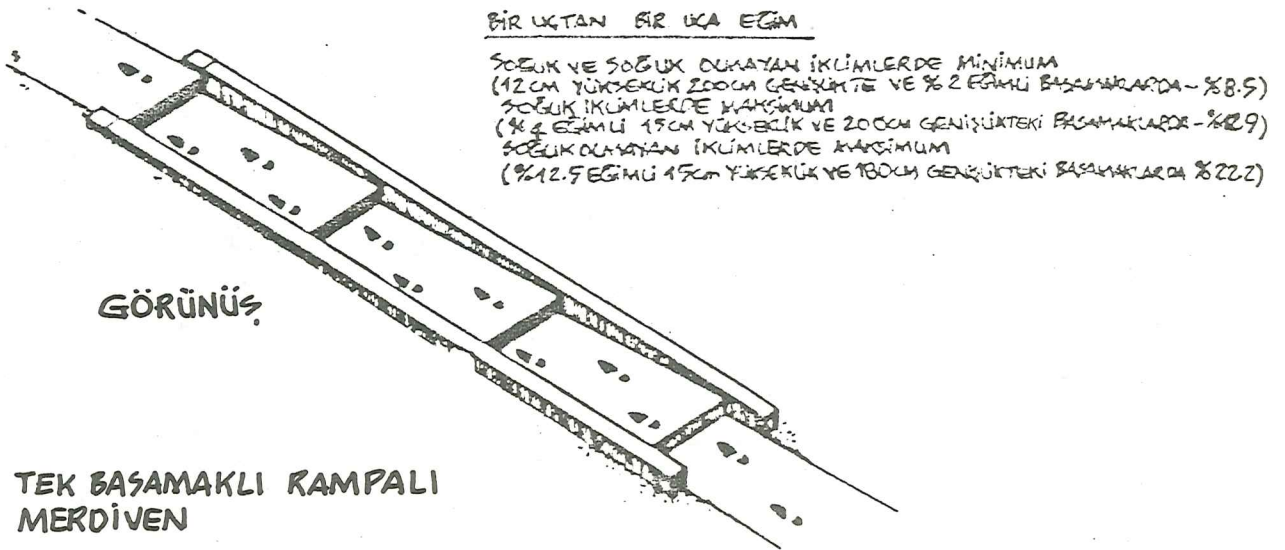
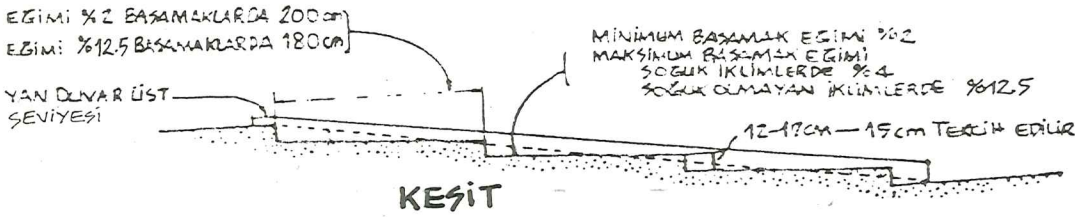
MINIMUM

TEK YÖNLÜ - 90cm
İKİ YÖNLÜ - 150cm

■ SAHANLIK ÖLÇÜLERİ

ÇİFT BASAMAKLI RAMPALI MERDİVEN

venlerde yan duvar yapımına gerek vardır. Bu duvarlar basamakların her iki yanında ve basamağın dış kenarlarının bir kaç santim üzerinde yapılırlar.

Dış mekanlarda basamakların düzenlenmesinde bazı temel kuralların dikkate alınması gereklidir. Bu kurallar şöyle sıralanabilir.

1. Herhangi bir merdivenin genişliği en az 90 cm olmalıdır. Yoğun kullanımın olduğu durumlarda genişlik arttırılmalıdır.

2. Merdivenler, eğer sadece bir basamaktan oluşuyorsa kullanılmamalıdır. Bunlar tehlikeli olduğu gibi genelde yapılmaları da gerekli değildir.

3. Bir basamak grubundaki tüm basamaklar homojen yürüyüş genişliğine ve yüksekliğe sahip olmalıdır.

4. Basamak genişliği bir insanın ayağının tümünün rahatça sığabileceği boyutlarda olmalıdır.

5. Basamakların burunları içe doğru döndürülmelidir. Yatay ve düşey mesafelerin kolaylıkla saptanabilmesi amacıyla basamaklarda renk kontrastına gidilmesi yararlı olabilir. Ani dik ve köşeli burunlardan, daha az sürtünme direnci sağladığı ve yayaların takılmasına neden olduğu için, kaçınılmalıdır.

6. Merdivenler karanlıkta güvenli kullanımı sağlayacak kadar ışıklandırmaya sahip olmalıdır. Işık, merdivenin karanlıkta kalmayaacağı şekilde basamaklara doğru çevrilmelidir.

7. Merdivenlerin eğimi arazinin doğal eğimi ile uyumlu olmalıdır.

8. Üst basamak döşeme ile uyumlu olmalı ancak döşemenin bitip basamağın başladığını uyuracak bir özellik taşımamalıdır.

9. Merdivenlerde tekerlekli araçların kullanılabilmesi amacıyla rampa oluşturulmalı, rampa yapılmadığı durumda rampalı seçenek bir güzergah düşünülmelidir.

10. Gerekli olmayan yerlerde sadece değişim yaratmak amacıyla basamak yerleştirmekten kaçınılmalıdır.

11. Düzgün yüzeylerin ıslandığında kayganlaşmasından dolayı bu özellikteki malzemelerin

yoğun trafige sahip merdivenlerde kullanılması sakıncalıdır.

Basamaklarda kullanılacak malzemeler betondan sıkıştırılmış toprağa kadar çok fazla çeşitlilik gösterir. Buzmalzemelerden bir kısmı ya direkt olarak toprak üzerine yerleştirilerek veya bir beton temel üzerinde sabit ya da kaldırılabilir şekilde döşenerek kullanılabilirler. Basamak yapımında kullanılacak malzemeler ve bunların kullanım biçimleri aşağıda sıralanmıştır.

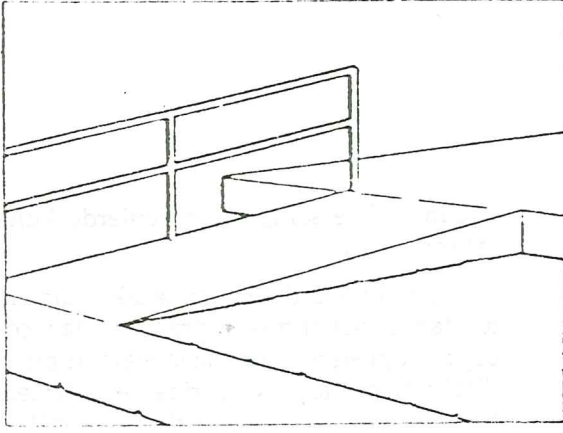
Taş Basamaklar: Taş basamakların yapımında genel olarak iki tür malzemenin kullanılması mümkündür:

a. **Plak Taş Basamaklar:** Plak taşlar ya beton bir temel üzerine döşenerek veya doğrudan toprak üzerinde kuru konstrüksiyonlu olarak yapılabilirler. Plak taşların kalınlığı 4-5 cm den kalın olmamalıdır. Taşların görünen bağlantı yerleri iç bükey olarak şekillendirilmelidir ve taş yüzeylerin harç ile sıvanmamasına dikkat edilmelidir. Basamakların yerleştirileceği yatak, iyi bir yapışmanın sağlanabilmesi için, yüzeyi pürüzlü hale getirilmelidir. Beton temeller donma noktasının altına kadar indirilmelidir ve iklimin uygun olmadığı yerler için bir drenaj tabakası düşünülmelidir.

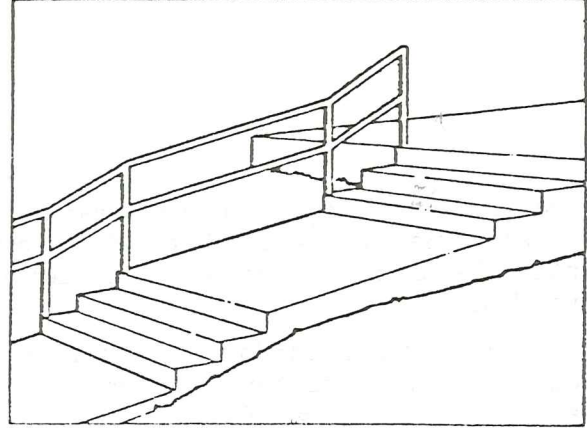
Plak taş basamaklı ve kuru konstrüksiyonlu merdivenlerin yapımında kullanılan taşlar 40-50 cm genişliğinde ve 4-5 cm kalınlığında olabilir. Yükseltici olarak tuğla, 10-12 cm genişliğinde plak taş, taş veya beton kullanılabilir. Kuru konstrüksiyonlu plak taş merdivenlerde basamaklar kuru olarak doğrudan toprak üzerine yapılır ve kum kullanılmaz.

b. **Kesme Taş Basamaklar:** Basamaklarda kullanılacak taşlar amaca ve isteğe bağlı olarak değişik biçimlerde yontulabilir. Kesme taş basamaklar da beton bir temel üzerine ya da kuru olarak yapılabilirler. Beton temel üzerine yapılan basamaklarda taşlar destek sağlanması amacıyla, biraz üst üste gelecek şekilde döşenmelidir. Taşların yerleştirileceği beton yatak plak taşlarda olduğu gibi iyi bir yapışmanın sağlanması için pürüzlü şekilde hazırlanmalıdır.

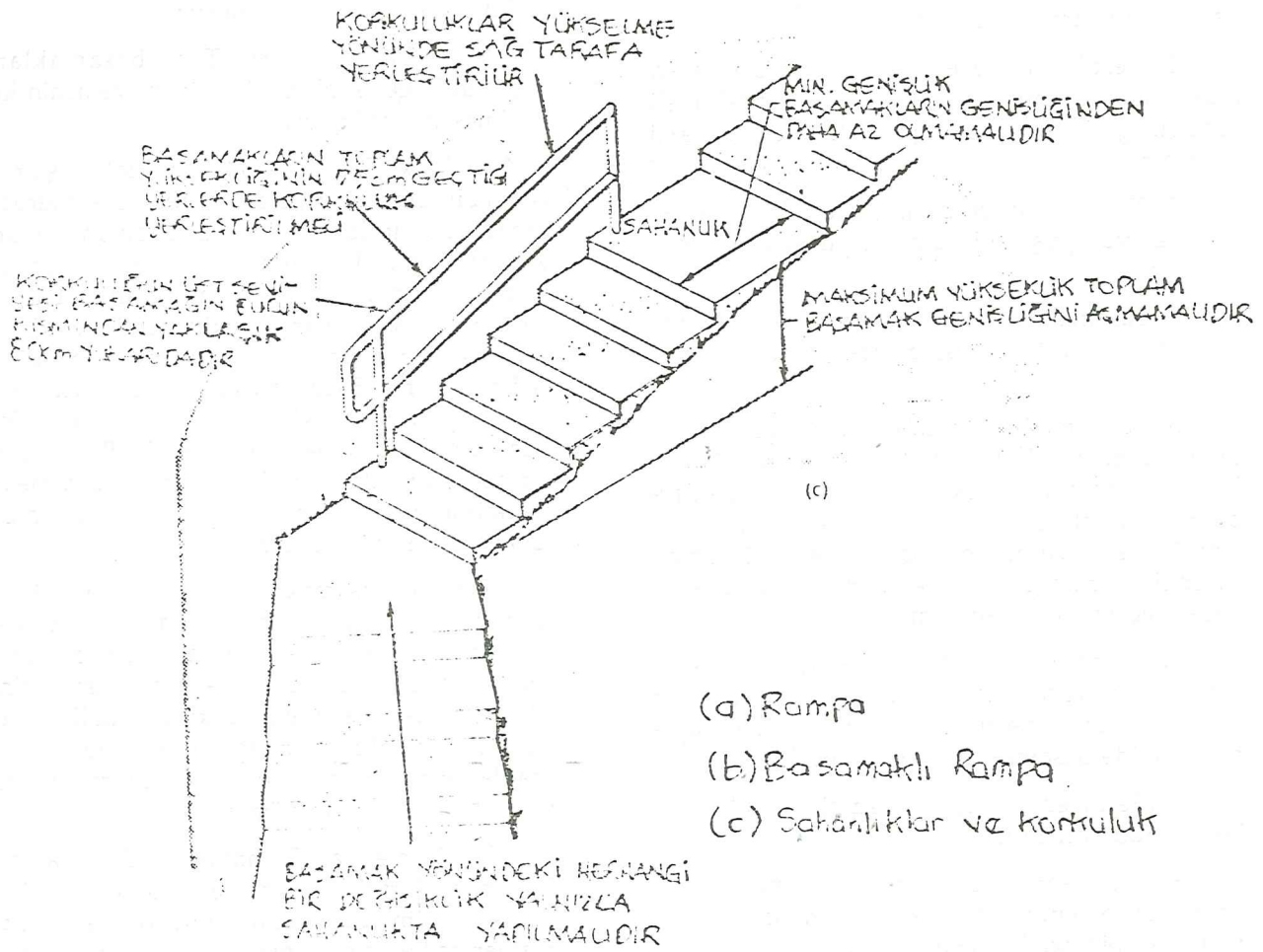
Kuru konstrüksiyonlu kesme taş basamaklarda, basamaklar mutlaka 10 cm üst üste gelmelidir. Basamaklar doğrudan toprak üzerine

(a)

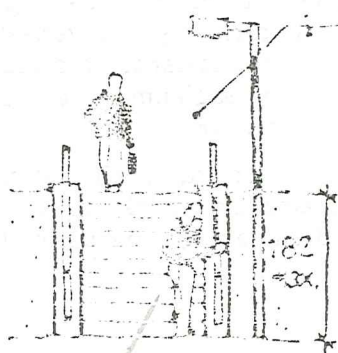
(b)

(a) Rampa

(b) Basamaklı Rampa

(c) Sahanlıklar ve korkuluk

- * Basamak ve sahanlıklarda 5 feet canda ilk aydınlatma seçilmeli
- * Toplam seviye değişiminin 182cm'yi aştığı yerlerde sahanlık gereklidir
- * Sahanlık genişliği 120 cm olmalıdır.

yerleştirilir ve kum kullanılmaz.

c. Tuğla Basamaklar: Tuğla basamaklar, kitle halinde beton ayaklar üzerine yayılan harç içerisine yerleştirilir. İyi kullanıldığı ve iyi malzeme seçildiğinde ilginç örnekler geliştirilebilir. Derzler 1 cm'den fazla olmamalıdır. Kışı şiddetli geçen yerlerde betonun altında bir drenaj tabakası düşünülebilir. Tuğla basamaklarda iki tuğla genişlik ve yükseklik en rahat olan bir ölçüdür. Tuğla yeterince dayanıklı bir malzeme olmadığından yoğun trafiğe sahip alanlarda kullanımı iyi sonuç vermeyebilir.

d. Ahşap Basamaklar: Ahşap basamaklar diğer malzemelerle yapılmış olanlara oranla daha doğal ve daha sıcak etki yaratır. Ahşabın basamak yapımında kullanılmasında değişik seçenekler vardır. İdeal basamak ölçülerine sahip ahşap malzeme basamak yapımında kullanılabilir. Bu ölçülerdeki ahşaplar matkapla açılan deliklere 75-90 cm uzunluğundaki çubuklar yerleştirilerek zemine sabitleştirilebilir. Bunun yanısıra ahşap malzeme istenilen ölçülerde biçimlendirilerek çivi ve civatalı bağlantılarla basamak oluşturulmasında kullanılabilir.

Ahşap basamakların oluşturulmasında, ahşap ile değişik malzemelerin kombinasyonuna gidilebilir. Ahşap-çakıl kombinasyonu basamaklarda, basamaklar 5x15 cm ölçülerindeki ahşapı dayanıklı bir malzemenin kullanılmasıyla veya servi, ardıç, mazi ve diğer ahşapı dayanıklı ağaçlardan elde edilen 15 cm veya daha fazla çapa sahip kütüklerle ya da demir yolu traversleri kullanılarak yapılabilir. Basma yerleri, çakılın dışında 3 cm kalınlığında serilmiş 1 cm'lik kırma taşlardan, meşe kabuğundan veya demiryolu traverslerinden de yapılabilir.

e. Beton Basamaklar: Basamak yapımında en fazla kullanılan malzemelerden birisi de betondur. Beton kalıplanarak basamak oluşturmada kullanıldığı gibi, tüm basamakların yapımında iskelet ve tutucu malzeme olarak görev yüklenir.

Beton basamaklar için en uygun yüzey şekli yıkanmış beton olarak ortaya çıkmaktadır. İster kırık, isterse yuvarlak çakılla yapılmış olsun, kullanımda ve görünümde büyük avantajlar sağladığı gibi, yüzeylerde aşırı işçilik sorunu da çıkarmamaktadır. Ancak ön yüzeylerde yıkanmış beton uygulaması oldukça zordur.

Bunun dışında değişik biçim, renk ve tekstüre sahip prekast beton elemanlar basamak yapımında kullanılmaktadır. Bu malzemeler ya beton bir temel üzerine harç kullanımıyla sabitleştirilerek veya doğrudan toprak zemin üzerine döşenerek kullanılabilir.

Yaya trafiğinin yoğun olduğu yerlerde beton merdivenler ya betonarme temel üzerine değişik malzemelerin getirilmesiyle ya da bütünüyle betonarme olarak yapılabilir.

f. Diğer Malzemeler: Alanın yapısına ve amaca bağlı olarak basamakların yapımında torf, metal hatta plastik gibi değişik malzemelerin kullanımı da mümkündür.

KAYNAKÇA

- BAŞAL, M., 1984. Peyzaj Mühendisliği Basılmamış Ders Notları, A.Ü. Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Ankara.
- DE CHIARE, J. ve L. E. Koppelman 1984. Time-Saver Standarts for Site Planning Mc. Graw-Hill, inc. USA.
- GEGE, M. ve M. Vandenberg., 1975. Hard Landscape in Concrete The Architectural Press. London.
- ÖZTAN, Y., 1970. Peyzaj Mimarlığında Mekanı Meydana Getiren Konstrüksiyonel Hacim Elemanları ve Teknik Prensipler. Peyzaj Mimarisi Derneği Yayınları. No: 10, Ankara.
- TANRIVERDİ, F. 1975 Peyaj Mimarlığı Temel İlkeleri. Sevinç Matbaası, Ankara.
- WALKER, T.D., 1978. Site Design and Construction Detailing. PDA Publishers, West Lafayette. Indiana, USA.

Yarının Yeşil Dünyası İçin

Ankara Üniversitesi Çevre ve Peyzaj Mimarlığı Öğrenci Topluluğu olarak 12 - 20 Nisan 1993 tarihleri arasında MARMARIS'te gerçekleştireceğimiz Avrupa Peyzaj Mimarlığı Öğrenci Topluluğu'nun 4. Yıllık toplantısının hazırlıklarını sürdürmekteyiz.

28 Avrupa Ülkesi, Amerika, Güney Afrika Cumhuriyeti, Kanada, Avustralya, İsrail'den 150 kadar öğrencinin katılacağı toplantıda ülkemizdeki çevre sorunları konusunda çalışmalar yapabilecek olmanın ve ülke tanıtımına; çok ihtiyacımız olduğu bir dönemde, özellikle üniversite seviyesindeki insanlara ülkemizin tarihi ve doğal güzelliklerini göstererek, katkıda bulunabilmenin kıvancını ve mutluluğunu yaşıyoruz.

Bize katılın mutluluğumuza ortak olun.

Organizasyon Komitesi Adına
ELASA Türkiye Temsilcisi
Alper ÇABUK

Çevre ve Peyzaj Mimarlığı Topluluğu Adına
Bağışlarınız için hesap numaramız
T.C. İŞ BANKASI NENEHATUN ŞUBESİ
4231 0270583

ANKARA ÜNİVERSİTESİ ÇEVRE VE PEYZAJ MİMARLIĞI ÖĞRENCİ TOPLULUĞU ÜYE FORMU

ADI SOYADI :
ÜNİVERSİTESİ :
BÖLÜMÜ, SINIFI :
BİLDİĞİ YABANCI DİLLER :
ADRES :
TEL :

İmza

Bu formu yıllık 20.000 TL'lık üyelik aidatını yatırdığınıza ilişkin makbuzla beraber A.Ü.Z.F Peyzaj Mimarlığı Bölümü Topluluğu Dışkapı - Ankara adresine postalayın. Üyelik kartınız ve bültenlerimiz adresinize yollanacaktır.

"2000'Lİ YILLARDA ANKARA KENTİNİN AÇIK ve YEŞİL ALAN SİSTEMİ NE OLMALIDIR?"
SEMPOZYUM'undan (29, 30, 31 MAYIS 1991)

2000'Lİ YILLAR İÇİN BİTKİ ÜRETİM POLİTİKASI

Riccardo DISPERATI
Ziraat Yüksek Mühendisi

Aslında böyle bir konuda " politika"nın bu tür toplantılarda belirlenmesi çok güç olduğu kadar, yanlış da. Zira bu politikaların temelinde belirleyici faktör ekonomidir ve böyle de olmalıdır.Kısaca bir üretim politikası arz ve talep dengeleriyle oluşur.

Öyleyse bir sorun yok, konuşmaya gerek de yok diye düşünülebilir.

Ancak, sorun olduğu hepimizce bilinmektedir.Sorun, yukarıda vurguladığımız arz-talep dengesinin bugün ülkemizde bulunmamasıdır,ya da kısa dönemde oluşmasının mümkün görülmemesidir.Niçin?Bu sorunun yanıtını bulabilmek için, talebin kalitatif ve kantitatif açıdan ne olduğunu ve nasıl oluştuğunu ve yine arzın kalitatif ve kantitatif bazda ne olduğunu irdelemek gerekmektedir.

Kim ne miktarda ve kalitede ne sunuyor ve kim hangi miktar ve kalitede bitkiyi talep ediyor?Belirsiz. Bu konuda uzun uzun konuşulur, tartışılabilir,hatta böyle sempozyum ve toplantılar sadece bu tartışmalara yönelik olarak da düzenlenebilir.Eleştirmiyi hoş görün ama, unu-şekeri düşünmeden helvayı tartışıyor gibi bir duruma giriyoruz.

Evet arz ve talep diyorduk.

Talebin profili, Türkiye'nin genel ekonomik durumuyla büyük paralellik göstermektedir. Cumhuriyetin ilk yıllarında, belediyelerin bitki talebi büyümüş ve önce ithalat ile karşılanmış, hemen arkasından belediye ve özel idare fidanlıkları gelişmiştir.Örneğin İstanbul'da Büyükdere ve Beykoz fidanlıklarını bu sektöre ve mesleğimize büyük katkılarından dolayı anmadan geçmek mümkün değildir.Sonra da hızlı kentleşme ve enflasyonist ekonomi politikaları sonucunda,belediyelerin bitkisel üretime yönelik zaman ve kaynak ayırmaları zorlaşmıştır. Altmışlı yıllara geldiğimizde, sanayi yatırımlarının tekrar başlaması ve bunların az

da olsa bitki talebi oluşturması,bu arada imkanları kısıtlanan belediye ve özel idare fidanlıklarının yerini, bazı küçük üreticilere bırakmasına neden olmuştur. Nitekim,bugün büyük kentlerde faaliyet gösteren kuruluşların başlangıcı o yıllardadır.

Yetmişli yıllara gelindiğinde fidancılık durma noktasına gelmiş, ancak 80' li yıllarda ise, dünyada alevlenen "Çevre Koruma" olgusu bize de yansımaya başlamış, belediye yasalarında yapılan değişiklikler, Turizm, Toplu Konut, İkinci konut yatırımları da eklenerek bitki talebi patlama noktasına gelmiştir. Ancak "ÜRETİM", bir ölçüde gelişme göstermesine karşın, beklenen yere ulaşamamıştır.

İşte yarının bitkisel üretim politikalarını belirleyecek kilit soru bu noktada yatmaktadır.

Şunu düşünebiliriz:

"Madem talep var, ama üretim yok deniyor, ihtiyaçlar nasıl karşılanıyor?"

Konuya açıklık getirelim:

Türkiye' de orman ağaçlaması dışındaki ağaçlandırma faaliyetlerinde ihtiyacı karşılayan kuruluşlar şunlardır:

Orman Genel Müdürlüğü Fidanlıkları

Özel İdare ve Belediye Fidanlıkları

Ticari Özel Fidanlıklar ve İthalat

İhtiyacı karşılayan fidanlıklar dedik,ya üretkenler kimdir diye sormak gerekir?

Üretenler, Orman Genel Müdürlüğü, Özel İdare ve Belediye Fidanlıkları ile Özel Fidanlıkların çok küçük bir bölümüdür.

Talep kantitatif ve kalitatif olarak büyürken, üretim bu hızla gelişemediğinden, kalite inanılmaz bir şekilde bozulmuş; daha doğrusu kalite-norm-standart ve benzeri kavramlar oluşmamış ve kaybolmuştur.

Alıştığımız üzere, bunun suçu hemen özel sektöre atılabilir.Bu belli bir ölçüde doğrudur. Ancak suçluyu belirlemeden önce özel sektöre

kulak vermek gerekir.

Bir an için kendimizi, bu sektörde çalışan ve işini geliştirmek isteyen bir fidan üreticisi olarak düşünelim. İşin fizibilitesini yapmak için talebin ne olduğu ve ürettiğimiz belirli kalitede bir bitkinin piyasa değerini bilmek gerekir.

Bugün serbest piyasa değerini belirleyen iki kavram vardır, bitkinin boyu ve kap büyüklüğü. Eh bir de adı bellidir.

Gerçi boy bir ölçüde bitki yaşını belirleyebilmektedir, ama hiçbir şekilde belirleyici değildir.

Bir diğer fiyat ise kamu fidanlıklarının belirlendiğidir. Ama bu bedeller de hiç bir zaman gerçeği ifade etmemektedir.

Özel fidanlık fiyatlarında, kıyaslama yapabilmek için bitki tanımları yetersizdir, kamu da ise fiyatlar gerçekçi değildir.

Bir yatırımcı ürünü kaçta satacağını ve hangi rakip ürünle hangi kriterlere göre yarışacağını bilmeden yatırıma girmez.

Bu durumda tek ölçü kalmakta, ürünlerin kıyaslanması için uluslararası normların kullanılması gerekmektedir.

Ancak ülkemizde bu normlara uygun üretim yapmak ise donkişotluktan öte geçemez.

Donkişotluk diyorum, nedenini görmek için uluslararası normlara bakalım:

Bu kriterlere göre üretimi amaçladığımızı düşünelim. Fidan satacaksınız:

Hangi kuruluş, fiyat ve kalite dengesini yakalamak için yukarıdaki normları kapsayan şartname veya ihale dökümü hazırlamaktadır?

Kaliteli ürününüz, örneğin taç yapısı gereğine uygun fidanınız aynı boyda bir kamçı fidan yanında pahalı kalır satamazsınız!

Tekrar ederek vurguluyorum;

En büyük alıcı durumunda olan kamu kuruluşları normlara uygun malzeme alımına yönelmeli, bu kavramların yerleşmesi için öncülük yapmalıdırlar. Aksi halde fidan piyasasında kalite/fiyat dengesi oluşmayacaktır.

Kalite-fiyat dengesi olmadıkça da, kentlerde

yeşil dokunun ortaya çıkması veya elle dokunulur, göz ile görülür hale gelmesi ancak bizden sonraki nesillere kalacaktır.

Ankara, İzmir, İstanbul gibi büyük kentlerimizin 2000' li yıllarda, bitki talep projeksiyonuna bakıldığında, büyük boyutlara ulaşmaktadır.

Denilebilir ki," bu projeler zaten yürütülmektedir"; doğrudur, ancak rasgele bulunan bir takım bitkilerin dikilmesi ise mesele yok!

Ama amaç-sonuç ilişkisi doğru yolda mıdır? Amaca ulaşabilmek ve uygulamayı parasal olanaklar içinde daha doğruya yöneltmek için yapılacak şeyler vardır:

1. Ankara'nın değişen iklim koşulları nedeniyle, buraya adapte olabilen bitki tür ve çeşitlerinin yeni bir envanteri yapılmalıdır.

2. Belirlenecek bitkilerin hangi çalışmalarda, hangi boy ve diğer özelliklerde kullanılacağı tespit edilmelidir.

3. Bitki alım-satımında uygulanacak standartların ve diğer tariflerin belirlenmesi gerekmektedir.

4. İhale ve satın alma yöntemlerinin buna göre ıslah edilmesi gerekmektedir.

Yukarıda sıraladığım faktörler, yatırımcıyı yönlendirecek ve güven duygusu verecek, özel ve resmi fidanlıklara hedef gösterecektir. Fidan ticaretinde spekülasyonları en aza indirecektir.

Öte yandan, örneğin belediyeler için, maddi kaynakların daha akılcı kullanımında bitki temininin hangi yoldan yapılmasının uygun olacağı da tartışılmalıdır. Gerçekçi maliyet analizleri yapılmalı ve üretmek veya satın almak konusunda tercihler netleştirilmelidir. Hangi malzemelerin üretilmesinin, hangilerinin satın alınmasının uygun olacağı belirlenmelidir. Ayrıca, yıllara yayılan projeksiyonlar için sözleşmeli üretici sistemi işletilmelidir.

Tüm dünyada, bizim sektörümüzün itici gücünü, yerel yönetimler, karayolları, toplu konut yapımları gibi kurum ve yatırımlar oluşturmaktadır. İnanıyorum ki bu kurumlar itici güç rolünü oynayarak kendi sorunlarını da, kentimizin sorunlarını da çözmüş olacaklardır.

Örnek Park

Redife KOLÇAK

Peyzaj Mimarı

Ank.Büyükşehir Belediyesi

Park ve Bahçeler Müdürlüğü

Şehir; o kadar karışık bir organizmadır ki geçmiş yılların üzerinde biriken muktesep hakları, halen yaşayanların arzuları ve geleceğin meçhulleriyle doludur (B.Çinici. 1971). Yıllardır süregelen şehir ve insan ikileminin nasıl olması gerekliliği soruları en rantbl çözümler nelerdir bilmececi bugünümüze kadar da gelmiş görölüyor. Bilinen somutlaşmış bilgiler, veriler, nedendir bilinmez yaşama bir türlü geçirilemiyor.

Şehir ve insan olgularından yola çıkınca kent dokusu içinde yaşayan tüm insanlara " her şeyin insan için " olduğu mesajı mutlak ve mutlak verilmelidir diye düşünüyorum ve istiyorum.

Bu ilkedden yola çıkarak Ankara Büyükşehir Belediyesinin yeni park alanı olarak seçtiği Telsizler deki alanı ilk gördüğümüzde klasik anlayışta bir rekreasyon alanı planlaması yapıyordu. İlk sörvey çalışmaları sonuçları değerlendirildiğinde çevresinde tüm özür gruplarının eğitim merkezleri olduğu ortaya çıkınca şehir yaşamı içinde de bir eksikimizi fark ettik. Kent dokusu içinde özürli insanlarımızın da kullanabileceği, rekreasyona katılabilecekleri hiçbir yer yoktu. Bu alanın çok özel olmasını, onların seslerini duyurabilmelerini ve "bakın bizler de bu şehrin birer parçasıyız" mesajlarını bir kez daha kalıcı olması dileğiyle planladık.

Arazi plastiğinin bizi çok zorlamasına karşın tüm yolları ve dinlenme ünitelerini rampa ile çözmeye çalıştık. Çocuk oyun alanlarında şimdiye kadar hiç çözülmemiş biçimde oyun aletlerini özürli çocuklarında kullanabileceği rampalı ve ortopedik koşullarda dizayn ettik.

Örnek Park, bir diğer adı ile "Bu Çocuklar Bizim" parkında özürli insanlarımızın özürli olmalarından rahatsız olmadan şehir dokusu içindeki her aktiviteden faydalanmasını amaçlamaktadır. Örnek Park' ta arazi plastiği göz önünde bulundurularak, kaskatlı yaklaşık 1000 m3 su kapasiteli su gösterisi , bakı terasları, dinlenme üniteleri ve 5000 m2 alan üzerine oturmuş çocuk oyun alanı ile özürli insanlarımızın seminerler, paneller

düzenleyip seslerini ortak bir mekanda duyurabilecekleri bir salon, sanat ürünlerini, el sanatlarını sergileyebilecekleri sergi salonu, satranç salonu (görme özürli çok başarılı) planlanmıştır.

Çocuk oyun alanında, hemen hemen her oyun aleti özürli çocuklarımızın da kullanabileceği tarzda mimari engelleri kaldırılmış her çocukla beraber oynayabilecekleri, mutluluğu ve sevinci paylaşabilecekleri tarzda yapılmıştır.

Her oyun aleti zihinsel özürli çocuklara renk, tekstür, mekan objelerini yakalayabilecekleri oynarken gelişebilecekleri şekilde düşünülmüş, ortopedik özürli çocukların kullanabileceği özel araçlarının yapısına uygun şekilde tasarlanmıştır.

Çocuk oyun aletlerinin tasarımı, yapımı ve arazi montesinden yer seçimine kadar olan tüm detaylarda, her özür grubunun uzman danışmanlarından yardım istenmiş ve uzmanların bizlere kazandırdığı perspektifte olaylar değerlendirilmiştir.

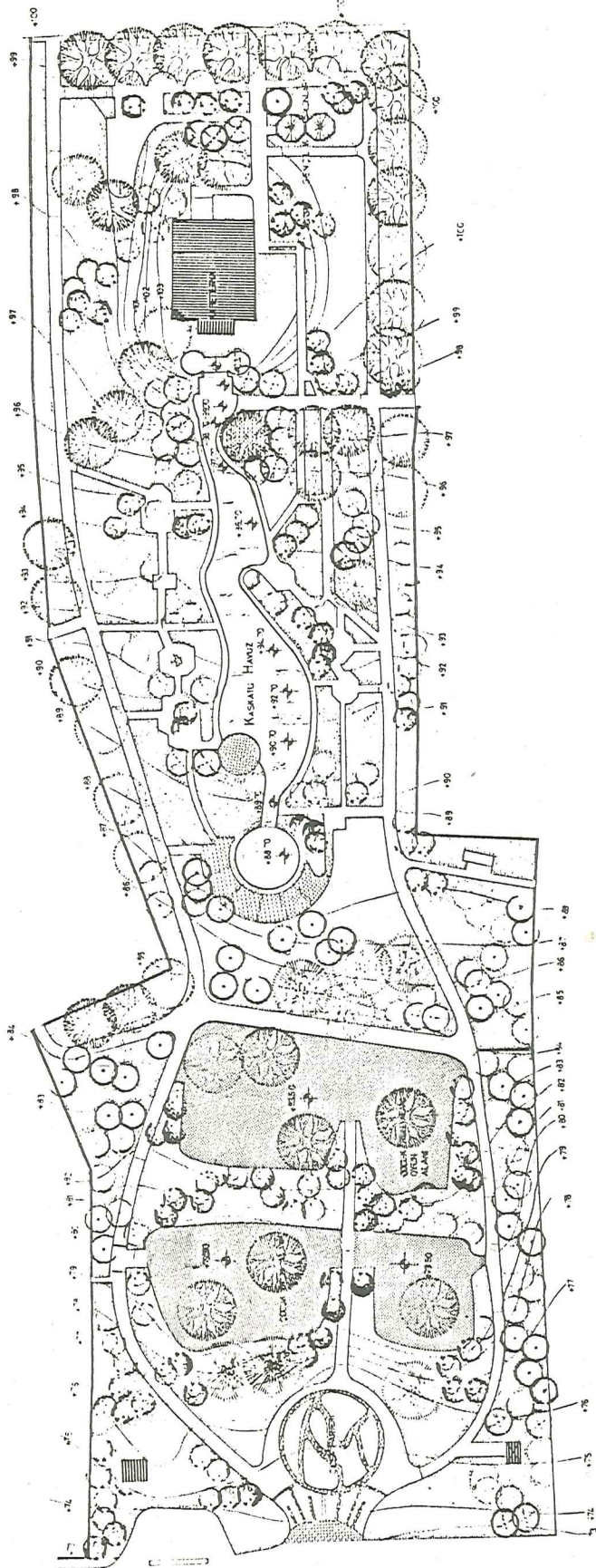
Park içinde çocukların kullanacakları WC bile ortopedik ve özel arabaları ile kullanabilecekleri şekilde yapılmıştır.

Kent dokusu içinde yerini almış olan bu alan, ilkeselliği , mimari detaylardaki çözümü ve amacı ile ilktir.

Alan amacına uygun kullanılmaya başladıkça belki yanlışları, belki eksik kalan yerleri daha iyi ortaya çıkacak ve giderilmesi daha kolay olacaktır. Bunun için de önemli olan alanın amacına uygun olarak mutlak kazandırılması, kullanılması için öncülük yapılması, alanın yapımını üstlenmiş kurumların alanın yaşaması konusunda da aynı sorumluluğu hissetmesi gerekmektedir.

Bugün görünen, Örnek Park amacına uygun yaşamamaktadır. Organize olabilmek, sorumluluğu hissedebilmek, bir iken iki- üç yapabilmek, daha iyisini yapabilmek, sadece ortaya koymak değil sürekliliğini sağlamak tüm insanların görevi olsa gerek.

ÖRNEK PARK

Sanayi Devriminden Günümüze Bahçe Şehir

Nihal (EROL) ŞENLİER

Mimar-Yük. Şehir Plancısı

G.Ü. Mim.Fak. Şeh. ve Bölge Pl. Bölümü
Öğretim Görevlisi

Sanayi devriminden sonra; bunun getirdiği hızlı kentleşmenin yanında, sanayi alanlarını konut bölgeleri dışında tutan ve sanayi ile birlikte artmakta olan hizmetler sektörünün şehir merkezinde yaratacağı problemleri ortadan kaldırmayı amaçlayan kuram ve ilkelerde geliyordu. Bu fikrin öncüsü de Ebenezer Howard'dır. (1)

Bu araştırmamızda İngiltere'de ortaya çıkmış olan "Bahçe Şehir" olgusunun dünyadaki etkilerini incelemeye çalışacağız. Ernst May'ın Frankfurt yerleşmeleri, Paris uydu şehirlerinin az katlı ve az yoğun blokları, Moskova'nun büyüme şekli, İngiliz cephane işçilerini barındırma amaçlı düzenlemeler, vb., bahçe şehir olgusunun birer yansıması olarak değerlendirilebilirler.

Howard'ın yaklaşımında bahçe şehir tamamen yeni bir şehir toplumu ve çevreyi önermektedir. Bahçe şehrin büyüklüğü 2400 dönüm olarak düşünülmüştür. Şehrin kendisi 400 ha işgal etmekte, arazinin geri kalanı ise tarım ve sanayiye ayrılmaktadır. Nüfus 32.000 kişi ile sınırlanmıştır. Büyük kentin sıkıntı veren kalabalık yaşamını, kırsal rahatlatıcı olma avantajıyla birleştirerek her tipten kişiyi biraraya getirmek amaçlanmaktadır. Endüstri yapılanmış alanın çevresinde yerleşmektedir ve tarım alanı ya da çiftlik nitelikli yeşil bir kuşakla çevrilidir. (Bkz. Şekil 1). Yerleşim bölgeleri 6 adet komşu bölgeye ayrılmıştır. Arazi halka ait olacak bazda sahiplenilmekte, geliştirilmekte ve kontrol edilmektedir (2).

Fikir sosyal reformcular, sanayiciler, politikacılar, mimarlar vb. tarafından geliştirilerek yaygınlaştırılmıştır.

1903'te İngiltere'de kurulan ilk bahçe şehir Letchworth, yavaş gelişmesine ve önemli ölçüde sermaye eksikliğine rağmen sosyal yapı olarak karışık çalışan bir kesimin kooperatif anlamda yerleşmesini başarmış bir gelişimdir.

Sir Theodore Chambers ve C. B. Purdom'un Mart 1922'de "Uluslararası Bahçe Şehirler ve Şehir Planlaması Derneği"ne gönderdikleri tamimde yapılmış olan bahçe şehir tanımı Letchworth ve Welwyn için de geçerlidir. Bu tanıma göre bahçe şehir yereldiği memleket kavramlarına göre

bağımsız bir şehir olabilecek büyüklükte olmalıdır; toplumun bütün sınıflarını içermelidir; içinde sanayiye yer verilmelidir; bir bütün olarak planlanmalıdır; kır-kent avantajlarını birleştirmelidir ve son olarak üzerine inşa edildiği araziye ve çevresini kontrol edebilmelidir.

Bunların hepsini birden sağlayamayan bir yerleşim asla bahçe şehir olarak adlandırılmaz. Bu bakış açısıyla pekçok yerde tarif edilen yapılanmaların bahçe banliyö veya uydu şehir olarak adlandırılmasının daha uygun olacağını söyleyebiliriz.

Hareket sosyal ve pratik değişim açısından hayli tepki almıştır. Howard ve yandaşları Letchworth'un geliştirilmesi için yarı özel, yarı kooperatif bir sistem önermişler, ancak hükümet yardımı alabilmeleri mümkün olamamıştır ve görülmüştür ki şehirleri desentralize etme çabalarında politik güçlerin desteğine gereksinim vardır.

Almanya'da Bahçe Şehir ve Frankfurt Örneği

2. Dünya savaşı sırasında Almanya'da önem kazanan konutla ilgili tartışmaların başlama noktası savaşın neden olduğu konut krizidir.

1918'de Frankfurt'un konut sorunu diğer her yerden kötüdür. 1925'de Ernst May "Stadbaurat" olarak atanmıştır. 12 ay içinde sadece şehrin genel gelişimiyle ilgili bir plan hazırlanmamış, ayrıca Brudgeweld Strasse'de 643 konut tamamlanmıştır. Konutların stili May tarafından "modern" diye tanımlanıyorsa da genel gelişim planında savaş öncesi konut reform hareketinin devamı görülmektedir. Planın temeli nüfusun büyük kısmının merkezîyetçilikten uzak bir dizi uydu şehir veya "Trabantenstadt" da yaşamasıydı. Bu uydu kentler 10.000-20.000 nüfuslu olarak merkezi bir çekirdek şehrin etrafında yer alarak, otoyollar ve kamu ulaşım araçları ile merkezi şehre bağlanmış olarak tasarlanmaktaydılar. Bu yeni gelişmeleri "bahçe şehir" çizgilerinde düşünmek mümkündü. Bu da geniş açık alanları şehrin merkezine kadar ulaştırarak sağlanabilirdi. Yerleşim alanlarının şehir merkezi etrafında konsantrik şekilde gelişme zorunluğu artık yoktur.

Her ne kadar bu uydu kentler yeşil alanlarla çevrilmekteyse de, kır-kent kavramı şehrin sade-

ce yoğunluğunu azaltarak veya bahçelerle griftliğini sağlayarak değil, doğanın her eve olabildiğince yakınlaşmasını sağlayarak gerçekleştirilebilirdi. Howard'ın diğer düşünceleri de uydu şehirlerin planlanmasında göz önüne alınmalıydı. Uydu şehir yaşayanlarına günlük gereksinimlerini sağlayarak çalışma ve rekreasyon dengesini gerçekleştirebilmeli, bunun paralelinde gelişmiş ulaşım araçlarıyla rahatlıkla ulaşılabilen merkezi şehir merkezinden de belediye hizmetleri, büyük alışveriş ve diğer servisler gibi hizmetleri alabilmeliydi.

Bahçe şehir hareketi Almanya'da 1902'den beri yayınlarda yer almakta ve genel konut reformuna uygulanmaktadır. Yerleşim gelişmesinde, temel birimin apartman katı değil ayrı ev olarak seçilmesi konut yerleşimlerinde savaş öncesi gelenekleri tamamen değiştirmekteydi.

Diğer yerleşmelerde olduğu gibi Frankfurt'ta da bağımsız konutların tasarımının rasyonelasyonu her zaman dikkat çekmiştir. Bu konuda atılan adımların en önemlilerinden birisi 1917'de Alman Endüstri Normları'nı gerçekleştirecek komitenin endüstri üretiminin savaş amacıyla koordine edilmesi için oluşturulmuştur. 1919'da bu komite kapılar, pencereler gibi pek çok bölüm için standartları geliştirmeye başlamıştır. Üzerinde çalışılan alanlardan birisi de mutfağın standart hale getirilmesidir. Çatışan iki fikir, mutfağın aynı zamanda yemek yeme mahalli olması veya ayrı küçük bir mutfak fikirleridir. Varılan sonuç, derli toplu, iyi donatılmış mutfaktır ki bunda ütü masası, erzak saklama dolabı ve hatta elektrik prizi de vardır (3).

Almanya'da da İngiltere'de olduğu gibi savaş sonrasında kısıtlı malzeme ve eğitilmiş eleman sorununu aşabilmek ve maliyetleri azaltabilmek amacıyla yeni inşaat yöntemleri üzerine bir dizi deneyler yapıldı. 1926 sonbaharında prefabrik prekast beton panellerin kullanılmasında ilk deneyler başladı. Başarılı sonuç alınca prekast beton elemanı kullanımı 1927-29'daki pek çok projeye 900'den fazla konutun üretimini sağladı. May, 18 kişilik ekiple 76 m²'lik 2 kat ve 1 bodrumlu evi 1.5 günde bitirebildiğini ifade etmektedir. Böylece sadece inşaat süresi değil, maliyetlerde de azalma oluyordu.

Konut sıkıntısının oluştuğu bu dönemlerde bu tür denemeler çok olumlu karşılandı. Frankfurt'un başarısı hep dikkat çekmiştir. May'ın konut yaklaşımı çok özel ve tek olmayabilir ama standardizasyon ve inşaat konusunda iki savaş

arasında Almanya'da yapılan çalışmalar dikkat çekicidir.

Bahçe Şehir Fikri ve Fransa

Fransa her zaman yüksek ve yoğunluğu fazla konular yeri olarak bilinir. Bununla beraber yüzyılın ilk yarısında Howard'ın oldukça farklı önerilerine şaşırtıcı şekilde olumlu tepki vermiştir.

Eğer Fransa Howard'ın önerilerini kabul edici bir yaklaşım içindeyse nedenlerden birisi idari olarak hazır olması ve konut ve planlama reformunu destekleyebilecek kapasitede ulusal kurumlara sahip olmasıdır.

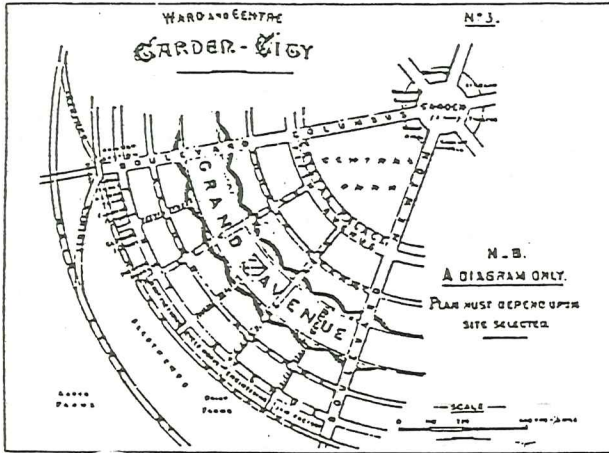
1914-18 savaşı İngiltere'de konut reformu için politik bir motivasyon oluşturmuştur. Fransa'da da benzer politik baskılar savaş sonrasında yıkılmış bölgelerin yeniden yapılanmasına olan acil gereksinimle birleşince böyle bir motivasyon daha güçlü olarak karşımıza çıkmaktadır. Howard'ın fikirleri planlama teorisyenleri tarafından geniş bir şekilde tartışılmaktaydı ve 1920'den itibaren Paris banliyölerinde "cite jardin" kimliğini iddia eden birtakım gelişimleri görüyoruz. 1919'da bir kanunla 10.000'den fazla nüfuslu şehirlerin bir imar planına sahip olması gereği getirildi. Ancak çoğunlukla eğitilmiş planlıların olmayışından kanunun işlenmesi mümkün olmadı. Bu kanuna ve şehrin hızlı büyümesine karşın Henry Prost'un 1932'de sunduğu bölgesel planına kadar Paris'in bir planı yoktu. Büyümeyi kontrol altına alan bir planın olmayışı banliyölerin "lotissement" olarak adlandırılan gecekondulara benzeri bir yerleşimle büyümesi sonucunu doğurmuştur (Şekil 2). Her ne kadar bu bölgelerde de makul nitelikte evler yapılmışsa da bir kamu kontrolünün olmayışı bu yerlerde kanalizasyon, su hatta yolların olmamasıyla ve Paris'teki nüfus birikiminin yarıdan fazlasının buralara yerleşmesiyle sonuçlanmıştır.

1919 kanunu ve bu gecekondulaşma gerçeği arasındaki çelişki 1. Dünya Savaşı hemen öncesi ve sonrasında Paris çevresinde bahçe şehirler oluşumunun temelini teşkil eder. Sayısal olarak bahçe şehirler gecekondulara oranla çok az oranda konut imkanı sunmuştur. 1911'den 1936'ya kadar Seine bölgesinin nüfusu 415.400'den 496.300'e çıkmış, ancak artışın yalnızca 50.000 bahçe şehirlere, kalanı gecekondulara yerleşmiştir. (4)

Paris'in banliyö bölgesinin kamu konutlarından sorumlu olan "Office Public des Habitations a Bon Marche du Department de la Seine"

1916'da kuruldu. Paris'te ve tüm Fransa'da bahçe şehir kavramıyla ilgili en ilginç değerlendirmeleri bu ofis yapmıştır. Ofisin direktörü Henry Sellier bahçe şehir modelini bilinçli olarak uygulamıştır. Office Public, Sellier'in rehberliğinde Paris çevresinde bir seri bahçe şehir yaratmaya çalışmıştır. Bunlar Howard'ın önerdiği gibi kendi kendine yeterli değillerse de şehrin desentralizasyonunu sağlamak amaçlıydılar.

Office Public Paris'in dış banliyölerinde çok ucuz alanlar alıp araziyi sağlamakta, yol ve servisleri getirip planı da sağlamaktaydı. Bu arazi, konut ve kuruluşlarına veya özel kişilere bina yapmak üzere yapılacak binaların tipi ve yapılaşmanın yoğunluğu sınırlandırılarak satılmaktaydı. Sistem iyi bir sistem olmakla birlikte iki neden yüzünden uygulanamamıştır: Birinci neden Fransız kanunlarına göre arazi satıldıktan sonra satanın arazi üzerinde kontrol hakkı kalmamaktadır. İkinci neden ise savaştan sonra özel sektör hâlâ eski gücüne kavuşamamıştı.

Şekil 1 Howard'ın Bahçe Şehir Modelinden detay

Ofisin planlama politikası uydu topluluklar oluşturmaktı ancak bu genel politika içinde bireysel bahçe şehirler uygulaması da vardı. 1921'de 750-1000 nüfuslu 6 küçük bahçe şehir inşa halindeydi. O tarihlerde Fransa'da küçük ev ile blok maliyeti aynıydı. Dolayısıyla yüksek arazi maliyeti gelişimi blok apartmanlar yönünde yönlendiriyordu. (En fazla 5 katlı, bahçeler içinde).

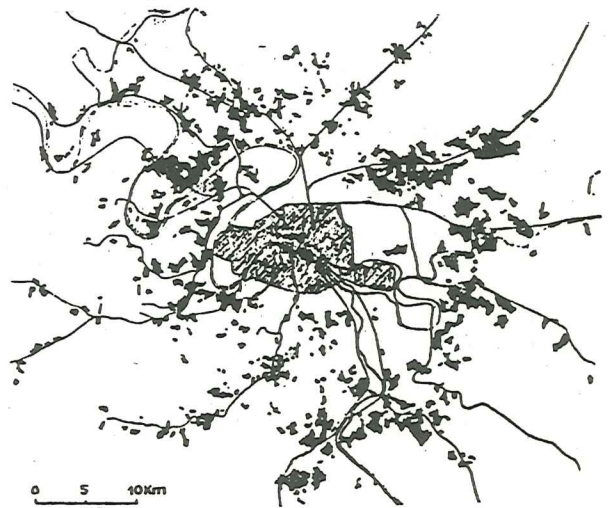
Bahçe şehirler Paris'in konut ve planlama sorununa bir çözüm getiremedi. 4-5 milyon nüfuslu bir kentte 40-50.000 kişiye konut bulmuş olmak bir şey ifade etmez. Yine de Fransa'da bahçe şehir hiçbir zaman gerçekleşmeyecek bir hayal olarak görülmemiştir.

Rusyada Bahçe Şehir

Bolşevik devriminden önce ve sonra benzer nedenlerle bahçe şehir hareketi Rusya'da da etkisini gösterdi. Bahçe şehir fikrinin Rusya uygulamalarında temel fikirler Ruslar'ın milli kültür ve ekonomik ihtiyaçları doğrultusunda tekrar değerlendirilmiştir. Bu analitik yaklaşım Rusya'nın tüm sosyo-ekonomik kökenli problemlere tipik yaklaşımıdır.

Planlama ile ilgili olarak Batı modelinin Rusya'nın çok farklı sosyal ve coğrafi ihtiyaçlarına göre uyarlanması gerekmiştir. 1902'de Riga'nın 2 km dışında Tsarskii Les adlı ilk bahçe yerleşim tartışmaları başlamıştır. Bahçe şehir fikri ile ilgili ilk yayınlar ise 1904 yılına aittir. 1911'de Howard'ın kitabının ilk tercümesi yapılmıştır. 1912'de Vladimir Semionov "The Planning Of Towns" adlı kitabıyla konuya daha da açıklık getirmektedir. Bu tarihlerde Rusya'daki şehir gelişmeleri çok ilkindir ve endüstrileşmenin sonucu ortaya çıkan yüzlerce kasaba sürveyanlar tarafından planlanmaktadır. Semionov'un kitabında açıkladığı nokta; Howard'ın prensiplerine göre kurulmuş olan Letchworth'un sonunda Londra'nın bir paraziti olacağı, ancak Sibiry ve Orta Asya'daki şartların bu tür gelişmelere çok daha uygun olduğudur.(5)

Demiryolu işçilerinin kasabası olarak Moskova'ya 40 km mesafede kurulan Prozowka'da en modern planlama ilkelerinin uygulanabileceği gösterilmeye çalışılmıştır. Burada yeşil kuşaklar ve kasabanın kendi tarımsal çevresini bireştiren yeşil alanların yarattığı bir havalandırma sistemi vardır. Plan genişlemek üzere tasarlanmıştır. Dört seviyeli bir hiyerarşiden oluşan sirkülasyon güzergahları tüm konut alanlarına toplum imkanlarından eşit oranda faydalanma imkanı vermektedir. Şekil 2

Anayollar üstünde kilise, tren istasyonu, banka, rekreasyon noktaları ve küçük bir göl vardır. Halk hamam ve çamaşırhaneleri mevcuttur. Okul, kreş ve hastane bulunmaktadır. Pro-zowka, artezyen kuyularından su kaynağına sahiptir ve kanalizasyon, elektrik, çöp imha sistemleri vardır. Tramvay kasabanın merkezlerini bir diğerine ve tren istasyonuna bağlamaktadır. 1, 2 ve 4 birimli evler için tip planlar çizilmiş ev her eve bir bahçe öngörülmüştür. Anayollar üzerinde taş inşaat mecburiyeti getirilmiştir, diğer yerlerde ahşap binalara izin vardır. Uzun süre Prozowka bir model olarak kalmıştır. Birçok kopyaları yapılmıştır ve bahçe köyler, bahçe banliyöler ve bahçe yerleşimler Rusya'nın 1912-17 arasındaki mimari gelişiminde önemli bir olgu olmuştur.

1913-1914'te Rusyada Bahçe Şehir Derneği faaliyete geçmiştir. 1917'deki Bolşevik ihtilali sonucu özel mülkiyet ortadan kalkmıştır. 1917-1925 Rusya'da zor yıllardır. (İhtilal ertesi).

1918'de "merkezi şehir planlama ofisi" kurulmuştur.

1919'de Petrograd ve Moskova'nın ileri gelen uzmanlarının yaptığı toplantıda (ki bu toplantı iç savaşın en önemli sembolik hareketlerinden biridir) modern sovyet şehrinin bir bahçe şehir olması öngörülmüştür.

Moskova yeni başkenttir, dolayısıyla planlanması da önemlidir. Şehir ve çevresi için bir seri planlar yapılmış ve bahçe şehir modeli her zaman kavram olarak bu planlarda yer almıştır.

1919'da Zhotovskii dışı doğru bir seri bahçe şehir halinde genişleyen nefes alan yıldız modelini ortaya atmıştır. Sonraları Shshusev'in ekibinin 1922-1923'te getirdiği 6 ciltlik yeni Moskova planı bahçe banliyöleri bağlayacak yeni 3. bir tramvay hattını getirmektedir. 2 yıl sonra Shstakov'un büyük Moskova planı; Shshusev'in kapladığı alanın 3 katıdır ve merkezin çevresindeki iç halkadaki yerleşimlerin 100-150 bin nüfuslu bahçe şehirler halinde yeniden inşasını ve Büyük Moskova'nın nüfusunu 7-8 milyon öngörmektedir.

Sonuç

Howard'ın bahçe şehir modeli, 19. yüzyıl şehir gelişmelerinin bir sentezi oluşturan önemli çıkış noktalarından biri olmuştur. Ancak; Fishman'ın de tanımladığı gibi (6) bahçe şehir, temelde iki farklı elemanı içermektedir:

1- Desantralizasyon: Howard'ın öngördüğü gibi yirminci yüzyılın kompakt ve kalabalık şehirlerinden büyük bir kaçış olacağı varsayımı,

2- Toplum (Community): Desantralizasyonun güçlü kuvvetlerinin, çalışma, yaşama ve eğlenceyi bir diğerine nisbeten yakın ve kendi kendine yeterli topluluklara doğru yönlendireceği fikri.

Dolayısıyla bahçe şehir hareketi, büyük şehirden ayrılma ile, çalışma ve yaşamın dengeli olduğu, kendi kendine yeterli bir birliktelik arasındaki gerilimdir. Howard ve onu takip edenler, yüzyılın ilk yarısında bu çelişkili iki fikri yönlendirmişler ve ayrılma ile biraraya gelmeyi birleştiren planlı çevreyi formüle etmişlerdir.

Yirminci yüzyılın ikinci yarısında ise metropoliten desantralizasyon Howard ve onu izleyenlerin 1920 ve 30'larda öngörüldüğünden çok daha radikal formlar almıştır. Hareketin temel kavramları, özellikle kendi kendine yeterlilik, yeni kentlerin (new town) mekansal olarak sınırlı yerleşimlerin yerini alan geniş kent bölgeleri içinde yutulması ile anlamını kaybetmiştir. Desantralizasyon peşinden koşarken yeni şehir hareketi bunun içinde kalmıştır.

Yararlanılan Kaynaklar:

- (1) Prof. Gündüz ÖZDEŞ, Şehir Bölgeleri, Şehirlerde Zoning Kavramı, Kuramları, İTÜ Mimarlık Fakültesi, 1974
- (2) Simon PEPPER, The Garden City Legacy; The Architectural Review, June 1978, s.322.
- (3) Nicholas BULLOCK, Housing In Frankfurt 1925 To 1931 And The New Wohnkultur, The Architectural Review, June 1978, s. 333-342
- (4) James READ, The Garden City And The Growth Of Paris, The Architectural Review, June 1978, s. 343-352
- (5) Catherine COOK, Russian Responses To The Garden City Idea, The Architectural Review, June 1978, s. 355-363
- (6) Robert FISHMAN, The Garden City Tradition In The Post-Suburban Age, Built Environment, Volume 17Number 3-4, 1991, sf. 232-240.

Ülkemizde Çim Tohumculuğunun Durumu ve Geleceği

Araş. Gör. Nevin AKPINAR
Araş. Gör. Nilgül KARADENİZ
Araş. Gör. İlkden TALAY
A.Ü.Z.F. Peyzaj Mimarlığı Bölümü

Günümüzde çevre sorunları olarak nitelendirilen konuların başında; sanayileşme, hızlı nüfus artışı ve hatalı kentleşme nedeniyle doğal ve kültürel yeşil alanların yerini yapı kitlelerine terketmesi gelmektedir. Özellikle kentlerde yeşil alanların giderek azalması ekolojik dengenin bozulmasına neden olmuş ve kentlerimiz için geleceğe yönelik endişeleri bir kat daha arttırmıştır. Bu bağlamda; resmi ve özel sektörün yanısıra yerel yönetimlerin yeşil alan oluşturma çabaları yoğunlaşmış ve bu faaliyetlerin büyük bir kısmı da çim alanların tesisine yönelik olmuştur. Kent parkları, çocuk bahçeleri, spor ve rekreasyon alanları çim yüzeylerin en çok kullanıldıkları alanlar olarak bilinmektedir. Bunun yanısıra konut bahçelerinden, kamu kuruluşlarının bahçelerine fuar ve sergi alanlarından orta refüjlere kadar oldukça geniş bir yelpaze içinde çim yüzeylerinin tesisi istenilen bir özellik olmuştur. Artan istekler doğrultusunda doğal olarak çim tohumu talebi de artmıştır. Ankara ve yakın çevresinden talep artışına ilişkin örneklemeye gidilecek olursa; Ankara ilî Çankaya İlçe Belediyesinin 1991 yılı içinde tükettiği çim tohumu miktarı 2,5 ton olarak tesbit edilmişken, 1992 yılı için tüketmeyi hedeflediği çim tohumu miktarı 3 tondur. Keçiören Belediyesine ait, şimdiki dek tesis edilen açık ve yeşil alan miktarı 246.342 m² iken 1992 yılı içinde 95.633 m² lik yeşil alan oluşturma çalışmaları planlanmaktadır. Ankara Kenti yakın çevresinde uydu kent karakteri kazanmaya başlayan Sincan İlçesinin ise toplam açık ve yeşil alan miktarı 144.700 m² dir ve 1991 yılında 43.700 m² açık-yeşil alan tesis edilmişken 1992 yılı için 61.000 m² lik yeşil alan tesisi hedeflenmektedir.

Bu artan talebi karşılayabilmek için iki alternatifle karşı karşıya kalınmaktadır.

1. Çim tohumu üretimi
2. Çim tohumu ithali

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Başbakanlık Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı, Ankara Anakent ve ilçe yerel yönetimleri ile çim tohumu ile ilgili özel sektörden edinilen bilgilerin yanısıra yıllara dayalı gözlemler, çim tohumu arzının özellikle yurt dışından getirilen tohumlarla karşılandığı sonucunu ortaya koymuştur.

Başbakanlık Hazine ve Dış ticaret Müsteşarlığı verilerine göre,

- 1989 yılı için; 135 ton
1990 yılı için; 317 ton

1991 yılı için; 349 ton çim tohumu

120924 - Kentucy mavi çimeni

120925-10 İtalyan çimi tohumu

120925-20 İngiliz çim tohumu kod ve isimleriyle, Almanya, ABD, Danimarka, Hollanda, Kanada, Yeni Zelanda, İtalya, İngiltere' den ithal edilmiştir.

Ülkelere göre çim tohumu ithali 1991 yılı itibariyle aşağıdaki tabloda gösterilmiştir. (Tablo 1).

Tablo 1. 1991 yılında ithal edilen çim tohumu miktarı ve ülkeler.

ÇİM TÜRÜ	ÜLKELER	MIKTAR
Kentucy mavi çimeni	Danimarka	50.000 kg
Kentucy mavi çimeni	Hollanda	52.775 kg
İtalyan çimi	Hollanda	500 kg
İngiliz çimi	Almanya	40.600 kg
İngiliz çimi	Danimarka	97.700 kg
İngiliz çimi	Hollanda	103.500 kg
İngiliz çimi	İngiltere	4905 kg
	TOPLAM	349.980 kg

Çim tohumu üretim çalışmalarına bakıldığında Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü (TÜGEM) den alınan bilgilerden; özellikle 1980 yılından sonra oldukça kısa bir süre resmi kurum bahçelerinde kullanılmak üzere çim tohumu üretimine ağırlık verildiği saptanmıştır.

Son yıllarda da; ülkemizde çim tohumu üretimi Tarım ve Köyişleri Bakanlığı TÜGEM'in üretim programında yer almaktadır.

TÜGEM, 1992 tohumluk üretim programında kamu ve özel sektörün üretmeyi hedeflediği çim tohumu miktarı, Tablo 2'de gösterilmektedir.

Tablo 2. Kamu ve özel sektörün 1992 yılı tohumluk üretim miktarı.

KURUM ADI	MİKTAR
TIGEM (Toplam)	58 ton
Kayseri Yem Bitkileri istasyonu	1.5 ton
Ulusoy Tohumculuk Zir.San.Tic.Ltd.	115 ton
Ünal Tohumculuk Ltd.	465 ton
TOPLAM	639,5 ton

Ancak; yetkililerden elde edilen bilgilere göre; geçtiğimiz yıllarda, hedeflenen üretim miktarına ulaşamadığı hatta, bu miktarın hedeflenenin çok altında kaldığı tesbit edilmiştir.

Ülkemizde çim tohumu talebinin yerli üretim arzıyla karşılanamaması ithalat zorunluluğunu doğurmuş ve giderek ithalata bağımlılık büyük boyutlara ulaşmıştır.

Çim tohum talebini karşılamak amacıyla büyük miktarlarda ithal edilen çim tür ve varyetelerinin ülkemiz şartlarına uygunluğu ise ayrı bir tartışma konusudur.

Ancak, bu tür ve varyetelerin ülkemiz koşullarına uygun olup olmadığı ve bu konuda araştırma yapılmasının gerekliliği bir yana bırakılarak, bu tohumların firma garantisini, sertifikası güvence yaratmakta ve yerli üretime karşı tercih sebebi olmaktadır. İthalata bağımlılığın zaman içinde azaltılması ülke koşullarına uygun çim tür ve varyetelerinin tesbit ve ıslah edilmesi, sertifikasyonunun ve firma garantisinin sağlanması üretimin talebe cevap verecek düzeye getirilmesine bağlıdır. Bu nedenle, tesbit, ıslah ve sertifikasyon çalışmalarının gerçekleştirileceği Araştırma Enstitüleri ve ıslah istasyonlarına gereksinim vardır. Ancak; bu tür enstitü ve istasyonların kurulup beklenen sonuçlara ulaşılması yıllar alacaktır.

Öte yandan; çim tohumu ithal edilen firmaların bu konuda uzmanlıkları ve başarıları kabul edilen bir gerçektir. Bu durumda ülke çapında ıslah istasyonları kurulup, üretim çalışmaları talebi karşılayacak düzeye erişene dek, bu firmaların, araştırma enstitüsü ve ıslah istasyonu kurulması aşamalarındaki deneyimlerinden yararlanmak amacıyla ortak çalışmalara gitme ve yerli türlerin üretimi başlayana dek, başarılı olduğu kabul edilen ithal türlerin ülkemizde üretimi geçici çözüm olarak görülebilir.

Sonuç olarak, devlet, üniversite ve özel sektör işbirliğinin desteğinde, ülke koşullarına uygun tür ve varyetelerin tesbit, ıslah, sertifikasyon çalışmalarına bağlı olarak üretime geçilmesiyle geleceğe yönelik çim tohum talebinin karşılanması, hatta; elde edilecek başarı doğrultusunda ülkemizin sahip olduğu tarım potansiyeli dikkate alınarak çim tohumu ihracatı yapacak düzeye gelmesi mümkündür.

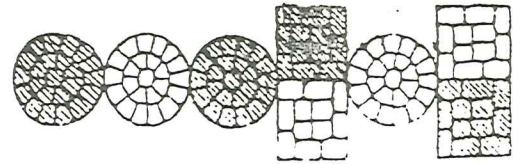
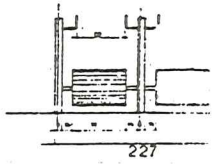
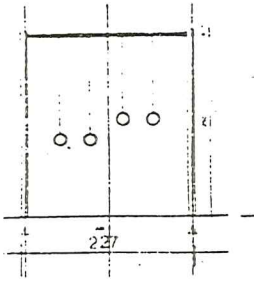
KAYNAKÇA

1. Çankaya Belediye Başkanlığı, 1992. Park ve Bahçeler Md. Sözlü Görüşme, ANK.
2. Keçiören Belediye Başkanlığı, 1992, Belediye Faaliyetlerine Ait Basılmamış Rapor, ANK.
3. SUBAŞI, F. 1991, Ankara Büyükşehir Belediye İmar Dairesi, Ankara Kenti ve yakın çevresi ilçe Belediyeleri mevcut yeşil Alan Miktarı, ANK.
4. TC. Başbakanlık Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı, 1992. 1989-1991 Ocak-Aralık Dönemi İthalat Armonize Düzen Değerler, ANK.
5. TC. Tarım ve Köy İşleri Bak. 1992, Tohumluk Programı Tarımsal Üretim ve Geliştirme Gn.Md.- ANK.

az,

- Çam, köknar, ladin 5 - 10 yıl,
- Kestane, sedir, meşe 15 - 20 yıldır.

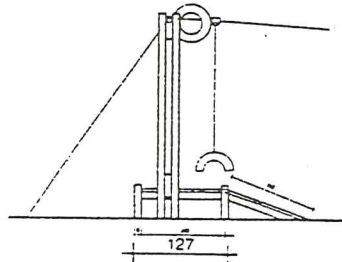
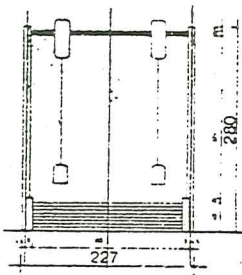
Ahşap kuru tutulduğunda, çürüme belli oranda kontrol altında tutulabilir. Kuru tutmak içinse yüzeyini su geçirmeyen bir tabaka ile örtmek gerekir. Bu tabaka boya ile elde edilmeye çalışılırsa kesin sonuç vermez. Çünkü, ahşap çalışan bir malzemedir. Kısa zamanda oluşak çatlaklardan giren su ahşabı ıslatır ve buharlaşarak mantarların gelişmesi için ideal ortamın oluşmasına olanak verir.

Bugünkü teknoloji ile ahşabı korumanın tek yolu EMPRENYE edilmesidir. Emprenye; ahşabın bünyesine çeşitli kimyasalların emdirilmesi işidir. Böylece böceklenme, mantar gibi nedenlerle çürüme söz konusu olmadığından çürüme riski en yüksek yerlerde güvenle kullanılabilir. Emprenye aynı zamanda bakım masraflarını da azaltır. Yaygın olarak kullanılan iki önemli emprenye yöntemi vardır.

1- VAKUM BASINÇLI YÖNTEM:

Emprenye edilmek istenen malzeme özel bir basınç silindrine yerleştirilir ve bir süre vakum altında tutularak hücrelerin içindeki hava alınır. Bundan sonra silindir emprenye çözeltisi ile doldurulur ve 10-14 atmosferlik hidrolik basınç uygulanır. Bu işlem ile emprenye maddesi ahşap malzemenin tüm diri odununa ve öz odununun bir kısmına nüfuz ettirilir.

TELEFERİK

Yapı ahşabının bu yöntem ile emprenyesinde tüm dünyada en yaygın olarak, suda çözünen bakır/krom/arsenik tuzları kullanılmaktadır. Bu tuzlar suda çözüldükleri halde karmaşık kimyasal değişiklikler sonucunda ahşabın sağlık açısından bir sakıncası yoktur. İstenirse yapıştırılabilir, boyanabilir, ve çok uzun bir kullanım ömrüne sahiptir. Örneğin doğal halde 5 yılda çürüyen bir elektrik direğinin kullanım ömrü emprenye ile boya gibi hiçbir ek bakım gerekmeden 50 yıla çıkmaktadır. Bu yöntemin bir sakıncası doğrama gibi hassas olarak işlenmiş malzemenin emprenye sonunda özenle tekrar kurutulması gerektiğidir.

2- ÇİFT VAKUM (VAC - VAC) YÖNTEMİ:

Çift vakum yönteminde malzemeye yüksek basınç uygulanmaz ve organik solvent bazlı, mantar ve böcek tahribatına karşı etkili aktif maddelere ek olarak ahşabın su emmesini engelleyen özel katkı maddeleri içeren emprenye kullanılır. Bu yöntemle emprenye edilen ahşap çürümez, emprenye öncesi boyutlarını korur ve daha az çalışır. Bunların sonucu ise ahşaba, üzerindeki boyanın ömrünü uzatmak ve daha hassas toleranslarla işlenebilmek gibi ek avantajlar sağlar. Be emprenye yöntemi, pratik oluşu, tesisin kurulması için büyük bir yatırım gerekmemesi nedeniyle Avrupa'da hızla yayılmaktadır.

Taşıyıcı sistemlerin (kolon, platform, panel) temel malzemesi emprenyeli ahşap, yardımcı malzeme salıncak yürüme tamburu, teleferik gibi elemanlarda galvanizli boru, galvanizli levha, vida-somun ve kapsüldür.

Portatif-modüler sistemler kısa sürede imal edilir ve stok çalışma imkanı sağlar.

Montajın kısa sürede tamamlanması; arazinin özelliklerine, uygulamanın yapılacağı yerdeki elektrik ve diğer kaynakların teminine bağlıdır.

Ahşap oyun aletlerinin yanısıra döşeme malzemeleri ile, dokuztaş, seksek, satranç-dama oyunları, su+kum+çamur oyunları ile oyun alanı zenginleştirilebilir.

Çocuk oyun alanlarında ahşabın seçimi; Türk çocuklarına erken yaşlarda tanıtılıp, kullanımının sevdirmesi, değerinin öğretilmesi açısından önemlidir.

Su Yüzeylerinde Bitkilendirme Teknikleri

RENAN ATATURAY
SEBAHAT AÇIKSÖZ

Peyzaj Mimarlığı Araş.Gör.

1.GİRİŞ:

Su yüzeyleri,doğal ve kültürel peyzajın önemli elemanlarıdır.

Denizler,göller,akarsular,dereler doğal su yüzeylerini oluşturmaktadırlar.

Parklarda ve bahçelerde planlanan süs havuzları,göletler,bitki havuzları ise yapay su yüzeylerini oluşturmaktadır.

Su yüzeylerinde bitkisel düzenleme,bitki havuzlarında ve göletlerde yapılmaktadır.

Bitkisel düzenleme yapılırken;kıyıda,su içeriği fazla olmayan,nemli ortamlardan hoşlanan bitkiler;su içerisinde ise,belirli bir su derinliğinden hoşlanan bitkiler kullanılmaktadır.

2.BİTKİ HAVUZLARI:

Doğal biotoplar,sahip oldukları bitki ve hayvanların özelliklerinin yardımı ile kendi kendini kontrol edebilen küçük bölgelerdir.Böyle bir birliği bir bitki havuzunda meydana getirmek mümkündür.

Bir bitki havuzunda her zaman sağlıklı bir biotopun oluşturulması için ilk koşul,kullanılacak bitki,balık,hem suda hem karada yaşayan hayvanlar ve omurgasızlar için uygun yaşama ortamlarının sağlanmasıdır (Wieser,1989)

Bitki havuzları 4 farklı türde tesis edilmektedir:

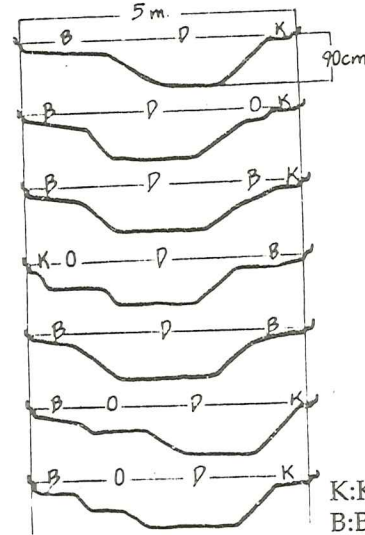
- 1.Yer seviyesi altında tesis edilen bitki havuzları
- 2.Hazır plastik havuzlar (Fiberglas vb.)
- 3.Beton bitki havuzları
- 4.Yer seviyesinden yüksek tesis edilen bitki havuzları (KOÇ,1991)

Bitki havuzlarında su derinliklerine göre 4 farklı zon oluşturulmaktadır.Bu zonlarda,su derinliği isteklerine göre değişik bitkiler kullanılarak bitkisel düzenleme yapılmaktadır.

Zonlar:

- 1.Kıyı zonu:Kazı derinliği 20-30 cm'e kadar olan zondur.
- 2.Bataklık zonu:Kazı derinliği 30 cm'e kadar olan zondur.
- 3.Orta su zonu:Kazı derinliği 50-60 cm'e kadar olan zondur.
- 4.Derin su zonu:Kazı derinliği80-90 cm'e kadar olan zondur(Şekil 1).(Wieser,1989)

ŞEKİL 1 (Bitki havuzlarında zonlar)

K:Kıyı zonu
B:Bataklık zonu
O:Orta su zonu
D:Derin su zonu

3.BİTKİ HAVUZLARINDA YER SEÇİMİ ve PLANLAMA İLKELERİ:

Güneş görmeyen bir bitki havuzu başarılı bir sonuç vermeyecektir.Su bitkileri,bir günde en az 3 saatlik kısmi güneş ışığı alabilmelidirler.

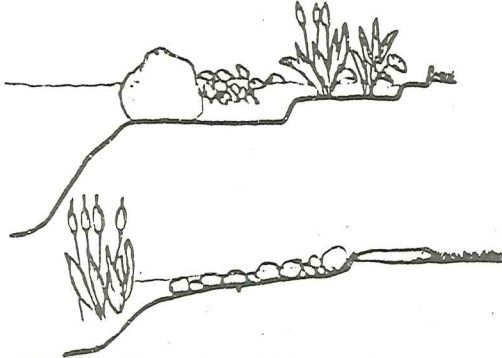
Nilüferler,Lotuslar ise günde en az 5-6 saatlik güneş ışığı alamazlarsa istenilen şekilde çiçeklenemeyeceklerdir.

-Bitki havuzu ağaçlardan mümkün olduğu kadar uzak bir yerde düşünülmelidir. Aksi halde-düşen yapraklar ve tohumlar suda birikecek,su kirliliğine sebep olacaklardır.

-Su,küçük çocuklar için büyüleyici bir etkiye sahiptir.Bu nedenle bitki havuzu , etrafı çevrelenebilecek yerlerde planlanmalıdır.

Derin havuzlarda yaklaşık 50 cm genişliğinde kıyı zonu hazırlanmalıdır.Kıyı zonu derinliği yaklaşık 20-30 cm kadar olmalıdır.Derin su zonu-kıyısına kadar büyük kayalar ve bataklık bitkileri ile düzenleme yapılmalıdır. Düzenlenen bu kısım çakıl taşları ile doldurulabilir. Hazırlanan bu tampon zon, havuzun derin kısmında olabilecek tehlikelerden çocukları uzak tutmak için oluşturulur (Şekil 2,3).

-Bitki havuzu kolayca görülebilecek bir yerde planlanmalıdır. Örneğin: Bir teras veya iç avluda oturma birimlerinin olduğu kısımlarda yer verilebilir.

-ŞEKİL 2 (Geniş bataklık zonu)

-ŞEKİL 3 (Kıyı zonunda Çakıl Taşlarının Kullanılması)

-Sağlıklı bir biyotop oluşturmak için, bir bitki havuzu en az 6 - 8 m²'lik bir yüzey alanına sahip olmalıdır.

-Geniş bir bitki havuzu bulunduğu ortamla uyum içinde olduğu takdirde daha doğal bir etki yapmaktadır.

-Doğal eğime sahip bir alanda, su şelalesi veya suyun akış özelliği ile değişik kaskatlar oluşturulabilir.

-Bitki havuzu çevresinde ışıklarla süsleme yapmak, bir fıskiye yerleştirmek, bir su şelalesi, çağlayan oluşturmak elektriği gerektirir. Bir elektrik kablosu, gerekli güvenlik standartlarını taşıyorsa, bitki havuzuna her zaman yerleştirilebilmektedir (Wieser, 1989)

4. HAVUZUN BİTKİLENDİRİLMESİ

Bitki havuzuna bitkilerin yerleştirilmesi, 2 farklı yöntemle gerçekleştirilmektedir.

1. YÖNTEM

Bitkilerin Doğrudan Toprağa Dikilmeleridir:

-Havuz su ile doldurulmadan önce 15-30 cm toprak katı yerleştirilir.

-Toprağa istenilen su içi ve bataklık bitkileri yerleştirildikten sonra, 2.5 cm. kalın kum veya çakıl tabakası yerleştirilir.

-Havuz yavaş yavaş su ile doldurulur.

2. YÖNTEM

Bitkilerin Özel Kaplara Dikilerek Yerleştirilmesi:

Nilüferler, Lotuslar ve diğer su bitkilerinin su içindeki hareketlerden çok fazla etkilenmemeleri için özel kaplara dikimleri yapılmaktadır.

Su bitkileri kapları havuz boşken yerleştirilmelidir. Böylece hem yerleştirmek kolay olacak hem de su, bitki kapları çevresinde yavaş yavaş yükseleceğinden bitkiler fazla zarar

görmeyeceklerdir.

Estetik nedenlerle bitki havuzlarında koyu renkli plastik kaplar kullanılmalıdır.

Nilüfer ve Lotuslar için 25-35 lt'lik bitki kapları, diğer su altı bitkilerinin çoğu için 12-15 lt'lik bitki kapları uygundur.

Tropik Nilüferler, kökleri çevresinde daha fazla su dolaşımı istedikleri için ağ şeklinde sepetler uygundur (Wieser, 1989).

5. SU YÜZEYLERİNDE BİTKİLENDİRME TENNİKLERİ

-Her Nilüfer için su yüzeyinde 1-4 m² alan ayrılmalıdır.

-Lotuslar daha geniş alan isterler.

-Bataklık zonu, bütün yüzeyin 1/4 veya 1/3 ünü oluşturmalıdır. Daha geniş bataklık zonu, içerdiği bitkileri ve düzenlemesi ile suyun görünüşünü engelleyecektir.

-Su altı bitkileri m²'ye 5 bitki olarak yerleştirilebilir.

-Bitki havuzlarında Salvinia, Azolla veya Lemna gibi yüzen bitkiler yetiştirilmemelidir. Bu bitkiler çok hızlı çoğalmakta, su altı bitkilerinin ışık alımını engellemekte, pompa veya filtreleri tıkamaktadırlar.

-Bir tek gelişmiş bitkinin kullanılması, görsel açıdan, 3 veya 4' lü bir grubun birarada kullanılmasından daha büyük etki yapacaktır.

-Dengeli bir birlik oluşturmak için; yalnızca bitkileri içeren bir bitki havuzu düşünülmemelidir. Bitkiler yanında, artıkları doğal gübre etkisi yapan balıklara da yer verilmelidir. Balıksız bir göl, sivrisinekleri, karasinekleri ve benzer böcekleri davet eder. Balıklar; yaprak bitleri, sinek, sivrisinek larvalarını ve diğer böcekleri yerler. Su altı bitkileri balıkların artıklarını yararlı besinlere dönüştürürler. Bitki havuzlarında kullanılan önemli balık türleri; Japon Balığı (Altın Balık) ve Koi (Nishiki-goi) dir.

-Su ve bataklık bitkileri ile düzenlenen bir bitki havuzunu tamamlayan diğer elemanlar; ilginç hayvanlar, salyangozlar ve kurbağalardır.

-Bataklık ve su bitkileri için eşit miktarda karıştırılmış bahçe toprağı ve 0.5-3 cm. boyutlarında çakıl taşı karışımı, besin ihtiyaçlarını karşılar.

-Nilüferler, Lotus ve bazı tropikal bataklık bitkilerinin iyi bir şekilde gelişebilmesi için daha yoğun bir ortam gerekir. 3 kısım killi toprak, 1 kısım çakıltaşı karışımı gelişmeleri için

uygundur(Wieser,1989).

-Bir Bitki Havuzunda Doğal Denge Formülü
Her 0.8 m2' lik yüzey alanına sahip gölet için:

- 2 Grup O2(Oksijen)Bitkisi,
- 1 Orta Büyüklükte Nilüfer,
- 12 Salyangoz,
- 10-12 cm' lik 2 Balık.

6. SU BİTKİLERİ

Park ve bahçelerde havuzların bitkilendirilmesinde 3 grup bitki kullanılır:

1. Bataklık Bitkileri
2. Büyük Çiçekli Su Bitkileri
3. Sualtı Bitkileri ve Yüzen Bitkiler

6. 1. BATAKLIK BİTKİLERİ

Geçiş zonunu oluştururlar, 3 alt gruba ayrılırlar.

6.1.1. Dik Gelişen Bitkiler:

Bu grup; ıslak alan çayırlarını, sazlıkları, kedi kuyruklarını içerir. Genelde çiçekleri önemsiz ve yaprakları dekoratif değildir. Bahçe ve parklardaki bitki havuzlarında dikkat çekici bir etki yaparlar, arka fon oluşturmaya uygundur(Wieser,1989).

Dik Gelişen Bitkilere Örnekler:

- Acorus calamus (Tatlı Bayrak)
- Cyperus alternifolius (Şemsiye Palmiye)
- Cyperus haspans (Bodur Papirus)
- Eleocharis montevidensis(Sivri Uçlu Saz/

Hasır Otu)

-Typha angustifolia(Kofa/Dar Yapraklı Kedi Kuyruğu)

-Typha latifolia(Kofa/Geniş Yapraklı Kedi Kuyruğu)

-Typha minima(Kofa/Bodur Kedi Kuyruğu)

6.1.2 Çiçekli bitkiler

Bu türler, bitki havuzlarında gösterişli çiçekleri ile etkilidirler.

Çiçekli bitkilere örnekler:

- Calla palustris
- Canna sp.
- Crinum americanum (Bataklık Zambağı)
- Iris ensata
- Iris fulva (Kırmızı İris)
- Iris pseudocorus (Sarı Su İrisi)
- Iris siberica (Sibiryalı İrisi)
- Iris versicolor (Mavi İris)
- Peltandra sagittifolia (Beyaz Zambak)
- Pontederia cordata (Mızrak Sazlığı)
- Sagittaria latifolia
- Spathiphyllum floribundum (Barış Zambağı)

6.1.3. Güzel Yapraklı Bitkiler

Örnekler:

-Echinodorus cordifolius

-Hemigraphis colorata

-Myriophyllum aquaticum (Papağan Tüyü)

-Sagittaria spp.

-Saururus cernuus (Kertenkele Kuyruğu)

6.2. BÜYÜK ÇİÇEKLİ SU BİTKİLERİ

Nilüferler ve Lotuslardan oluşmaktadır.

6.2.1. Nilüferler (Nymphaea sp.)

Su bitkilerinin en güzel ve en gösterişli elemanlarıdır. Nilüferler; dayanıklı ve tropik Nilüferler olarak sınıflandırılmaktadır.

6.2.2. LOTUSLAR (Nelumbo sp.)

6.3. SU ALTI VE YÜZEN BİTKİLER

Su altında gelişmektedirler. Oksijen Bitkileri de denilmektedir. Alglerin gelişimleri için ihtiyaç duydukları karbondioksiti tüketerek alglerin aşırı üremelerini engellemektedirler.

Su altı bitkilerine örnekler:

-Anubis lanceolata

-Elodea canadensis

-Vallisneria spp.

Yüzen yapraklı su bitkilerine örnekler:

-Hydrocyles nymphoides (Su Gelinciği)

-Marsilea mutica (Su Örtüsü)

-Nymphoides peltata

7. SONUÇ

Parklarda ve bahçelerde yer alan önemli elemanlardan birisi sudur. Suyun önemi deniz, nehir veya göl kıyısında yer almayan kentler için daha büyüktür.

Ülkemizde düzenlenen park ve bahçelerde bitki havuzlarına ve göletlerine yer verilmemektedir. Su yüzeylerine sıcak doğal bir görünüm vermek, doğala yakın bir biyotop oluşturmak amacıyla bitkilendirme yapılmalıdır. Doğal ıslak alanlarda mevcut olan denge gözönüne alınarak, park ve bahçelerde planlanan su yüzeyleri ve kıyısında bitkilendirme teknikleri ve planlama ilkeleri uygulanmalıdır.

Su içinde doğal dengeyi sağlamak, estetik olarak etkili bir görüntü yaratmak amacıyla balıklara, salyangozlara da yer verilmelidir.

KAYNAK:

ATATURAY,R.1992. ISLAK ALANLARDA VE SU YÜZEYLERİNDE BİTKİSEL DÜZENLEME ESASLARI,Y.L. SEMİNİ,ANKARA

KOÇ,N., 1991, NEMLİ VE ISLAK ALANLARDA PEYZAJ PLANLAMA DERS NOTLARI.A.Ü.Z.F. PEYZAJ MİMARLIĞI BÖLÜMÜ,ANKARA

WIESER,K.H., LOISELLE,P.V.,1989.TETRA PRESS,USA

Büyük ağaçların söküm ve dikimi

Hüseyin ERENBERK
Y.Peyzaj Mimarı

Son yıllarda dünya nüfusunun hızla artması kentlerin ve diğer yerleşim yerlerinin kalabalıklaşması çevrenin sağlıklı olmasını ihmal edilmez bir koşul haline getirmiştir. Çevremizin sağlıklı hale kavuşturulması için alınan önlemler arasında çevre düzenlemesi çok büyük önem kazanmıştır. Bu bağlamda dış mekanların amaca uygun biçimde düzenlenmesinde ağaçlandırma önemli bir yer tutar. Bunun bilincinde olan yurttaşlarımız, özellikle gençlerimiz, her yıl, mevsimi gelince çıplak alanlara ağaç fidanı dikmenin mutluluğunu yaşarlar.

Dikimde kullanılan ağaç fidanları, genellikle iki yaşına kadar bitkiler olup fidan üretimi ve fidan satış merkezlerinden çıplak köklü olarak alınıp dikilirler. Son yıllarda tüplü fidan üretimi yaygınlaşmıştır. Topraklı fidanların belirli dikim mevsimi yoktur, her zaman dikilebilirler.

Yine son yıllarda büyük yetişkin ağaç dikimi yaygın hale gelmeye başlamıştır. Kimi ortaklıkların yabancı ülkelerden yetişkin ağaç getirttikleri bilinmektedir. Yurdumuzda bazı işletmeler peyzaj düzenlemeleri için büyük ağaç yetiştirip satmaya koyulmuşlardır.

İnşaat ve yol yapım alanlarında kalan ağaçların canlı olarak sökülüp uygun başka yerlere dikilmeleri, toplumumuzda ağaç sevgisinin yaygınlaşmasına neden olan olumlu bir gelişmedir.

Yetişkin ağaçlar hangi durumlarda sökülüp dikilir?

- Büyük resmi binaların, turistik tesislerin çevresinin düzenlenmesinde,
- Kültür sarayı bahçelerinin oluşturulmasında,
- Kültür parklarının tesisinde,
- Fuar yeri hazırlanmasında,
- İnşaat alanlarında kalan değerli ağaçların kesilmekten kurtarılmasında,

-Küçük fidanların büyüüp gölge verecek çağa gelmesini bekleyemeyecek yaşlı vatandaşların yazlıklarında gölgelik ağaç ihtiyacının giderilmesinde,

-Yüksek yeşil perde (kuşak) oluşturulmasında,

-Tarihsel mimari yapıtların çevresinin düzenlenmesinde,

-Kimi sokak, cadde, bulvar ve yolların kısa zamanda büyük ağaçlara kavuşturulmasında,

-Ve diğer durumlarda.

Hangi ağaçlar yeğlenir?

Aşağıda adları verilen büyük ağaçlar kışın ve ilkbaharda dikilebilirler:

- Aesculus (Atkestanesi)
- Alnus (Kızılağaç)
- Populus (Kavak)
- Quercus (Meşe)
- Betula (Huş)
- Fagus (Kayın)
- Junglans (Ceviz)
- Platanus (Çınar)
- Sorbus (Üvez)
- Ulmus (Karaağaç)
- Cleditschia (Gladıçya)
- Acer (Akçaağaç)
- Coniferae'ler (İbreliler)
- Ve başkaları.

Ağacın kısa anatomi ve fizyolojisi belleğe getirilir. Bundan sonra sökümde önce normal biçimde gelişmiş olmasına, hastalıklı ve fazla yaşlı olmamasına bakılır.

Söküme girişmeden önce, ağacın kök sistemini nasıl bir toprakta geliştirmiş olduğu düşünülür. Bitkinin kök sistemi biçimlerinden yaklaşık olarak hangisini oluşturmuş olduğu kestirilir (Örnek1).

Yapraklı ağaçlar için, topraklı olarak dikileceklerse bile, dikim zamanı olarak ilkbaharı yeğlemek daha doğru olur. Zira taç izdüşüm alanının dışına taşacak kadar yayılmış olan kök sisteminden sökümden sonra, ancak kök kütüğü çevresindeki kısım kalır ve bu kısım taç çatısına göre çok zayıf düşmüş olduğundan, ağaç bu kritik durumu ilkbaharda dikildiğinde daha kolay atlatır. Kök ile taç arasında oluşan denge-sizlik, taç iskeletinde derin, sert budama yapmak suretiyle giderilir (Örnek2).

İbrel ağaçlar da vejetasyon başlamadan önce sökülüp dikilirler. Bilindiği gibi, bunlar yaprak yapıları dolayısıyla fazla su tüketmezler. Bu nedenle dikimde küçülmüş olan kök sistemlerine denge sağlamak üzere taçları derin budamaya tabi tutulmaz. Ancak gerek görüldüğünde budamaya gelen Taxus (Porsuk), Thuja (Mazi) ve Cupressus (Servi) deri budanabilir.

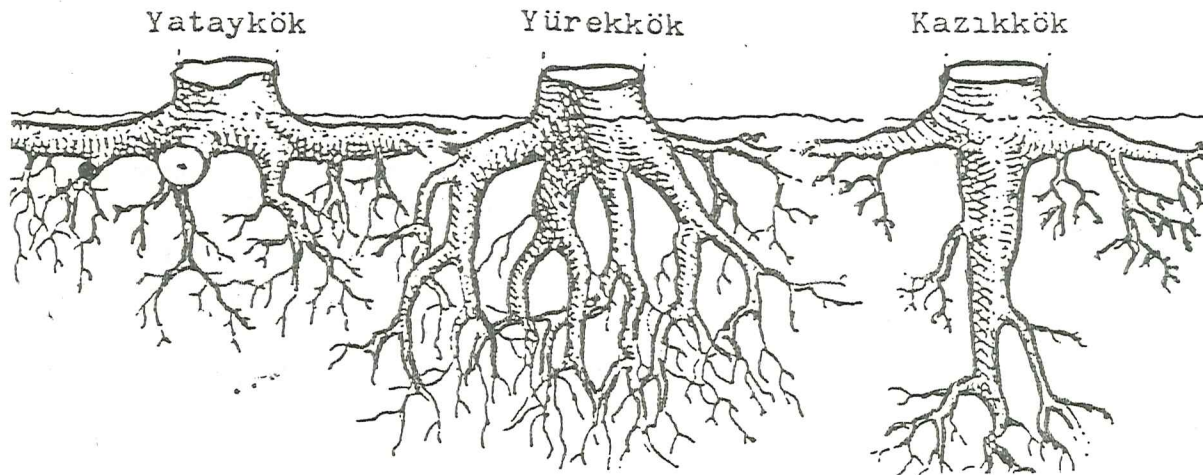
Büyük ağaçların sökülüp dikilmesi eskiden sadece el aletleriyle yapıldı. Günümüzde de kalkınmamış yörelerde sökülen ağaç yakın yere işçilerce taşınır. Uzak yere ise kamyonla ya da römork ile götürülür.

Fazla ağır ağaç, yakınına kurulan 3 ayaklı ve makaralı sehpa ile kaldırılır, dikileceği çukura yine aynı düzencele indirilir.

Son zamanlarda söküm, dikim işlemleri vinçli Newman treyleri ya da hidrolik sistemi olan transplanter de denilen ağaç dikme araçlarıyla yapılmaya başladı. Bu araçlar sağlanamazsa, vinçli kamyon kullanılabilir.

Ağacın yerinden olabildiği kadar fazla toprakla birlikte çıkarılmasına özen gösterilir. Tabii bu kök sisteminin çeşidine de bağlıdır.

Topraksız sökülen ağaçların kökleri, taşıma sırasında kurumaması için ıslak bez (telis) ile sarılır.

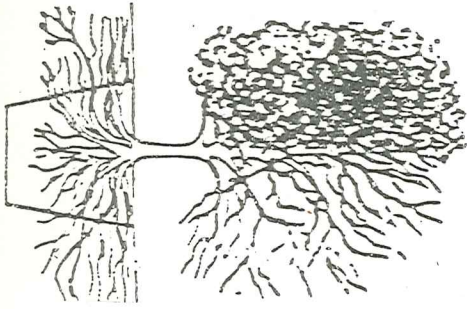

15 cm çapında, 6-7 m uzun gövdeli ve tepe çatısı derin budanan ağaçlar, örneğin meşeler, az topraklı olarak söküldükten sonra kökleri ıslak telisle sarılmış durumda dikildiklerinde, başarılı sonuç alınabilir. Söğüt, kavak gibi aşırı suya olumsuz tepki göstermeyen yetişkin ağaçların tutması daha kolaydır.

Ağacın dikileceği çukur söküme girişmeden önce açılır. Bu çukur, dikilecek ağacın kök sistemini içeren toprak kitlesinden 1 metre daha geniş olarak hazırlanır.

Dikilen ağacın taç izdüşüm alanı su geçirmez bir maddeyle (asfalt veya betonla) kaplanacaksa veya kaplanmış bulunuyorsa, kök boğazı çevresinde 2 metre-karelik bir alanın açık kalması gerektiği unutulmamalıdır. Çünkü kök sistemi, oksijen ve suyunu bu alandan alabilecektir.

Ağaç geniş yapraklı ise, sökümden önce tacı özelliğini koruyacak şekilde, 3-4 anadal kalacak biçimde budanır. Böylece ağacın kök sistemi tacına göre daha güçlü duruma getirilmiş olur.

Taç iskeletinin budanması tüm dikim yöntemlerinde vejetasyondan ve sökümden önce yapılır. Aksi halde yeni yerinde ağacın sarsılmasına neden olur. Sökümden önce budanmış ağacı rüzgarlar fazla sarsamaz. 2.5 cm'den geniş kesik yaralarına aşı koruma macunu sürülür.

Kimi bahçe sahiplerinin isteği üzerine kış zamanı sökümlü ucuzlatmak için toprağın donmuş olmasından da yararlanılabilir. Donmuşluğu arttırmak amacıyla ağacın dibine akşamdan bol su verilir. Bu yöntemde kök toprağını ambalajmaya gerek kalmaz. Donmuş toprak paketlenmiş gibi kolay alınıp kolay taşınır. Ancak çukuruna derhal dikilmiş olmalıdır. Yoksa havanın ani bir yumuşuması üzerine ufalanarak dağılılabılır.

Eğer ağacın derhal sökülmesi gerekmiyorsa, çıkarılması için bir yıl sonrasına hazırlık yapılabilir. Örneğin kökboğazı çevresine halka biçiminde bir hendek kazılır. Hendek yan köklerinin kesilmesi tamamlanıncaya kadar derinleştirilir. Derinlik kökün çeşidine göre değişiklik gösterir. Hırpalanmaksızın kesilene kalın ve kaba köklerin kesim yüzeylerine hemen aşı macunu sürülür. Bundan sonra hendek bol sulanıp kendi toprağı ile doldurulur.

Ağaç ertesi yılın ilkbaharında seçilen yöntemle sökülüp tasarlandığı yere diki- lir. Bir yıl süren bu söküme hazırlığında ince kökler yeni kökleri meydana getirmiş olacağından ağacın yeni yerinde tutma olanağı artmış olur. Bilindiği gibi kalın ve kaba köklerin tutma olayında katkıları sınırlıdır, zira kendilerini yenileme yetenekleri pek azdır.

VİNÇLİ NEWMAN TREYLERİ İLE SÖKÜM VE DİKİM

Ağacın yetişmiş olduğu toprağın çeşidine bakarak ne biçim ve büyüklükte bir kök sistemi geliştirilmiş olduğunu kestiririz. Kök sisteminin çevresindeki hendeğin ne kadar derin olacağı toprağın içindeki kök kitlesinden anlaşılır.

Gövde çapı 30 cm. olan bir çam şöyle sökülür:

Kökboğazının çevresine bir çember çizilir. Bunun gövdeye kadar yarıçapı 50 cm. olsun. Buna gövde çapını da eklersek, dairenin çapı 130 cm. olur. Çemberi belirleyen çizginin üzerine 40 cm. eninde bir hendek kazılır. Çıkan toprak kökboğazı tarafına değil, dış yana yığılır. Ortaya çıkan irili ufaklı kökler kesilerek hendek derinleştirilir. Köklere rastlanmaz olunca kazım, topraktan bir top oluşacak şekilde aşağıya doğru sürdürülür.

Derinlik arttıkça toprak, topun altına doğru oyulur. Ağaç yanlardan desteklenerek topun zeminle olan ilişkisi kesilir. Top, dağılmasını önlemek için telisle sarılıp bağlanır. Vinç yardımıyla treylerin platformuna alınıp dalları kırılmayacak biçimde yatırılır. Dikileceği yere götürüldükten sonra yine vinçle çukura yerleştirilir. Gerekli diğer işlemlerin yapılmasıyla söz konusu yöntemle dikim tamamlanmış olur.

AĞAÇ DİKİM ARACI İLE DİKİM

Ağaç dikim aracı, ağacı söküp taşır ve daha önce açmış olduğu çukura diker. Hidrolik bir sisteme sahiptir. Eklemleri oynak metal bir çerçeve içinde silindirik oluşturacak şekilde dizilmiş bir taşıyıcı üzerinde aşağı yukarı hareket eden 6 adet içbükey bıçak, sökücü ve dikici bir mekanizma oluşturur. Bu mekanizma aracın arka kısmına monte edilmiş olup platform üstünde kabin yönünde yatar. Araç bu durumla, yandan bakıldığında inşaat yerlerine hazır beton harç taşıyan araçları andırır.

Ağaç sökücü mekanizma çalışırken aracı arkasından yere inip açılan çerçevesiyle sökülecek ağacı çevreler. Hidrolik sistemle hareket eden bıçaklar, çerçevenin belirlediği noktalardan toprağa saplanarak kök kütüğünün altında belirli bir derinlikte ters bir kubbe oluşturacak biçimde birleşirler. Bu durumda ağaç sökücü bölüm bıçakların kavradığı toprakla birlikte, ağacı yerinden yukarı

çekip aracın platformu ve kabini üzerine yerleştirir. Bundan sonra, az önce açmış olduğu toprak kitlesi büyüklüğündeki çukurun başına gelir. Ağacı yine dikey duruma getirip çukura yerleştirir (1).

Ağaç dikim aracı ile çukur açma sökümlü, taşıma ve dikim gibi işlemlerin maliyeti önemli derecede azalır.

Bu aracın böyle randımanlı surette çalışması için özenle hazırlanmış alanlarda değişik türden ağaçların yetiştirilmesi olmasına gereksinim vardır.

Ağaç dikme aracıyla yapılan dikimlerde çukur duvarlarının yüzeyleri, özellikle ağır topraklarda gübre şerbeti ile ıslatılmalıdır.

Olumlu sonuç vermesi için dikimin, vejetasyon durgunluk devresindeyken yapılması gerekir. Ayrıca yapraklı ağaçların derin budanması koşuldur. Kurak bölgelerde bu işlemde başka su kaybına karşı gövdeye bant sarılmalı ya da akşamları, arasıra su sıkılmalıdır.

Budamaya gelmeyen ağaçlarda dikimden sonraki kök-taç dengesizliğinin sıkıntısı ağaç tutuncaya kadar süreceğinden bakım tekniklerine harfiyen uymak zorunludur.

Kimi yazarlara göre, topraklı yetişkin ağaç dikimi, küçük tüplü süs bitkilerinde olduğu gibi her mevsimde yapılabilir. Fakat bu uygulamanın kurak bölgelerde başarısı daha da düşük olabilir. Bizce her bölge için geçerli en güvenilir yöntem, bu ağaçların da topraksız dikilenler gibi vejetasyon başlamadan önce dikilmesidir. Zorunluluk halinde sürgün göz aşısı dönemi sonuna kadar sürdürülebilir (2).

Ağaç dikme aracı ile dikimde, randıman açısından avantajlarının yanı sıra kimi olumsuzluklar da görülmektedir. Örneğin:

-Ağaç dikme aracı, ancak taş, kaya ve inşaat kalıntısı gibi yabancı cisimler içermeyen derin topraklarda çalışabilir. İri taşlı, kayalı yerlerde çukur açarak sökümlü ve dikim yapmak gibi işlemler yine klasik el aletleri ile yapılır.

-Ağır topraklarda bıçakların açtığı çukurun duvarlarında geçirgenlik kısmen azaldığından can suyundan sonra yapılacak aşırı sulama özellikle fazla su tüketmeyen türlerde köklerin çürümmesine neden olabilir.

-Bıçakların kuşattığı toprak kitlesi içinde kalmış olan kalın ve kaba köklerin kesik yüzeylerine aşı koruma macunu sürülmesine olanak vermez.

-Bıçakların açtığı çukurun duvarlarını ve dibini kabartmak ve yanmış gübre içeren harç vermek olanaksızdır.

-Bıçakların bazen toprağı çukura iyice oturtamaması; kök boğazının oldukça yukarıda kalması ya da zemin düzeyinin epeye altında kalması olumsuz sonuçlar ihtimali içerir. Böyle olumsuz örnekler Ankara'da görülmüştür.

1) Şimdilik bu araçları birer adet İstanbul, Ankara ve Adana'da bulunmaktadır.

2) İstanbul'da 1991'in Ağustos ayında kasasız, ambalajsız dikilen 4 büyük ağaçtan bir tanesi tutmuştur. Böyle bir sonuca güvenerek mevsimi dışında yetişkin ağaç dikimi riskli olup kimi değerli ağaçların çeşit olarak yitirilmesine neden olabilir.

Büyük ağaçlarda kök sistemi taç izdüşümünün dışına taşacak kadar yayıldığına göre 1 metre çapındaki kasalarda yetiştirilen büyük ağaçlar, kendileri için normal ölçülerde kök sistemi oluşturamaktan yoksundurlar. Bundan dolayı doğal büyüklükte taç meydana getiremezler. Bunu kasada yetiştirilmiş limon, kauçuk gibi ağaçlardan, eski hamam kubbelerinde, bakımsız surlarda yetersiz toprakta yetişmiş ve gereği kadar taç oluşturamamış, adeta cüceleşmiş incir vb. ağaçlarda da görmekteyiz.

Buna karşın kimi uzmanlar ,dikilecek büyük ağacın kök kütüğü çevresinden toprakla birlikte kesilip alınmasını bir nevi kök tuvaleti saymaktadırlar ve büyümeyi kamçılığını ileri sürmektedir. Fakat bu ,her iklimde 2 yaşına kadar fidanlar için geçerlidir. Oysa büyük ağaçlarda böyle bir budama bitki için büyük bir ameliyattır. Ayrıca kök sistemi ile taç çatısı arasındaki dengenin aşırı derecede bozulması demektir. Bu dengesizlik taç çatısını sert budayarak kesilmekle küçülmüş kök sistemine benzetmekle giderilebilir.

Yukarıda değinilen dikim yöntemlerine göre dikilen ağaçlarda tutma oranının doyurucu bir düzeye ulaşmadığı ilgili uzmanlar arasında genel bir kanıdır(1).

TAHTA KASALI SÖKÜM VE DİKİM

Bu yöntem, vinçli kamyonların yardımıyla uygulanır. Biraz daha fazla işçi ve zaman gerektirir. Buna karşılık yukarıda anılan yöntemin uygulanmadığı dar yerlerde, hemen her arazide söküm ve dikime elverişlidir. Tutma oranına gelince ,tüm diğer yöntemlerden daha fazladır. Bu özelliği ile hidrolik sistemli araçlarla yapılan uygulamanın tamamlayıcısıdır.

Önce sökülecek ağaç görülüp değeriendirilir. Dikileceği çukurun boyutları belirlenir. Bu çukur, kök kütlesiyle kasalanmış olarak gelecek toprak kütlesinden 1 metre daha geniş açılır. Derinliği de buna göre ayarlanır. Dört işçi 1.5 metre çapında 1 metre derinlikte bir çukuru ağır topraklarda 1 saatte açabilir. 25 cm çapındaki bir ağacın budanması, kasalanarak yerinden çıkarılması 90 dakika alır. Yeni yerine dikilişi ise, gübre ,can suyu verilmesi ve gergi teli ile desteklenmesi 60 dakika gerektirir.

Toprak fazla kuru ise, kazarken dağılması için bir gün önce bol su ile sulanır.

Söküm için dört işçi yeterlidir. Biri marangozluktan anlar olmalı.

GEREKLİ MALZEME:

- Çuval kumaş (telis) 6 metre
- Bitkisel kınnap-1 yumak
- Kumaş makası, 1 adet
- 10 metrelik 8 katlı çelik halat (sapan), 1 adet
- 5 metrelik 10 katlı çelik sapan, 2 adet
- testere, çekiç, keser, kerpeten, matkap, ren de

-3.5 x 20cm çaplı ,kayın ya da meşe tahtası.

-4 adet 10x10cm çaplı taşıyıcı ve bağlayıcı ayak, kayın (bu ayaklar kasanın köşelerinde tahtaları birbirine bağlamaya yarar)(2).

-Kamyonun platformunda ağaç gövdesinin döşemeye yatmasını önlemek için eşek de denilen tahta sehpa,

-Kaldıraç olarak kullanılacak iki sırtık.

Kasalanarak alınacak olan toprak kütlesinin boyutları kökün biçimine ,yani kazık kök, yürek kök (saçak kök) ve yatay kök oluşuna göre değişir.

Yukarıda da belirtilmiş olduğu gibi, ağaç geniş yapraklıysa sökümüne geçmeden önce, ana dalları tümü yok edilmeyecek şekilde budanır (3) (ÖRNEK 2).

Kesik yüzeyleri aşı koruma macunu ile kapatılır-kuzey yönü gövde üzerinde işaretlenir.

Kökboğazının çevresine alınacak toprağın sınırlarını belirleyen bir kare çizilir. Ters piramit oluşturacak biçimde kazmaya devam edilir. Hendek rahat çalışmayı sağlayacak kadar genişletilir.

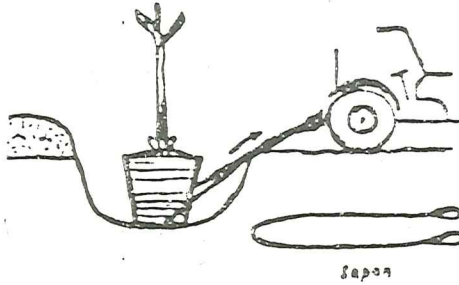
Köklerin azaldığı ya da görünmez olduğu kesime gelince ve ters piramit oluşunca telis ile sarılıp sıkı surette dikilir. Toprağın böyle sarılması ,tahtalar çakılırken dökülmemesi içindir.

Piramitin köşelerine taşıyıcı bağlayıcı ayaklar yerleştirilerek başlarına birer tahta çakılır, böylece piramit bir iskelet içine alınmış olur. Bundan sonra sırayla aralık bırakmadan diğer tahtalar tüm yüzeyleri kaplayacak şekilde çakılır. Kaldırma anında çelik halat kesmesin, kırmasın diye alt ve üst kenarlara tahtalar çift olarak çakılır. (Bu tahtalar özel olarak daha kalın olarak biçilebilir).

Kök boğazı çevresindeki toprağın dökülmemesi için burası da telisle kapatılır. Ayrıca esnemeyi önlemek amacıyla köşelerde tahtadan tahtaya üçgen oluşturacak biçimde lata çakılır.

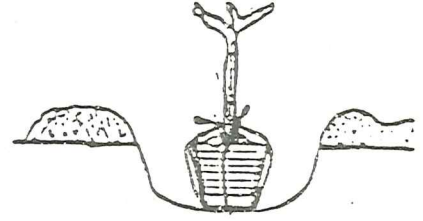
Kaldırma anında çelik sapanların ve vinç kancasının zarar vermemesi için kök boğazı kumaşla sarılır.

10 metrelik çelik sapan alınıp, orta kısmı kısa saplı bir belle tabanı oyulmuş toprağın altına yerleştirilir. Her iki halkalı uç birleştirilir. Ya kamyonla ya da traktöre takılıp çekilir. Böylece hem varsa ,kazık kök kesilir, hem de kasanın zeminden kopması sağlanır. (ÖRNEK 3) Bu sırada işçiler

devrilmemesi için ağaca destek verilir. Kısa çelik sapanlardan biri kasanın altına yerleştirilip iki ucu kök boğazında birleştirilir. Aynı işlem diğer sapanla birinciye dikey olarak yapılır. Bundan sonra sapanların kasalı dört ucu bir araya getirilip vincin kancasına geçirilir (ÖRNEK 4).

Vincin kaldırdığı ağaç havada hafif eğik duruma gelir. İşçilerin yardımıyla kasa kabin tarafına, taç ise arka tarafa gelecek şekilde kamyonun platformuna yatırılır. Fakat ağacın gövdesi döşemeye paralel vaziyette değil, kasanın yere yatan yanının belirlediği doğrultuda kalmalı ve ağaç aşağı düşmemesi için tahta sehpa ile desteklenir. Sehpada gövdenin dayanacağı yere katlanmış çuval konularak ağacın dayanma noktasının yaralanması önlenir (ÖRNEK 5).

Ahşap sehpa ayrıca ibrelili dalların kırılmaması ya da tacı sökümünden önce budanmış gövdenin platforma düşmesini önler.

Söküm ile dikim arasındaki zamanı bildiğince kısa tutmalı. İş yağmurlu ve rüzgarlı günlere rastlatılmamalı ve tüm işleri bir seansta bitirmeli. Başlanmış işi ertesi güne bırakmamalı. Aksi halde aniden beliren bir yağmur ve rüzgar sökülmesi yarım kalmış ağaca zarar verir.

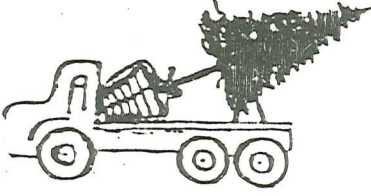
Ağaç, vinçli kamyonla önceden gerekli

1) 1991 Martında Turhal Belediyesi önünde ağaç dikme aracı ile sökülüp başka yerlere dikilen bir çınar 32 ağaçtan 22'si tutmuştur.

2) Bu ölçüler durağan değildir. Ağacın 25-30 cm. olduğu varsayılarak verilmiştir.

3) Tahta kasada yetiştirilen ve yetişkin ağaç sayılan bir bitki olduğu gibi her mevsimde dikilebilir. Ancak dikimden önce kasanın her yanından kimi tahtalar sökülür. Eğer kasa saccan ise dibi ve yanları delinir ve çukura indirilir. Böyle bir teknikle taç budamasına gerek yoktur.

boyutlarda hazırlanmış olan çukurun bulunduğu yere taşınır.Yine vinçle yattığı yerden kaldırılıp işçilerin ayarlamasıyla çukura indirilir.Gövdedeki yön işaretinin kuzeye bakması sağlanır.Ağacın yeni yerinde de eski yerindeki yönleri bakması yeni mekanına uyum sağlamasına yardımcı olur(ÖRNEK 6).

Çukurun dibindeki toprak kabartır ve yanmış ahır gübresiyle karıştırılır.Ağaç çukura kökboğazı yeryüzü düzeyinde kalacak şekilde yerleştirilir.Bunu sağlamak üzere gerekirse altına toprak eklenir.Bundan sonra kasanın yarısına kadar toprak atılıp sıkıştırılır.Bunun üzerine ağaç desteksiz dik vaziyette durur.Bu anda

kasanın yanlarından bazı kasalar sökülür.Kasada kalan tahtalar ve kumaş çürüyüp ağaç için gübre haline gelecektir.Bu işlemden sonra çukurun yarısına kadar su verilir.Sulamadan sonra bahçe toprağı atılıp sıkıştırılır.Eğer ağacın etrafı beton ya da asfalt ise,çukur dolduktan sonra kökboğazı çevresinde 2 metrekerelik alan toprak olarak bırakılır.Dikim işinin sonuna gelindiğinde kökboğazı çevresine çanak biçimi verilip son bir can suyu daha verilir.

Yeni dikilen ağaç rüzgarın sarsmaması için galvanizli tellerle desteklenir.Bu amaçla çevresine eşit aralıklarla 3 kazık çakılır. Bu kazıklardan yukarıya doğru uzanan tellerin gövdeye bağlandığı yeri yaralamaları için yumuşak materyalden kuşak yapılır.Tellerin sürekli gergin kalmasını sağlamak amacıyla gergi makarası kullanılır.Bu işlemi ilkel görünümlü olmayan düzgün biçilmiş 3 sılıkla yapanlar da vardır.

Yeni dikilen büyük ağaçlara yazın en az üç haftada bir su verilmeli .Kurak bölgelerde iki haftada bir verilmeli.Yapraklı ağaçların tutmuş olduğu aynı yılda,ibrelilerin ise ertesi yılın baharında anlaşılır.(1)

Yukarıda da değinildiği gibi bu tahta kasalı yöntem,ağaç dikme aracı ile dikim

yönteminin yerini almaya yönelik değildir.Onun uygulanamadığı durumlarda zorunlu olarak başvurulacak bir yöntemdir.

yöntemdir.Ayrıca en yüksek tutma oranı sağlayan bir uygulamadır.Dikim sırasında kesilen kökleri macunlama,gübreleme, sulama olanakları verir.Kısacası dikilen büyük ağacın tutması için gerekli tüm koşulları sağlar.

Dikim için 6 metre boyunda gövdesi 10 cm çapında yetişkin ağaçlar tercih edilmektedir.Çünkü bundan büyük ağaçların sökümü,taşıma ve dikimleri daha zor olur.Sökülecek ağacın,bulunduğu toprağın çeşidine göre kök sistemi oluşturmuş olacağını unutmamak lazım.Örneğin kök kütüğünün çevresindeki kalın,kaba ve ince köklerin oluşturduğu kök topluluğu ,ağır topraklarda küçük bir ortama yayılır.Kökü böyle olan ağaçları yeğlememek daha isabetli olur.

1)1983 Martında istanbul Boğaziçi Anadolu Hisarında bir köşkün bahçesinde canlı yeşil perde oluşturmak için tahta kasalı yöntemle diktirdiğim ibrelilerin tümü tutmuştur.

Not:

Gerekli görüldüğünde metal kasa yöntemi de uygulanabilir. Bu durumda kasa 4 adet eksiz metal levhadan (sacdan) oluşturulur.

Söküm işleminde bilinen şekilde biçilmiş olan toprak, kasa duvarlarının takviyeli olan üst ve alt köşelerinde bulunan delikli ya da kancalı uzantıların üstüste getirilip yukarıdan aşağıya üst ucu halkalı birer mil ile birleştirilmesi suretiyle kuşatılır. Fakat karşılıklı iki duvarın delikli (kancalı) uzantıları ya üstte, ya da altta olmalı. Aksi halde dikimden sonra çekip alınmazlar.

Kasanın üst kenarlarında vinç kancaları için karşılıklı delikler bulunur.

Dikimden sonra önce ucu halkalı miller,sonra delikli uzantıları üstte olan karşılıklı iki duvar gayet yavaş sürette topraktan çıkarılır. Diğer iki duvar da aynı şekilde çekilir.

Sökülecek ağaçlar değişik boyda iseler, büyük, orta ve küçük olmak üzere 3 boy kasa hazırlanır.

Kazık kökü kesme ve kasayı kaldırma işlemlerinde yine çelik sapanlar kullanılır.

YARARLANILAN YAPITLAR:

CHENCHINE,A.,1946.PARK VE BAHÇE SANATI,İSTANBUL.

BAYSU,H.,1974.BAHÇE TEKNİĞİ,İSTANBUL.

PAMAY,B.,1979.BAHÇE VE PEYZAJ MİMARİSİ.YEŞİL PLANLAMA ELEMANLARININ DEKORATİF VE EKOLOJİK ÖZELLİKLERİ İLE İLGİLİ LİSTELER,İSTANBUL.

SIEWNIAK,M-D.,KUSHE,1984.BAUMPFLEGE HEUTE,BERLIN.

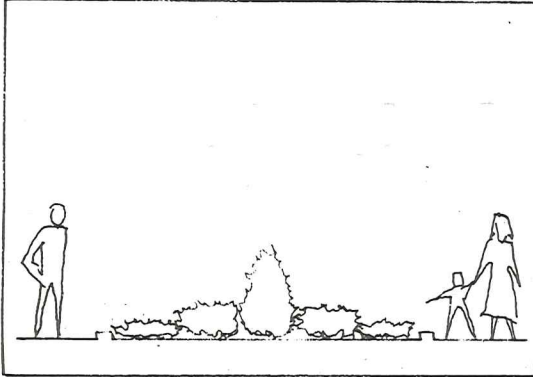
ASLANBOĞA,İ.,1986.KENTLERDE YOL AĞAÇLAMASI,ANKARA.

GÜLTEKİN,E.,1988.PM 403 AĞAÇLANDIRMA,ADANA.

Mevsimlik ve peren bitkiler bahçenin informal kısımlarında yer alabilir, çiçekli çalılar arasında kullanılabilir. Örneğin, Lupinler, Asterler, İrisler, Paonialar, Kniphofialar ve Phloxların, yaprak ve çiçeklerini göstermek için yeteri kadar genişlikte alana gereksinimleri vardır.

Mevsimlik ve perenlerle düzenlenmiş çift bordürler, kuzey-güney yönünde düzenlenmelidir. Çünkü herbiri aynı miktarda gün ışığı almalıdır. Yarı kavisli bordür güneye doğru olmalıdır. Güney-batı yönü de uygundur. Sabah güneşi almayan yerler, bitkiler için uygun değildir. Çünkü daima bu gibi yerler erken donlardan etkilenirler. Ancak uygun bitki seçimi yapılırsa, böylesi yerlerde çiçek bordürü düzenlemek olasıdır. Geniş yeşil alanlarda (Kentiçi ve kent dışı parklarda) iyi bir bordür düzenleme için optimum 3.5 m. genişlik uygundur. Böyle yerlerde hiçbir zaman ana bir bordür için 150 cm.'den daha az genişlik verilmemelidir. Bu bordürlerdeki renk etkisinin uzaktan algılanabilmesi ve de yakınındayken renklerin insanlar üzerindeki etkisinin sağlanabilmesi için bu ölçüler tasarım ve uygulamada göz önünde bulundurulmalıdır. Örneğin; tasarımcı tarafından mavi ve beyaz rengin sıcak yaz aylarında insanlar üzerinde serinletici etkisinin ortaya çıkması bu ölçülere uyulması ile ilişkilidir.

İki taraftan da görülebilen bordürlerde kenarlardan omurgaya doğru diziliş en kısa boylu yer örtücülerden uzun boylu çiçeklere doğru olmalıdır (Şekil 6).

Çift taraftan algılanabilen bordürlerde boylu veya kısa bitkilerle yapılacak düzenlemelerde iyi bir proporsiyon yakalayabilmek için bordür genişliğinin yaklaşık 2.50 m olması uygundur. Bordürün orta aksına dikilen bitkinin en az 1.50 m boy ve 40-50 cm çapında olacak çeşitlerde seçildiği düşünülürse (Genelde orta aks bitkilerinin herdem yeşil çalı olması yeğlenmelidir) ve bunların önünde alçalan boylarda bahçe çiçeklerinin en az 20-30 cm boy ve çap yapacağı da dikkate alınrsa istenen renk ve kitle etkisinin optimum bu genişlik içinde gerçekleşebileceği ortaya çıkar. Bordürün uzunluğu

konusunda herhangi bir sınırlama sözkonusu olamaz, alanın büyüklüğü ölçüsünde ve tasarımcının istediği etkiyi yaratabileceği düşüncesinde uzunluk ve süreklilik kazanabilir.

Formal veya yarı formal herdem yeşil çalılardan tek sıra üzerinde yapılacak dikim, otsu bitkiler bordürü için iyi bir arka fon oluşturur. Böyle bir arka fon, mevsimlik ve peren çiçek bordürünü kuşatacak genişlikte olmalıdır. Aksi halde zayıf fon, çiçeklerin görünüşünü de bir hayli zayıflatacaktır.

Bazen bordürlerin arka fona gereksinimi yoktur. Örneğin her iki taraftan çim yolla sınırlanmış olan mevsimlik ve peren çiçek bordürünün fonu yine bordürün kendisidir. Bu taktirde, bordürün orta kısmı yani omurga kısmına yüksek boylu çiçekli bitkiler yerleştirilir.

Bahçe çiçeklerine arka fon oluşturmada sık dokulu herdem yeşil bitkiler uygun olmakla birlikte, en iyi fon bir duvardır. Bu duvarın tuğla veya taştan yapılmış olması istenen bir koşuldur ancak duvarın renk ve malzemesi ile bu duvar önünde kullanılacak olan bahçe çiçekleri arasındaki ilişkinin sağlanması gerekir. (Örneğin bir tuğla duvar önünde kırmızı çiçekli bitkilerin kullanılmaması gerekir.) Duvarlar dışında başka alternatif de düşünülebilir. Örneğin, basit bir parmaklık herdem yeşil ve çiçekli sarmaşıklar sardırılarak güzel bir fon haline getirilebilir.

SONUÇ

Bahçe çiçekleri ile yapılacak düzenlemelerde bordürdeki bitkilerin kompozisyonu, ölçü ve renklerinin seçimi başarılı bir sonuç elde etmenin koşullarıdır.

Kompozisyonlarda öncelikle amaç belirlenmeli (uyum, zıtlık, vb. gibi) daha sonra bu amacı en iyi biçimde gerçekleştirebilecek bitkiler seçilmelidir. Bitkilerin ölçüleri de düzenleme yeri ve amacına uygun seçilmeli, kademelenme dikkatle yapılmalıdır.

Bordür içinde yer alacak çiçeklerde aynı cinsin farklı renklerinin kullanılması yerine, tek renk ve bunun tonlarının kullanılması sağlanmalıdır. Aynı şekilde bir grup içinde 4-5 cins yerine tek bir cins kullanmak da kompozisyonun başarısı açısından önemlidir. Böylece yine kontrast yaratmak düşüncesi ile yapılan bir düzenlemede ortaya çıkabilecek karmaşa önlenmiş olur. Örneğin bordür içinde büyük bir Salvia grubu yerine; Tagetes, Petunia, Lychnis, Portulaca vb.'den oluşan bir düzenleme renk ve form açısından uyumdan çok bir karmaşa ortaya koyacaktır.

Park ve bahçelerde bordür düzenlemelerinde bahçe çiçekleri öncelikle çiçeklerin renk ve koku özellikleri ile yer almakta ise de özellikle çok yıllık bitki kullanımında yaprak renk ve formları da göz önünde bulundurulmalıdır. Örneğin Hosta, İris, Hemerocallis, Lupinus gibi çeşitler çiçekli dönemleri geçtikten sonra yaprakları ile de kompozisyonda etkili olurlar.

ÖZET

Süs bitkileri iç ve dış mekanda kullandığımız otsu ve odunsu bitkilerin genel adıdır. Tek ve çok yıllık otsu bitkiler, kesme çiçekler, iç mekan bitkileri, yapraklı ve ibreli çalılar, yapraklı ve ibreli ağaçlardan oluşan, bulunduğu mekanın ekolojik özelliklerine göre az çok değişiklik gösteren, çevreye renk ve canlılık getiren bitkileri "Süs Bitkileri" olarak tanımlayabiliriz.

Süs bitkileri kavramı içinde bahçe çiçekleri ise genelde çiçeklerinin renk ve koku özellikleri ile mekanı güzelleştiren bitkilerdir. Bu kavram içinde düşünülen bitkiler park ve bahçelerde, büyük gruplar halinde yer aldığında çim yüzeyler ve yüksek boylu çalı ve ağaçlar ile güzel bir kompozisyon oluşturabilirler.

Bahçe çiçekleri ile yapılacak düzenlemelerde bordürdeki bitkilerin kompozisyonu, ölçü ve renklerinin seçimi başarılı bir sonuç elde etmenin koşullarıdır.

Kompozisyonlarda öncelikle amaç belirlenmeli (uyum, zıtlık, vb. gibi) daha sonra bu amacı en iyi biçimde gerçekleştirebilecek bitkiler seçilmelidir.

Mevsimlik bahçe çiçeklerinde renk ve koku bitkisel kompozisyonda hakim özellik olurken, çok yıllık bahçe çiçeklerinde bitkinin çiçek özelliği kadar yaprak, renk ve şekli de önemli olmaktadır.

KAYNAKLAR

1. Cawendish, Marshall., 1969, Encyclopedia of Gardening. Volume 2,3,7,13,20,21 Paul Hamlyn. London.
2. McHOY, Peter., 1984. Garden Planning and Design. Blandford Press Ltd. U.K.
3. STANGL, Martin, 1983. Neuer Ratgeber für Hobby - Gärtner. BLV Verlagsgesellschaft m.BH, München

DOĞA Peyzaj

PROJE VE UYGULAMA LTD. ŞTİ.

Yıldız Mahallesi
1.Cadde 47/52
Çankaya - ANKARA

Metin Çılay

PEYZAJ Y. MİMARİ

Yaşanabilir dinamik

ÇEVRELER için

PEYZAJ MİMARLIĞI

HİZMETLERİ

ÜRETİR.

Yeşil Alan Donatımının Niceliksel Saptanması - Yeni Bir Yöntem-

Doç. Dr. Ing. Şenel ERGİN
Ar. Gör. Semahat SEVİNÇ
Gamze ALPASLAN

DEÜ Mühendislik -Mimarlık Fakültesi
Şehir ve Bölge Planlama Bölümü

Bildiri Özü

Kentsel açık-yeşil alan donatılarının m2/kişi değerlerinin saptanmasına yönelik yeni bir yöntemin tanıtılması ve İzmir-Karşıyaka ilçesinde örneklenmesi.

Oluşmuş/mevcut ve sağlıklı bir kentsel dokuya sahip olmayan, doğal/ekolojik dengesini yitirmiş çevre sorunlarının önemli boyutlara ulaştığı büyük kentlerimizde yaşanılabilir çevreyi oluşturmak kentsel yenileme çalışmalarını gerekli kılacaktır. Ancak günümüzde kentsel planlama pratiğinde zorunlu nedenlerle zaman zaman gündeme gelen kentsel yenileme çalışmaları, sadece mülkiyet dokusunun düzenlenmesi çerçevesinde bırakılmamalı, Batı'da örneklerini gördüğümüz gibi, nüfusa orantılı olarak kentsel/sosyal donatıları - ki açık-yeşil alan donatıları bunun önemli bir parçasıdır- getirerek kent dokusunda daha sağlıklı mekanlar oluşturma amacını taşımaktadır.

Açık yeşil alanların ayrıcalıklı önemi, kentin doğal/ekolojik dengesine yönelen olumlu etkilerinden ötürüdür; örneğin, kütle yeşilinin kent iklimine etkisi, gürültüden arındırılmış doğala yakın kültürel mekanlarda spor yapma olanağının sağlanması gibi.

Kentsel yenileme çalışmalarının gündeme getirildiği kentsel bölgelerde öteki kentsel/sosyal donatıların yanında, daha ne kadar ve ne nitelikte açık-yeşil alan donatısının gerekli olduğu konusu, mevcudun sağlıklı olarak saptanmasını gerektirmektedir.

Mevcut açık-yeşil alanlar saptanırken dikkat edilmesi gereken iki önemli konu da, donatının nüfusa orantılı olması ve bu orantıyı kurarken açık-yeşil alanların kullanımı, kullanıcıya olan uzaklığı ile doğru orantılı olarak artmaktadır. Açık-yeşil alan donatımına ilişkin yetersizliği, bir yerdeki alan niteliğini kullanıcı ile ilişkilendirerek, donatı özelliklerine göre mevcut m2/kişi açık-yeşil alan donatımını saptamadan ve bunu yerel yönetimlerin planlama alışkanlıklarına net olarak gösterip bir bilimsel-sosyal baskı oluşturmadan, gerçekleştirilmesi gereken açık-yeşil alan donatısının nitelik ve niceliğini söylemenin inandırıcı gücü olmayacaktır. Ayrıca bu güne kadar kentsel yerleşimlerde mevcut m2/kişi açık-yeşil alan

donatımını yukarıda verildiği biçimiyle hesaplayabilen bir yöntem bulunmadığından, yerel yönetimlerin konuya ilişkin spekülatif açıklamalarına karşı çıkılmıyordu.

Peyzaj Planlama Bilim Dalı'nın konuya bakış açısı kapsamında, kentsel mekanda dinlenime (rekreasyona) özgülennmiş açık-yeşil alanların m2/kişi değerlerini, uzaklığın bir fonksiyonu olarak yansıtabilecek bir hesaplama yöntemi geliştirilmiştir. (1)

Önerilen hesaplama yöntemiyle, gerçekte ilişkisi olmayan, ancak kentsel donatılara ilişkin politik ağırlıklı açıklamalar bilimsel olarak yanıtlanabilecektir. Ve hepsinden önemlisi önerilen hesaplama yöntemiyle kentsel yenileme çalışmalarına önemli ve doğru bir temel veri sağlanmış olacaktır.

$$Q = \sum_{i=1}^{n=4} \frac{k_i A_i c_i}{P}$$

Q- m2/kişi açık-yeşil alan donatımı
ki- açık-yeşil alan donatımlı mevcut yerleşim sayısının tüm yerleşim sayısına oranı

Ai- Yerleşim yerindeki açık-yeşil alanların toplamı (m2)

ci - Birim zamandaki kullanım sıklığı (gün/365)

P - yerleşim yerinin toplam nüfusu.

Formülün kent ölçesinde açınımu

$$Q = \frac{k_1 A_1 c_1 + k_2 A_2 c_2 + k_3 A_3 c_3 + k_4 A_4 c_4}{P}$$

yapı adası mahalle semt kent
ölçeği ölçeği ölçeği ölçeği
katsayılar:

k1- yeşil alan donatımlı yapı adası sayısı/
toplam yapı adası sayısı

k2- yeşil alan donatımlı mahalle sayısı/ toplam
mahalle sayısı

k3- Yeşil alan donatımlı semt sayısı/ toplam semt
sayısı

k4- 1

ci- yeşil alanın kullanıcıya uzaklığının
(ulaşılabilirliğinin) kullanım sıklığı olarak
anlatım kazandığı bir katsayıdır.

Bilim Dalı'nda konuya ilişkin olarak yapılan pek çok araştırma mahalle ve semt ölçeklerinde açık-yeşil alanların kullanımı söz konusu olduğunda c kat-sayısının değişmez kabul edilebileceğini belgeler niteliktedir.

- c1- 1, (365/365) yapı adası ölçeği.
max. yürüme uzaklığı 400 m veya 5 dakika
- c2- 1, (365/365) mahalle ölçeği
max. yürüme uzaklığı 800 m veya 10 dakika
- c3- 0.284, (hafta sonu/yıl - 104/365) semt ölçeği
uzaklık 1000- 3000 m arası
max. yürüme uzaklığı 1500 m veya 20 dakika
- c4- kent ölçeği, yöresel özel araştırma gereklidir.
araçlı ulaşım, toplu taşınım olanakları önem kazanır.

Ai- yerleşim yerindeki açık/yeşil alanların çalışma ölçeklerine göre özgülleşmiş durumu

A1- Yapı adası ölçeği, konut ve konut yakın çevresi

- oyun yerleri
- oyun alanları

A2- mahalle ölçeği

- mahalle parkı
- spor alanları, düzenlenmiş veya düzenlenmemiş olarak

A3- semt ölçeği

- oyun parkları
- semt parkı
- spor alanları, düzenlenmiş futbol, basketbol, voleybol ve tenis alanları

A4- kent ölçeği

- kent parkı ve kent ormanı
- botanik ve hayvanat bahçeleri
- fuar ve sergi alanları
- akan ve duran yüzey sularında kıyı düzenlemeleri
- oyun parkları, lunaparklar
- stadlar, olimpiyat normlarında kapalı ve açık spor tesisleri, vb.

Yukarıda açıklanan yöntem, İzmir-Karşıyaka İlçe Belediyesi sınırları içinde uygulamaya alınmıştır. 2)

Çalışma ile, izlenen yöntem gereği gelecekteki Karşıyaka'nın 2000'li yıllarda nasıl bir kentsel dokuya sahip olacağını yanıtı verilirken, aynı zamanda günümüz kentsel dokusunun analizine yönelik bilgi birikiminin oluşumuna katkı sağlanmıştır.

Çalışmada Karşıyaka örneğinde, hem dinlenime yönelik olarak gerçekleştirilmiş açık-yeşil alan dağılımı mevcut nüfus göz önüne alınarak irdelenmiş, hem de şu anda yürürlükte olan imar planı ve onun kapasite nüfusu ile bu nüfusa sağladığı açık-yeşil alan dağılımı göz önüne alınarak irdelenmiştir.

Çalışmanın ayrıntılı dökümü ekteki tabloda görülmektedir. Tabloda görülen m²/kişi değerleri, toplam açık-yeşil alan miktarının yerleşim birimindeki toplam nüfusa bölünmesi sonucu elde edilen bir değer olduğundan, söz konusu açık-yeşil alanın mekandaki dağılımını içermemektedir.

Getirilen modelde ise açık-yeşil alanın mekandaki dağılımı uzaklığın bir fonksiyonu olarak ve yerleşim birimleri hiyerarşisi içinde ele alınmaktadır.

Karşıyaka İlçesi'ndeki açık-yeşil alan donanımının niteliği mahalle ve semt ölçeklerinin irdelenmesini gerektirdiğinden araştırmada kullanılan yöntemin açılımı şöyledir.

$$Q = \sum_{i=2}^{n=2} \frac{k_i \cdot A_i \cdot c_i}{P}$$

k_{mahalle} : 18/33- 0.55

k_{semt} : 4/7 - 0.571

c_{mahalle} : 365/365-1

c_{semt} : 104/365- 0.284

A_{mahalle} : 320468 m²

A_{semt} : 38148 m² (lunapark artı stadyum)

Q_{mevcut} : (0.55x320468x1 / 416187)

(0.571x38148x0.284/416187)

: 0.44 m² /kişi

Görüldüğü gibi, alışılmış hesaplama sonucu m²/kişi değeri 0.77 m²/kişi (tablodaki değer) iken, Q değerinin karşılığı olan değer 0.44 m²/kişidir.

Bu azalmanın nedeni, araştırma alanındaki otuzüç mahalleden onbeşinde hiç yeşil alan olmaması ve bunun modelde içerilmesidir.

Karşıyaka İlçe Belediyesi sınırları içinde günümüzde 416187 kişi yaşamaktadır. Bu alanın tümüne yönelik olarak hazırlanmış ve uygulanmakta olan 1/1000 ölçekli uygulama imar planı ile geleceğin Karşıyaka'sı kaç kişiyi barındıracaktır?

Bu sorunun yanıtını bulmak üzere çalışmada şu yol izlenmiştir. Uygulama imar planlarına mahalle sınırları aktarılmış ve bu sınırlar içinde kalan mevcut artı öneri konut alanları ölçülmüş ve her ada için planda öngörülen yapılanma nizamları saptanmıştır.

Bir sonaki aşamayı, her bir yapılanma nizamına karşılık gelen net nüfus yoğunluğu değerlerinin hesaplanması oluşturmuştur. Yoğunluğun hesaplanmasında, her nizamda geçerli olan yan ve arka bahçe mesafeleri yönetmeliğe göre belirlenmiştir. Hangi nizamların ön bahçeli veya ön bahçesiz olduğu plan üzerinden okunamadığından, iyimser bir yorumla tüm nizamlarda ön bahçe varsayımı ile hesaplar yapılmıştır.

Bir örnek vermek gerekirse:
 (B-8) yapı nizamı verilen bir yapı adasında,
 ön bahçe mesafesi - 5 m
 arka bahçe mesafesi- 12.40 m
 örnek birim konut cephesi- 7 m
 örnek yapı cephesi- 14 m
 örnek birim konut derinliği - 15 m
 örnek birim konut büyüklüğü- 105 m²
 örnek yapıda birim konut sayısı - 2x8- 16 birim
 konut
 ortalama aile büyüklüğü- 4 kişi
 örnek yapıda yaşayan kişi sayısı- 4x16-64 kişi
 örnek parselde net nüfus yoğunluğu- 64/0.0454- 1409
 ki/ha
 örnek parselde katlar itibariyle toplam inşaat
 alanı- 105x16-1680 m²
 örnek parseldeki emsal(k.a.k.s) değeri- 1680/454-
 3.70

Araştırma alanında görülen yapı nizamları ve bunlara karşılık gelen net yoğunluk değerleri şöyledir:

(B-8) :	1409 ki/ha (B1-12)	:	1340 ki/ha
(Aİ-8):	988 ki/ha (B1-5)	:	860 ki/ha
(B1-8):	1097 ki/ha (B-5)	:	1025 ki/ha
(B1-6):	816 ki/ha (B-6)	:	1167 ki/ha
(Aİ-5):	767 ki/ha (A-5)	:	651 ki /ha
(A-4) :	578 ki/ha (Aİ-6)	:	907 ki/ha
(B-4) :	866 ki/ha (B1-4)	:	853 ki/ha
(B-3) :	688 ki/ha (B1-3)	:	603 ki/ha
(B-2) :	476 ki/ha (İ-2)	:	363 ki/ha
(A-12):	1295 ki/ha (A-13)	:	1318 ki/ha
E-1 :	400 ki/ha E-1,2	:	480 ki/ha
E-1,4 :	560 ki/ha E-1,6	:	640 ki/ha
E-1,8 :	720 ki/ha E-2	:	800 ki/ha
E-2,5 :	1000 ki/ha		

Bu yoğunluk değerleri, karşılığı olan nizamın verildiği alan büyüklüğü ile çarpılarak, planın öngördüğü kapasite nüfus hesaplanmıştır; tablodaki "imar planı kapasite nüfusları" bölümünde bu değerler verilmiştir.

Kapasite/öneri nüfus değerleri ile imar planından yine ölçülerek elde edilen öneri açık-yeşil alan değerleri karşılaştırıldığında, tablodaki değer, geleceğin Karşıyaka'sında kişi başına 3.37m² açık-yeşil alan düşmektedir.

Q Ölçütüne göre bu değer hesaplanırsa:

k mahalle : 33/33-1

k semt : 4/7-0.571

A mahalle:4109187 m²

A semt :527194+16434+24545

:568173 m²

c mahalle :1

c semt :0.284

Q öneri : (1x4109187x1/1218686)+
 (0.571x568173x0.284/1218686)
 : (4109187/1218686)+(92137/1218686)
 :4201324/1218686
 :3.45 m²

Görüldüğü gibi bu kez Q değeri, alışılmış hesaplama yöntemi ile bulunan m²/kişi değerinden daha yüksek çıkmıştır. Çünkü her mahallede az veya çok açık-yeşil alan önerilmiş k mahalle :1 olmuştur.

Sahilde önerilen açık-yeşil alan değerleri ise mahalle ölçeğinin ötesinde farklı ölçekli kullanım olanağı sağlamaları nedeniyle (semt ölçeğinde) modelde bir kez daha içerildiğinden değer artmıştır.

NOTLAR :

- 1) Yönteme ilişkin daha fazla bilgi için:
 ERGİN, Şenel (1989) : Kentsel Açık-Yeşil Alan Donanımının Niceliksel Değerlendirilmesine Yönelik Matematiksel Bir Model Önerisi, D.E.Ü. Müh.-Mim.Fak., ISBN 975-441-044-5, İzmir.
 ERGİN, Şenel (1990) : Yeşil Kütle ve Ekolojik Denge, Mimarlık (Ankara), TMMOB Mimarlar Odası, Sayı: 241.
- 2) Yöntemin İzmir-Karşıyaka İlçesi'nde uygulamaya alınmasına ilişkin daha fazla bilgi için:
 SEVİNÇ, Semahat ve ALPASLAN Gamze (1992) : Planlı Karşıyaka Bize Neler Sunuyor?, Egemimarlık (İzmir), TMMOB Mimarlar Odası, Sayı: 4.
- 3) Türkiye 3. Şehircilik Kongresi'ne bildiri olarak verilmiştir, Türkiye'de Şehirciliğin Son 30 Yılı, 6-8 Kasım 1991, İzmir.

MEVCUT AÇIK - YEŞİL ALAN DAĞILIMI (TEMMUZ 1991)(2)	ÖNERİ AÇIK - YEŞİL ALAN DAĞILIMI (3)			İMAR PLANI KAPASİTE NÜFUSLARI (5)								
	1990 Yılı Nüfusu (1)	Park Alanı m2	Çocuk Oyun Alanı m2	Çocuk Oyun Alanı(Sahil)m2	Park Toplam m2	Çocuk Oyun Alanı Toplam m2	Spor Alanı Toplam m2	Toplam m2	m2 kişi (4)	Mevcut+Öneri Konut Alanı (ha)	Kapasite Nüfus	Ort.Net Nüfus Yoğunluğu kl/ha (Ortalama Nüfus K.A.K.S.)
Başkent Mahallesi	8162+11439	-	4498	4498	0.23	13527	-	176139	4.8	490783	36732	748
Alibeyli Mahallesi	4405+7842	3500	8634	12334	0.01	86530	23030	358776	3.02	1369884	118916	868
Çay Mahallesi	5994	-	4498	4498	0.75	646	-	646	0.08	101828	8304	815
M.Erener Mahallesi	6808+9943	-	4498	4498	0.27	37932	-	37932	1.04	390548	28257	724
Ara Toplam	54593	3500	22328	25828	0.47	86530	23030	573493	2.98	2353043	192210	816
Bostanlı Mahallesi	28473+7479	127700	8500	13364	149564	4.16	341133	11029	115594	6.87	1694856	128244
Ara Toplam	33952	127700	8500	13364	149564	4.16	341133	11029	115594	6.87	1694856	128244
Çiğli Mahallesi	7390+8769	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-
Güzellepe Mahallesi	7509	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-
İstasyonaltı Mahallesi	5748	2250	16200	18450	3.21	399440	-	32704	-	2790035	167010	599
Küçük Çiğli Mahallesi	4702	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-
Köyüğü Mahallesi	4105	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-
Maltepe Mahallesi	38223	2250	16200	18450	0.48	399440	52704	52704	2.93	2790035	167010	599
Ara Toplam	18426	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-
Egekent Mahallesi	8116	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-
EVKA-2 Mahallesi	12267	10500	1500	24385	2.96	41951	-	3478	5.11	202789	17866	886
Karşıyaka Mahallesi	7072+6084+6288	-	500	896	1396	0.07	14847	2538	2.08	240779	23222	964
Aksoy Mahallesi	10370	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-
Bahariye Mahallesi	15223+2457	6000	4000	896	10896	0.62	77811	2576	0.62	215827	44837	932
Cumhuriyet Mahallesi	12169	750	4050	4800	0.39	7024	-	750	2	745002	44837	602
Domaniç Mahallesi	10742	19800	-	19800	1.84	21328	-	5405	0.34	275115	22850	831
Günüşpınar Mahallesi	14771+12462	6820	1500	4784	13104	0.48	152899	19218	0.65	463336	43406	937
Soğukkuyu Mahallesi	26000	15655	-	5452	21107	0.81	61151	-	2.74	958923	66572	695
Turan Mahallesi	1313	-	-	-	0	-	-	2060	1.74	572308	44189	772
Semikler Mahallesi	13776	300	2300	5394	7994	0.58	72389	4000	0.97	1008467	86599	859
Yalı Mahallesi	13046	800	-	800	0.06	98547	-	13335	2.64	406410	42422	1044
Yamanlar Mahallesi	14553+7908	-	-	-	0	-	-	11505	5.08	780983	39650	507
Demirköprü Mahallesi	3239	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-
Değirbaşı Mahallesi	8715	1000	-	1000	0.11	178157	-	-	-	-	-	-
Fikri Altay Mahallesi	3156	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-
Goncalar Mahallesi	4459	-	-	-	0	-	-	-	-	-	-	-
Nergiz Mahallesi	6398	-	1344	1344	0.21	61984	-	1400	0.81	879014	90278	1027
İmbatlı Mahallesi	4923	-	-	-	0	-	-	9960	1.42	417408	26486	634
Ornoköy Mahallesi	13022+2079	-	8100	8100	0.54	16965	20740	5439	3.72	1363090	69520	510
Ara Toplam	232494	60875	10550	55201	126626	0.54	78136	70040	2.04	8529451	638188	748
Sahane Mahallesi	19829	-	-	-	0	-	-	2700	0.85	477809	42002	938
Çiçek Mahallesi	8554	-	-	-	0	-	-	82114	8.64	16695515	9500	730
TÖPLAM	416187	194325	19050	107093	320468	0.77	527194	2765579	24545	327901	1218686	730

(1) Mahalle nüfusları 1990 yılı genel nüfus sayımı geçici sonuçlarına göre, Karşıyaka İlçesi'nin mahalle ve köylerinin nüfus miktarlarını gösteren listeden alınmıştır. Söz konusu liste 30.10.1990 gün ve 15/1691 sayılı ile Karşıyaka Kaymaklığından mahalle muhtarlarına gönderilmiştir.
(2) 1991 Yılı Temmuz Ayı itibarı ile Karşıyaka Kaymaklığı'ndan Mahalle Muhtarlarına gönderilmiştir.

(4) m2/kişi değerleri, Uygulama İmar Planı ölçümleri ve yapılan yoğunluk hesaplamaları sonucu elde edilen plan kapasite nüfusuna, Plandaki öneri açık yeşil alan m2 değerlerinin bölünmesi ile elde edilmiştir.
(3) Tablodaki değerler Temmuz 1991 tarihinde yürürlüğe bulunan 1/1000 ölçekli Karşıyaka Uygulama İmar Planından aynı mahalle sınırları içinde yapılan ölçüme sonucu elde edilmiştir.

(5) İmar Planı Kapasite nüfusları, mahalle bazında, öneri konut alanları bu konut adalarına verilen yapılaşma nizamları ve bu nizamla karşılık gelen net nüfus yoğunlukları hesaplanarak elde edilmiştir. Her nizamla karşılık gelen yoğunluk değerleri metin içinde ayrıntılı biçimde verilmiştir.

KALİTE VE ÜSTÜNLÜKTE

67 YIL

ATATÜRK ORMAN ÇİFTLİĞİ MAMÜLLERİ

- Pastorize Süt, Yoğurt, Ayran, Dondurma, Tereyağ, Peynir Çeşitleri
- Kalite Sofra ve Köpüklü Şarapları, Bal, Turşu
- Süs Bitkileri
- Meyve Fidanları ile
- Tüm Mamülleri

Kalite ve üstünlüğün sembolü,
sağlığınızın garantisidir.

ATATÜRK ORMAN ÇİFTLİĞİ
MÜDÜRLÜĞÜ

● Çevre mühendisliği-peyzaj mimarlığı:
Artan toplum bilinci nedeniyle çevreye
yatırım yapmak firmalar için kaçınılmaz
olacak. Şimdiye kadar sadece kamu işyer-
lerinde benimsenen bu uzmanlık alanları
özel şirketlerde de verini bulacak.

MİLLİYET 16 KASIM 1992 PAZARTESİ
TÜRKİYE'DE
YILDIZI PARLAYACAK
MESLEKLER
25.7.1992, Cumhuriyet

Çevre
Mühendisliği

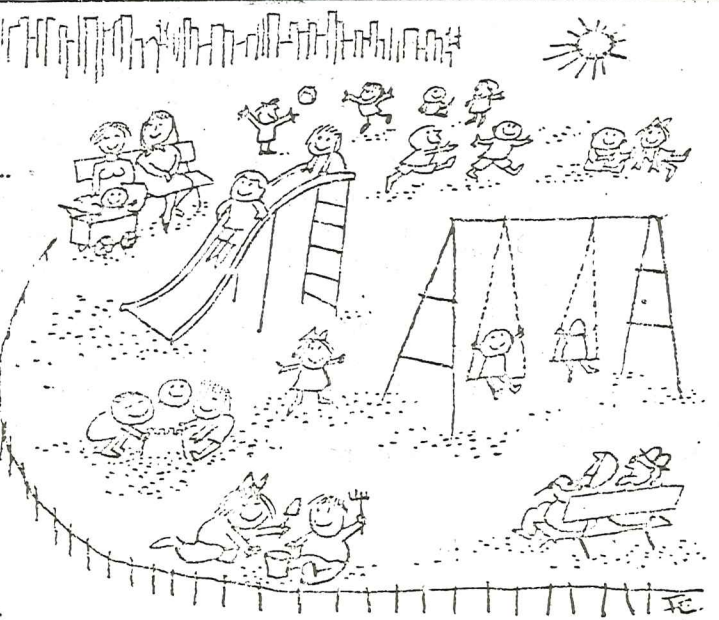
Peyzaj
Mimarlığı

Dinlenme ve
Eğlence
Uzmanları

Denizaltı
Teknolojisi

Uzay
Mühendisliği

BU PARK PARA
GETİRİYOR
SAYIN BAŞKAN..
OTO-PARK
YAPALIM
O BİÇİMDE RA
KAZANIRIZ..

FE

Ankara İlindeki Kentsel Yeşil Alanlarda Bulunan Bazı Önemli Zararlı ve Yabancı Otlar Bunlarla Savaşım Yöntemleri

Hasan Celal AKGÜL

Ziraat Y. Mühendisi

Çankaya Belediyesi Park ve Bahçeler Md.

Son yıllarda hızlı sanayileşme ve bunun sonucu ortaya çıkan kırsal alandan kentsel alana göç kentlerin oksijensiz bir şekilde çığ gibi büyümesine neden olmuştur. Düzensiz kentleşme, düzensiz yapılaşma olgusunu ortaya çıkarmış, bu yapılaşma sonucu büyük kentlerimiz adeta bir beton yığını görünümünü almış, bina sayısındaki büyük orandaki artışa karşın yeşil alan miktarı çok daha az artmış, kişi başına düşen yeşil alan miktarı ise azalmıştır. Son yıllarda büyük kentlerimizdeki büyükşehir ve ilçe belediyelerimizdeki park ve bahçe müdürlüklerinin yaptıkları çalışmalar ile yeşil alan miktarında gözle görülür artışlar olmuştur.

Ankara ilinde bulunan yeşil alanlarda pek çok zararlı, hastalık ve yabancı otlar mevcut olup, gerçekte bunlarla ilgili tam bir fauna ve flora tesbiti yapılamamıştır. Park ve yeşil alanların ortalama beş yılda bir revije edilmesi özellikle toprak zararlı ve hastalıkları başta olmak üzere diğer zararlı ve hastalıkların fauna ve florasının tam olarak oturmamasına neden olmaktadır. Gerçekte yerleşmiş bir fauna ve flora olmaması iyi bir durum olarak algılanmalıdır. Her ne kadar durum bu şekilde de olsa yeşil alanlarımızda zararlı, hastalık ve yabancı otlar mevcuttur.

Bu bölümde Ankara ilindeki yeşil alanlarda bulunan köksakızı yabancıotu (*Taraxacum officinale* Web), Danaburnu (*Gryllotalpa gryllotalpa* L.), Adi Köstebek (*Talpa europeae* L.) ve Kuşlar (*Aves*)' in tanınması, biyolojisi ve savaşım yöntemleri anlatılmıştır.

A. KÖKSAKIZI (*Taraxacum officinale* Web.)

FAMİLYA: Compositae

Tanımı: Gövde : 10-50 cm. boyunda, basit tüylü, yapraksız ve toprak yüzeyinden dallanmış, her gövdenin ucunda bir çiçek tablası bulunur.

Yaprak: Basal rozet yapraklı, yapraklar karşılıklı parçalıdır.

Çiçek: Çiçek tablaları dalların ucunda, çiçek taç boruları sarı renkte ve bir tablada 100 adetten fazladır.

Meyve: Olgunlaşmış meyve tacında ince uzun bir gaga ve bunun üzerinde çok sayıda tüy bulunur. Meyvelerin olgunlaşması ile çiçek tablası beyaz tüylü bir top halini alır.

Biyolojisi: Çok yıllık, tohum ve toprak altı organları ile çoğalıp yayılan bir bitkidir. Çimlenmesi, ilkbaharda; çiçeklenmesi, ilkbahar-sonbaharda; tohum

bağlaması çiçeklenmeden 1-2 ay sonra; toprak isteği, azotça zengin olup yayılışı rüzgar, su, insan eli ile olmaktadır.

Savaşımı: Kültürel Önlemler: Bu yabancı otun yoğun olduğu yerlerde derin bir toprak işlemeden sonra çim ekimi tavsiye olunur.

Kimyasal Savaşım: 2,4-D terkipli herbisidler bu yabancı ota etkilidirler. Etkili maddenin köklere kadar ulaşip, bitkiyi etkileyebilmesi için 2,4-D terkipli herbisid uygulamasının, köksakızı bitkilerinin çiçeklenme zamanında yapılması gereklidir.

TAKIM : ORTHOPTERA

FAMİLYA : Gryllotalpidae

TÜR : Gryllotalpa gryllotalpa

Tanımı: Koyu kahverengi esmer, vucudu silindirik şeklinde, boyu 4 - 6 cm. olan bir böcektir. Pronotum iri ve kuvvetli, ön bacaklar kazıcı tipte, ön kanatları kısa arka kanatları uzundur. Yumurta borusu yoktur. Yumurtaları donuk, yarı saydam ve gri renklidir.

Biyolojisi: Toprakta yapmış olduğu delizlerde yaşar. Yumurtalarını toprak içindeki yuvasına toplu olarak (100-300 adet) bırakır. Yumurta konulduktan 15-20 gün sonra açılır. Larvalar önceleri toplu olarak yaşarlar, sonradan dağılırlar. Danaburnunun esas gıdası böcek, solucan gibi hayvanlar ise de toprakta galeriler açarken çim köklerine zarar verir. Yeni ekilmiş ve henüz birinci biçime gelmemiş çime çok zararlıdır. Kışı toprağın derinliklerindeki yuvalarında geçirir. İki yılda bir döl verir.

Savaşımı: Toprak işlenirken ortaya çıkarlar, toplanarak imha edilebilirler. Kışın ekilecek alanların çeşitli yerlerinde çukurlar açılarak içlerine taze ot gübresi doldurulur ve üzerleri toprakla kapatılır. İlkbaharda havalar ısınmadan önce bunlar açılarak içindeki böcekler öldürülür.

Kimyasal savaşımında BHC'li preparatlarla hazırlanmış yemler bu böceğe çok etkilidir. (100kg kepek+70 L su+ 2 kg BHC'li preparat (%2,6 Gamma)).

Kepek ile preparat kuru kuruya karıştırılır ve üzerine su yavaş yavaş ilave edilerek yem hazırlanır. Bu yem çekirge sürülerinin içine ve önüne serpilir. Son zamanlarda, kuru kepekli yemlerin kullanılması yönüne gidilmiştir. Bu konuyla ilgili birkaç değer şunlardır:

Preparatta	100 kg kepeğe
Gamma BHC	katılacak miktar
%2,6	2,5-3,5 kg
%5	2,5-3,0 kg
%10	1,2-2,0 kg
%12	0,5-1,0 kg

BHC'nin özellikle %2,6 gamma izomeri içeren preparatları G.gryllotalpa'yakarşı yem hazırlanmasında kullanılır.

10 kg buğday kepeği, 7 L su 400 g BHC (%2,6 gamma) ile hazırlanan yem, sulanmış ekili alanlara akşam üzeri 5 kg/da hesabı ile serpilir.

Son yıllarda G. gryllotalpa için yeni bazı reçeteler de hazırlanmıştır. Bunlardan bazıları şunlardır.

Kepek.....	10 kg
Şeker	0,5 kg (konulmayabilir)
Su	5 litre

Buna ilave olarak çeşitli bileşikler kullanılmaktadır

Endosülfan (%5 toz)	500 g
Endosülfın (%35 s.p)	100 g.
Chloropyrifos (% 25 w.p)	600 g.
Trichlorphon (% 30 s.p)	250 g.

ADİ KÖSTEBEK (Talpa europeae L.)

FAMİLYA: Talpidae

Tanımı: Gözler ufak veya deri ile örtülü, baş kısmı öne doğru uzamış sivriyedir. Vücutlarının uzunluğu 15, kuyruk 2,5-3, yüksekliği 8 cm dir. Boz veya siyahımsı renkte ve yumuşak tüylerle örtülüdür. Ön bacakları eşeyleyici ve kanca gibi tırnaklıdır ve toprağı kazımaya yarar.

Biyolojisi: Toprak altında bölmeli, ilginç bir yuva yapar. Yuvanın uzun giriş ve çıkış kanalları vardır. Bu kanala, hergün sayıları artan birçok besin kanalı eklenir. Yuvaları 30-60 cm derinlikte olup, üst tarafında ince ve düzenli toprak yığını bulunur. Bu yığının etrafındaki çimlenmiş ve kurumuş bir haldedir. Koku ve ses alma, dokunma organları çok iyi gelişmiştir. Kendilerine has sesleri vardır. Geceleri faaldırlar. Yılda bir döl verirler ve 3-6 yavru yaparlar. Besinleri toprak solucanları ve böceklerdir. Toprağı karıştırırlarken çim ekili alanlara da zarar verirler. Humuslu toprakları severler.

Savaşımı: Köstebekler özel tuzaklarla avlanır. Deliklerine zehirli yem veya petrol v.s. ye batırılmış çuval parçaları konarak öldürülür. Örneğin strychnin veya kurşun arsenat ile zehirlenmiş solucanları ya da petrol, fenol gibi zehirli maddelere batırılmış çuval parçalarını köstebek yuvalarının ağzına koymak süreti ile savaşımı yapılır.

Kuşlar (Aves)

Kuşlar ülkemizde az incelenmiştir. Ön uzantıları (ekstremitetleri) kanat şeklini almış olduğundan çoğu iyi uçabilir. Kemiklerinin içi boştur, yumurta ile çoğalırlar. Sıcak kanlıdırlar. Dış tarafları tüylerle örtülmüştür. Duyu organları iyi gelişmiştir. İyi görürler ve işitme duyguları kuvvetlidir. Soğuk bölgelerden sıcak yerlere göç ederler.

Gagalarının şekillerine göre aldıkları besinlerde değişiktir. Tohum yiyenlerin gagaları pramit şeklinde , yırtıcı kuşların gagaları çok kuvvetli ve kıvrıktır. Ağaç kabuklarındaki böcekleri yiyenlerin gagaları ince, sivri ve hafifçe kıvrıktır. Genel olarak polifagdırlar. Zararları tohum, sürgün, tomurcuk ve meyvelerin yenilmesiyle ortaya çıkar. Çim tohumlarını ve tohumdan yeni sürmüş çim bitkisini yiyerek zararlı olurlar. Böceklerle beslenen kuşlar faydalıdır. Kuşların aldıkları besin, kursak muayenesi ile anlaşılabilir.

Savaşımı: Ülkemizde yerel korkuluklar kullanma, ürkütmek amacıyla gürültü yapma, avlama, özel ağlar ile yakalanarak yuvalarını tahrip etme gibi yöntemler kullanılır.

Kargalara karşı tohumlar (tohumluk) ilaçlanır, özel kapanlar kullanılabilir. Cezbediciler kullanmak, yemlere uyuşturucu maddeler katmak, yemlerine ve sularına ilaç karıştırmak mümkündür.

Ülkemizde bulunan ve tohumla beslenen kuşların bazıları şunlardır.

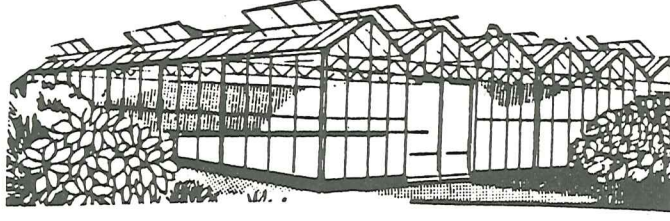
Adi serçe veya şehir serçesi	<u>Pesser domesticus</u> L.
Tarla veya dağ serçesi	<u>Pesser montanus</u> L.
Tarla kuşu, tepeli toygar	<u>Galerida cristata</u> L.
Ala karga	<u>Garculus glandarius</u> L.
Kuzgun karga	<u>Corvus corax</u> L.
Gri karga	<u>Corvus cornix</u> L.
Şehir kargası	<u>Coleus monedula</u> L.
Yabani güvercin	<u>Columba livia</u> L.
Saksağanlar	<u>Pica pica</u> L.

KAYNAKLAR

- DÜZGÜNEŞ, Z.,** 1975 Bahçe Bitkileri Özel Zararlıları. A.Ü. Ziraat Fakültesi Entomoloji Kürsüsü Ders Notları, ANKARA
- KANSU, İ.A.,** 1991. Genel Entomoloji. Altınca Baskı. Kıvanç Basımevi - ANKARA 236-238.
- YEĞEN, O.,** 1984. Yabancı Otlar ve Mücadelesi. II, Baskı. A.Ü. Ziraat Fakültesi Yayınları, Yayın No: 917 -ANKARA

SERA VE SERA İÇİ TEÇHİZATI İLE İLGİLİ OLARAK

*
Cam ve plastik örtülü, birlikte açılıp kapanan yan ve üst pencereli, galvanizli ve galvanizsiz seralar

*
Gölgeleme ve ısı perdeleri

*
Jeotermal ısıtım ve tesisleri

*
Harç hazırlama ve tüp doldurma makinaları

*
Köklendirme ve saksı masaları, elektrikli toprak ısıtma ve otomatik kontrolü

*
Sera ile ilgili diğer malzemeler

*
Galvanizli ve galvanizsiz sera profilleri

*
Pencere açma-kapama, ısıtma, sisleme otomatik kontrolleri

TARTES

TARIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Akçay Cad. 279/1-A Gazimir - İZMİR
Tel : 9-51-51 32 17 - 51 46 06
Fax : 9-51-32 17 Telex : 52442

GARDEN CENTER TUNCAY SÜS BİTKİLERİ ÜRETİM, PAZARLAMA SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ

Eski Konak Sineması Servi Sokak No. 23 İncesu (Kolej) Ankara

Tel: (4) 433 82 49 - 431 62 80 Fax: (4) 433 23 79

Yeni Bir Yüzyıla Doğru Yeşil ve Çevre Konusunda Derlemeler İçin Giriş

Nedim YARDIMCILAR
Peyzaj Mimarı

Sonsuz evrende güneş sistemi içinde yeralan gezegenimiz, yaşlı ve sabırlı dünyamız zengin bir ekosistemdir. Dünyamız ile bu ekosistemin yaşı on milyarlarca üç milyar yıl arasında hesaplanmaktadır. Ekosistemin oluşumu en az üç milyar yıl önce Prekambriyen Devri ile başlamıştır. İki dönemden oluşan bu devirde denizler ve bu ortamda yaşayan ilk canlılar; bir hücreli hayvanlar ve suyunun oluşmuştur. Su yosunları bugünkü bitki (Flora, bitki örtüsü) çekirdeğidirler. İlkel gibi görünen bu organizmaların çevrimdeki (günümüzde daha da karmaşıklaşın) işlevi neydi? Bu organizmalar güneş ışığı ile beslenen klorofil kapsıyorlardı ve bu madde karmaşık bir kimyasal tepkime için kullanılıyordu. Yalın görünümlü, sevimli organizmalar tepkimeyi nasıl gerçekleştiriyorlardı?

Karbon dioksitten alınan karbon ve sudan alınan hidrojenin bileşimi karbondhidratları oluşturuyor, serbest oksijen de dışarı veriliyordu. Bu günkü tanımıyla olayın adı FOTOSENTEZ idi. İnsan ve canlılar için yaşamın önemli bir unsuru olan oksijen oluşturulmaya başlanmıştı. Yaşanan, ekolojik bir devrimdi. Sudan yaşam fışkırıyordu. Minik canlılar günümüze yaşam, soluk veren ilk ve önemli devrimi gerçekleştirmişlerdi.

Neden bu kadar geriye baktım? Yalnızca; karmaşık, karmaşık olduğu kadar da görkemli bir ekosistemin yüzyıllarla bile tanımlanamayacak bir zaman süresinde oluşabildiğini (ve yavaş bir süreçten geçerek) vurgulamak ve en az bir milyon yıldan beri vaolan doğanın uslu (akıllı) canlısı insandan sonraki ekosistemi kıyaslayabilmek.

Milyon yaşındaki insanlığın sürgelen aktiviteleri sonucunda oluşan bugünkü çevremiz ve kentlerimiz yaşantımızda önemli bir yer tutmaktadır. Konutlarımız barınma işlevini görürken, kentlerimiz de "İnsan, Çevre, toplum" ilişkilerini kuran, onları barındıran bir mekan işlevini yerine getiren canlı bir organizma görünümünü vermektedir.

İnsan vücudundaki madde iletişimini sağlayan kan damarlarını andıran, ulaşım ağları ile insanlar evinden işine, işinden evine; dinlenince (rekreasyon) amacıyla da çeşitli yerlere taşıt araçlarıyla veya yaya olarak gitmektedirler. Yaşamla ilgili bu eylemleri gerçekleştirirken öncelikli olarak havadan

oksijen solumaktadırlar. Solunan hava içerisinde oksijen ile karbondioksit belli oranlarla bulunmakta, sağlıklı yaşam ve çevre için oksijen-Karbondioksit dengesi önemli yer tutmaktadır. Nefes alındığında; denge aşağıdaki şekildedir.

Oksijen % 21

Karbondioksit % 0,3

Sürekli gelişen teknoloji (gelişme ve yenilenme şüphesiz ki kaçınılmazdır.) ise her gün yeni ürünler sunmaktadır. Somut bir yaklaşımla; her sekiz saatte bir, yeni bir kimyasal madde tanıtılmakta her yıl ortalama 1000 yeni kimyasal madde ticari kullanıma girmektedir. Günümüzde ticari dolaşımdaki kimyasal madde miktarı 80.000 civarındadır. Bu ürünler elde edilirken bazı yan ürünler atık olarak (genellikle de toksik atık) veya kullanımdan sonra doğaya geri dönmektedir.

Diğer yandan insanın günlük 15 metreküp gereksinimi olan havayı yalnızca bir motorlu taşıt aracı 10 dakikada solunamaz hale getirmektedir. ezegenimiz çoğu toksik (zehir) etkili bu maddelerin çevrimini daha ne kadar dengeleyebilecektir?

Gökyüzüne baktığımızda ise henüz görebildiğimiz mavilik dünya atmosferidir. Oysa dünyanın uzaydan görünümünü Apollo-15 Astronot'u James İrwin şöyle dile getirmektedir.

...Çok duygulandım. Tam başımın üstünde uzayın karanlığı içinde mavi bir mücevher gibi duruyordu. Çok güzeldi.

...Ayda hayat yok, ses yok, mavi gökyüzü yok, beyaz bulutlar yok, yukarısı simsiyah...

O uzaklıktan İrwin'in duygularına katılmamak olanaksız. Fakat kentleri üzerindeki dumanları gözardı etmek de olanaksız diğer bir olgudur. Her ülke bir kısmını sayabildiğimiz çevre sorunlarını farklı boyutlarda yaşamaktadır. Sorun evrenseldir. Jacques-Yves Cousteau'nun da belirttiği gibi;

"Biz insanlar güneş sisteminde hayatın gelişebildiği yegane gezegende yaşıyoruz." Ve herşey yalnızca insanlar için değil, sağlıklı bir ekosistem içindir.

Konuyu tekrar öze indirgeyerek yeşilim işlevini somutlaştırmaya çalışalım.

Karalar üzerindeki ağaçlar, çalılar, otsu bitkiler, tarım ürünleri ile sığ sularda, su biriktilerinde,

göllerde, bataklıklarda, akarsularda, su kenarlarında, suya batık ya da yüzer durumda çok sayıda bitki türü bulunmakta ve bunlar yaşadıkları ekolojik koşulların tümü ile olağanüstü bir uyum içinde inanılmaz doğa olaylarını gerçekleştirerek yeryüzünü diğer canlılar için yaşanabilir ortamlara dönüştürmektedirler. Ayrıca, yaşamsal faaliyetler için gerekli tüm maddelerin doğa içinde çevrimini de bunlar sağlarlar (Sözen, 1992).

Bitkilerin mühendislik hizmetleriyle, doğanın ısı dengesi yanında, karbondioksit - oksijen dengesi de sağlanabilmektedir. Gerçekten de karbondioksit asimilasyonu sırasında bitkilerkarbondioksit alır ve oksijen verirler. Denilebilir ki atmosferdeki karbondioksiti üretimde kullanan ve karşılığında oksijen vererek doğayı temizleyen tek canlı Fabrika, bitkilerdir. Böyle canlı bir fabrikada, hem jeneratör hem de motor işlevleri sürdürülmektedir. Oysa, insan ve hayvanlar yalnızca canlı motor karakteristiği göstermektedirler. Bitkilerin ortaya koydukları bu işlevlere insanların geliştirdikleri teknolojiyle henüz ulaşamamıştır. Elbetteki bitkiler de canlı etkinliklerini karşılamak için ürettikleri gıda enerjisinin bir bölümünü kendileri için kullanırlar. Bu sırada doğadan oksijen alıp karbondioksit verirler. Bu durumda bitkilerin atmosferden çektikleri ve atmosfere verdikleri karbondioksitin farkından bulunan yıllık net karbondioksit çekme değeri, milyarlarca tonu bulmaktadır. (Yavuzcan, 1991).

Doğadaki işlevleri tartışılmayacak kadar önemli olan bitkileri, insanların çok yoğun olarak yaşadıkları kentsel alanlarda işlevsel ve estetik amaçlarla kullanılmaktadır. Bitki materyalininkentsel alanlarda rastgele kullanılması ise son derece sakıncalıdır. Bazı doyum noktasında olan ülke kentlerindeyeni açık ve yeşil alan ağırlıklı planlar düşünülürken, özellikle Ankara kentimizde Çevre Projeleri olumlu bir başlangıç, ileride bir çınar kadar büyüyeceğine inandığımız bir "filizlenmedir."

Son günlerin popüler sözcüğü, daha doğrusu ek sözcüğü "Mega" kentsel literatürüne de megapol olarak girmiştir. Doğal olarak bu meqapollerde açık ve yeşil alanların ne kadar "mega" yeri olduğunu düşünmeden geçemeyeceğiz. Veya diğer bir düşünce de "mega"dan sonra ne bulunacağı. Umarım ki mega soursallardan uzak megapoller yaratılabilir. Ülkemizde de yeşil alanlar planlamada üçgen parsellerin bina yerleştirilemeyen dar açılı köşeleri, yüksek gerilim hatlarının geçtiği metrekaire ile tanımlanan alanlar olmaktan çıkarılacağı günleri beklemektedir.

Kentlerimizde ve Ankara kentimizde, yeni yüzyılın "Mutlu İnsan Çevreleri" Örgütlü Peyzaj Mimarlarının da içinde yer aldığı meslekdisiplinlerinin koordineleri sonucunda üretilecek planlar ve bu plan-

ların uygulanmaları ile, varolan metrekairelerin (Yeşil alan olarak) korunmaları sonucunda yaratılacaktır. Bina yerleştirmek veya diğer bir kullanım getirmek için ağaçların katledildiği değil, ağaçların korunması için kullanımın değiştiği anlayışların yeniden "Filizlendiği günleri umarız ki göreceğiz.

Taze ve dinamik sanat kudretine ve kreasyona layık olduğu yeri veren büyük Türk Filozofu mevlana Celalettin "Toprakdan İnsana dek nice bin durak var... şu hem var olan hem yok olan, her an değişen, yenilenen dünyadan azar azar yoklar gittiler varlar geliyorlar..." demekle, evrendeki büyük gelişmeleri devamlı olgunlaşmayı ve genç kuşaklara verdiği çok büyük değeri kendine özgü olan tevazuu ile ifade ederek, günümüze ışık tutmaktadır (Aran, 1977)

Artık doğaya egemen olma düşüncesinden çok doğa ile uyumlu bir şekilde yaşamının yolları aranmalıdır.

"Biz insanlar güneş sisteminde hayatın gelişebildiği yegane gezegende yaşıyoruz" ve her şey yalnızca insanlar için değil aynı zamanda mutlu insan ÇEVRELERİ için diyoruz.

ARAN, Sadri : Peyzaj Mimarisi Temel Prensipleri. A.Ü.Ziraat Fakültesi Yayınları, 1977

AYDINGÖZ, Üstün : "Aydan sonra hayatım değişti" Röportaj Bilim ve Teknik, 1989 Cilt 22, Sayı : 263

BİLİM ve YAŞAM ANSİKLOPEDİSİ : Cilt 2, Gelişim YAYINLARI

MACKEAN, D.G. : Introduction to biology, 1978

MAVİ DÜNYA DERGİSİ : Ocak 1992 sayısı

SÖZEN, Nur : İnsan, Çevre, Toplum "Yeşil Saygısının Evrensel kuralları" İmge Kitabevi Yayınları, Ocak 1992

UYAR, Betül ve

DURMUŞ, Suat : Mutlu İnsan Çevreleri Yaratma Yolunda Bir Filiz kökleşirken...!

Peyzaj Mimarlığı Dergisi 92-1 Sayı : 30

YAVUZCAN, Güngör : Bitkilerin Mühendislik Özellikleri ve Teknolojik Hizmetleri, Bilim ve Teknik, Eylül 1991, Cilt 24

Basından

Sebahat AÇIKSÖZ

Renan ATATURAY

Peyzaj Mimarlığı Araş.Gör.

GÖZDE MESLEKLER BİTTİ

Fusun DEDEHAYIR

Gelişen dünyada insanın daha da merkeze alınmasıyla birlikte şirketlerin eleman ihtiyaçlarında da büyük değişiklik oluyor. Türkiye'de de dünyadaki gelişmelere paralel olarak geçmiş yılların gözde mesleklerinin yıldızı sönüyor.

Mühendislik, İktisat gibi önünde kuyruk oluşturulan okulların devri bitiyor. Yerini sosyal ağırlıklı, insana hizmeti öne alan meslekler alıyor.

Şirketler, işyerlerinde verimi artırmanın önemli unsurunun çalışan olduğunu biliyor. Bu nedenle de çalışanları daha mutlu kılacak ve böylece verimi artıracak uzmanları şirketlerde önemli konumlara getiriyor.

Çeşitli şirketlere yönetim danışmanlığı ve eğitimi veren Yöntek Müşavirlik'in Genel Müdürü Ulaş BIÇAKÇI, "Bugüne kadar üretim için insanı kullanan bir düzen vardı. Oysa şimdi insana çalışan düzen geliyor. Bu nedenle de insanın çalışma hayatını düzelteren, mutlu kılan meslekler de ağırlık kazanıyor" diyor. Küreselleşme sürecine çok hızlı giren Türkiye'nin de bu gelişimdeki yerini rahatça alacağına inanıyor.

Geleceğin yıldızı parlak meslekleri arasında Peyzaj Mimarlığı'na da yer verilmiştir.

MİLLİYET 16 KASIM 1992

ORMAN KATLIAMINDA İKİNCİYİZ

Türkiye, ormanların yokeden ülkeler sıralamasında İran'dan sonra ikinci sırada geliyor.

İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Öğretim Üyesi Dr. Serdar KÜÇÜKBERKSU'un, haftalık Asiaweek Dergisi'nin verilerine dayanarak yaptığı araştırmaya göre, İran 1980 yılında orman alanı bakımından dünyanın 50. ülkesiyken, 1990'da 78.'liğe düştü. Böylece İran orman yoketme hızında bir dünya rekoru kırmış oldu.

Zimbabve ise ormanlarını koruyan ülkeler sıralamasında birinci oldu. Afrika'daki bu genç ülke 1980'de orman alanı bakımından dünyanın 41. ülkesiyken, 1990'da 31'liğe yükseldi.

Araştırma'ya göre, sahip olduğu orman alanıyla Türkiye, 1980 yılında 104 ülke arasında 33. sıradayken, 88 bin 560 kilometrekareyle 1990 yılında 100 ülke arasında 55. sıraya düştü.

Türkiye'de orman alanlarının giderek azalmasında kentlerin kırsal alanlara doğru hızla genişlemesi, yangınlar, orman içindeki köylerde tarla açmaların hızlanması ve otlak hayvanlarının ağaçlara zarar vermesi gibi faktörler rol oynuyor.

Ormanların kadastrounun yapılmaması, bu alanları denetim dışı bırakıyor. İnsanlar sınırları çizilmemiş olan orman alanlarını istedikleri gibi kullanıyor, daraltabiliyor, yok edebiliyor.

Türkiye'de orman katlini önleyecek çözümler arasında, sınırların belirlenmesi, orman içi köylerin orman dışına taşınması, gecekondulaşmanın ve çarpık şehirleşmenin önlenmesi geliyor.

(MİLLİYET 24 KASIM 1992)

DAĞ KESİLECEK GÜNEŞ GELECEK

Cemil CİĞERİM

Yalıköy'de, 'Deli'nin Dağı'ndan 50 metre kesilmesiyle insanlar kış aylarında günde üç saat daha fazla güneş görecekler. Romatizma derdinden kurtulacaklar ve uzun ömürlü olacaklar. Belediye de dağın kesilmesiyle elde edilecek 1 Milyon 150 bin metreküp harfiyattan 35 Milyar lira kazanacak. Bu parayla Yalıköy'e bazı tesisler yapılacak, kesilen tepe de milli park haline getirilecek. 'Deli'nin Dağı'ndan 50 metre kesilmesi kararına Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü Başkanı Prof. Dr. Güngör UZUN karşı geldi. Yazıda, tepenin kesilmesi halinde yeraltı su dengesinin değişeceği, yaşayan ve yetişen hayvan ile bitki varlığının bundan olumsuz yönde etkileneceği ve ekolojik dengenin zarar göreceği ileri sürüldü. Uzun, Yalıköy'de halkın başta güneş ışığı olmak üzere doğal kaynaklardan en iyi ve dengeli yararlanması için 'dağı kesmek' yerine, iklimle dengeli planlamaya önem verilmesi gerektiğini bildirdi. Yalıköy Belediye Başkanı Ziya ŞEN'de 'Deli'nin Dağı'nda açılacak taşocağında yapılacak çalışmalar sırasında zamanla yüksekliğin azalacağını ve böylelikle kasaba halkının güneşten 2-3 saat fazla yararlanacağını söyledi. Başkan Şen, "Ondokuz Mayıs Üniversitesi'nden bilim adamlarının yaptığı araştırmaya göre güneşten az yararlanılması nedeniyle kasabamızda başta romatizma olmak üzere çeşitli hastalıklara yakalananların sayısı hızla artıyor ve insan ömrü azalıyor" dedi.

(CUMHURİYET 30 HAZİRAN 1992)

SİNOP EVLERİ YOKOLUYOR

Birhan ERGEN

Anıtlar Yüksek Kurulu'nun kararıyla SIT alanı ilan edilen Sinop'ta 80 ev korumaya alındı ancak, restore edilmelikleri için yıkılmaya yüz tuttular.

Mimari ve tarihi özelliklere sahip eski Sinop evlerine bakım yapılmaması, onları virane görünümüne soktu. Cumbalı ve ahşap olan tarihi Sinop evlerinin çoğu oturulamayacak duruma geldi.

Kente gelen yerli ve yabancı turistlerin ilgisini çeken evlere devlet de, sahipleri de, bakım sağlayamıyor. Bu durumda zamana ne kadar direnilirse, tarih o kadar korunmuş olacak.

SABAHA 4 KASIM 1992

NEW JERSEY'DEKİ İRİS PARKI

Tam 65 yıldır New Jersey kenti halkı dünyanın en büyük iris çiçeği parkını yaşıyor. Tüm kent halkının çabalarıyla kurulan ve bakılan bu nefis bahçede 6 bin çeşit iris var. Çiçeğin adı Yunan gökkuşağı tanrısından geliyor. Parkın adı da " Tepedeki Gökkuşağı". Park 1927'de Amerikan İris Derneği adına kurulmuş. Kentte bu park için 7'den 70'e herkes sevgi ve ilgiyle çalışıyor. İzciler ve öğrenciler gönüllü bahçevanlık yapıyorlar.

Firavunların ve Fransız krallarının sembolü İris, Çin'de yüz için toz, Elizabeth'in İngilteresi'nde çil giderici ve Amerikan yerlilerinin ilacı. Günümüzde ise gözlerimize ve ruhumuza seslenen güzel bir zevk kaynağı.

(CUMHURİYET 20.9.1992)

Yayın Tanıtımı

THE GARDEN

Howard Loxton

7 bölümden oluşan bir kitap. 332 sayfa. Birinci bölümde, çeşitli ülkelerde tarihi anlamda bahçe sanatı anlatılmakta. İkinci bölümde genel anlamda bitkilerden, bitki üretiminden ve üçüncü bölümde botanik parklarından söz edilmekte. Dördüncü bölümde bahçe düzenleme ilkeleri, beşinci bölümde bahçe mobilyaları, altıncı bölümde su ve kaya bahçeleri gibi özel düzenlemeler ele alınmakta. Yedinci bölümde ise yapım, uygulama ve bakıma yönelik bilgiler içermekte. Hemen hemen tamamı renkli, bol fotoğrafla örneklenmiş bir kitap.

Published by David Batemen Ltd.,
'Golden Height', 32-34 View Road,
Glenfield, Auckland, New Zeland.

THE ILLUSTRATED ENCYCLOPEDIA OF WILD FLOWERS

450 yabancı otsu bitkinin tanısını olanaklı kılan, resimli ve grafiksel anlatımlı, 296 sayfadan oluşan bir kitap.

ISBN 185 152 1380, 1992 edition published by
Chancellor Press Michelin House, 81 Fulham Road,
London SN36RB

CONTEMPORARY LANDSCAPE ARCHITECTURE

253 sayfalık bir kitap. Pek çok ülkenin kent dokusunda yer alan meydan, park ve çocuk oyun alanı gibi düzenlenmiş mekanların, projeli ve fotoğraflı örneklerinden oluşan bir başvuru kaynağı. Bunun yanısıra çeşitli ülkelerin tarihi çevrelerinden ve tatil merkezlerinden perspektifleri de içeren oldukça renkli bir kitap.

Published by Process Architecture Co. Ltd. 1-47-2-418
Sa Sazuka, Shibuya-ku, Tokyo, Japan, ISBN
4.89331.706-7

TREES

Simon ve Schuster's

İbreliler, Palmiyeler, yaprağını döken ağaçlar, meyve ağaçları, çiçek etkisi güçlü olan ağaçlar ile endüstriyel ağaçlar olmak üzere toplam 300 cins bitkinin, renkli fotoğraf ve form, meyve, yaprak, çiçek gibi tanıyı sağlayacak resimlerle tanıtıldığı bir kitap.

ISBN 0671-24125 Rockefeller

Center, 1230 Avenue of the
Americas New York, New York
10020 U.S.A.

LOTUS

Dünyanın çeşitli ülkelerinden mimari tasarım ve şehir planlama örneklerinin verildiği bir dergi.

Yılda; üç ayda bir olmak üzere dört kez yayınlanmakta.

Adres: 20134 Milano-Via D. Trentacoste 7 ITALY.

LANDSCAPE

Çeşitli ülkelerde; açık ve yeşil alan planlamalarını, bölgesel ölçekten detaya uzanan perspektif içerisinde inceleyen ve araştıran çalışmaların yayınlandığı bir dergi. Yılda; üç kez, İngilizce olarak basılmakta.

Adres: Landscape, P.O.Box: 7107 Berkeley, California, 94707 U.S.A.

JOURNAL OF GARDEN HISTORY

Uluslararası platformda tarihi bahçelerle ilgili araştırmaları yayınlayan bir dergi. Yılda üç kez basılmakta.

Adres: Taylor and Francis Ltd. 4 John Street, London, WCINHET, (ENGLAND), U.K.

ARCHITECTURAL DESIGN

İki ayda bir olmak üzere, yılda altı kez yayınlanan, mimari tasarım dergisi. İngilizce olarak basılmakta.

Adres: Editorial Office: 42 Leinster Gardens, London, W2 3 AN, U.K. (ENGLAND).

CASABELLA

Dünyanın çeşitli ülkelerinden mimari tasarım örneklerinin verildiği ve İtalyanca yayınlanan bir dergi. Yılda on kez çıkarılmakta.

Adres: 20134 Milano-Via D. Trentacoste 7 ITALY

VILLE GIARDINI

İtalyanca olarak yayınlanan ve yılda, her ay olmak üzere on iki kez çıkarılan, bütün ülkeler ve özellikle İtalya'daki mimarlık, peyzaj mimarlığı çalışmaları yanısıra, bitkisel üretim ve dendrolojik bilgiler ile mimari ve peyzaj proje ve konstrüksiyon detaylarının yer aldığı çok yönlü bir dergi.

Adres:

EGE PEYZAJ

Üretim, planlama ve çevreye yönelik, peyzaj mimarlığı meslek dergisi olup, Ege Peyzaj Mimarlığı Derneği tarafından, üç ayda bir olmak üzere yılda dört kez yayınlanmakta.

Adres: Ege Peyzaj Mimarlığı Derneği Merkezi, Kıbrıs Şehitleri Caddesi, Kılıçlar İşhanı, 68/302 Alsancak/İZMİR.

ARCHITECTURA

Almanca olarak yayınlanan mimarlık dergisi. Mimarlık tarihi konularının yanısıra, inşaat konstrüksiyon detaylarının ve mimari tasarım örneklerinin verildiği bir kaynak olup, yılda iki kez çıkarılmakta.

Adres: Deutscher Kunstverlag, 8000 München 19, DEUTSCHLAND.

Haber

* ÖRGÜTLENME ÇALIŞMALARIMIZ HIZLA SÜRDÜRÜLMEKTEDİR.

Peyzaj Mimarlığı disiplininin ülkemiz genelinde hak ettiği platforma taşınması, mesleki özlük hak. yektilerin kazanımı, bu anlamdaki mücadelenin yaygınlaştırılması amacıyla, başlattığımız şubeleşme ve temsilcilikler oluşturma çalışmalarımız hızla sürdürülmektedir.

28 Mart 1992 tarihinde Adana şubenin kuruluşu ve I. Genel Kurulu'nun ardından, Ankara ve İstanbul şube I. Genel Kurulları yapılmış, Antalya şube Bölge temsilciliklerinin kuruluşu ile ilgili çalışmalar 1993 yılının ilk aylarında tamamlanacaktır.

"Dünya Çevre Günü" dolayısıyla, Derneğimiz Mersin Belediyesi ile ortaklaşa olarak 1.3 Haziran 1992 tarihleri arasında "Mersin Kenti'nin Açık ve Yeşil Alan Sistemi İçin Öneriler" konulu bir sempozyum düzenlemiştir. Sempozyumun amacı, Mersin kentinin açık ve yeşil alan sistemine ilişkin konuları kuramsal aydan ek alarak tanımlamak, çeşitli meslek disiplinlerini bireysel ve ortaklaşa yaklaşımlarıyla önerilerini bütün olarak saptamak, bu konuda yazılı bir kaynak yaratmak olmuştur.

Sempozyumda Peyzaj Mimarı, mimar, kent plancısı, doğa bilimciler ve plastik sanatçılar gibi farklı meslek temsilcileriyle yerel yönetim ilgililerinden oluşan katılımcılar tarafından "Mersin Kenti'nin Açık ve Yeşil Alan Sistemi" ayrıntılı olarak irdelenerek geleceğe yönelik öneriler belirlenmiş ve tartışılmıştır.

Bu anlayış içerisinde, sempozyumda bir yandan Mersin kentinin açık ve yeşil alan sistemine, dolayısıyla kent ölçeğinde bir yerleşme alanına değişik görüşler, eleştiriler ve önerilerle çağdaş boyut kazandırmak amaçlanmış, bir yandan da kentsel yerleşme alanlarımız için mesleklerarası işbirliğinin gerekliliği vurgulanmıştır.

Sempozyumda sunulan 28 bildirinin Mersin belediyesi tarafından bir kitapçıkta toplanarak basımı gerçekleştirilecektir.

PMD ANKARA ŞUBESİ I. OLAĞAN GENEL KURULU YAPILDI.

PMD Ankara Şubesi I. Olağan Genel Kurulu 15. Ağustos.1992 Cumartesi günü A.Ü.Zir.Fak. Dekanlık Konferans salonunda yapıldı.

Genel Kurul'da: Peyzaj Mimarlığı disiplininin daha ileri ufuklara taşınması ve kabulü için Dernek Örgütülüğü sınırların aştığı, ODA Örgütülüğünün zorunluluk olduğu, Bu amaçla PMD'nin çalışmalarında temel hedefin PMO örgütülüğünün alt yapısı oluşturulması gerekliliği savunulmuş, Şubelerini bu hedefe ulaşmada önemli adımlar olduğu belirtilmiştir.

Genel Kurul Sonucunda;

Ankara Şube Yönetim Kurulu Üyeliklerine;

ASİL

A.Betül UYAR

Erhan TORUNOĞLU

Nuriye ÇAKIRCA

Denetim Kurulu Üyeliklerine;

Fuat KARAASLAN

Redife KOLÇAK

Vedat AYGUN

seçilmişlerdir.

YEDEK

Haluk M.BAYCAN

Hülya ALTAN

Esin BAKTIROĞLU

Yusuf EKMIŞ

Nuran KARABEBE

Renan ATATURAY

YÖNETİM KURULU ÜYELİĞİNDEN İSTİFA Yönetim Kurulu Üyemiz Dr. Celal ÖNSOY işi nedeniyle İstanbul'da bulunduğu buna bağlı olarak verimli olamayacağını, İstanbul'daki çalışmalara katılacağını bildirmiş Yönetim Kurulumuz gerekenleri uygun bularak istifasını kabul etmiştir.

Dr. Celal ÖNSOY'dan boşalan Yönetim Kurulu Üyeliğine 1. Yedek Yönetim Kurulu üyesi olan Belemir DALOKAY getirilmiştir.

PMD İSTANBUL ŞUBE I. OLAĞAN GENEL KURULU YAPILDI.

PMD. İstanbul Şubesi 1. Olağan Genel Kurulu 7.11.1992 tarihinde yeterli çoğunluk sağlanamadığından 21.11.1992 cumartesi günü İstanbul Belediyesi İSKİ salonunda yapılmıştır.

Genel Kurul Sonucunda İstanbul Şube Yönetim Kurulu Üyeliklerine

Asil

Dr. Celal ÖNSOY

Nurcan KÜÇÜK (Baydar)

Prof.Dr. Ahmet Cengiz Yıldızcı

Denetim Kurulu Üyeliklerine

- Zekai BAYER - Aydın TÜRER - Nurgül ERDEM

seçilmişlerdir.

HER ÜYE YENİ BİR ÜYE KAMPANYASI.

Dernek örgütülüğümüzde örgütlenme çalışmalarını ile birlikte tüm meslektaşlarımıza ulaşma onların Derneğimize katılımını sağlamak amacıyla Derneğimize kayıtlı her Üyenin, derneğimize Üye olmayan bir meslektaşımızın derneğimize Üye olarak kazandırılması hedeflenmiştir.

TMMOB ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI'na ÜYELİK KAMPANYASI

1992 Yılı'nın sonlarına yaklaştığımız bu günlerde Peyzaj Mimarlığı disiplininin gelişim sürecinde önemli kilometre taşlarından biri olan "PEYZAJ MİMARLARI" kurulması temelinde "ODALAŞMA"süreci başlatılmış Mayıs 1992'de yapılan TMMOB 32. Dönem Olağan Genel Kurulunda Akademik anlamda kazanılan "PEYZAJ MİMARİ" unvanı koşutunda, mesleki platformda da peyzaj mimarlığı disiplini kendisini kabul ettirmiştir.

Odalaşma sürecinde, TMMOB 32. Dönüm Olağan Genel Kurulu Kararı: Tüm Peyzaj Mimarlarının (Ziraat ve Orman Fakülteleri mezunu) Ziraat Mühendisleri Odası'na Üye olmalarını ve P.M.O. oda örgütülüğü pratiğinin ZMD'da yaşanması doğrultusunda olmuştur.

Bu nedenle Mayıs 1994'te yapılacak olan TMMOB olağan Genel Kurul'undan Peyzaj Mimarları Odasını kurarak çıkmamızda Ziraat Mühendisleri Odasına Üye olmayan meslektaşlarımızın ZMD'na üye olmaları da çok büyük katkılar sağlayacaktır.

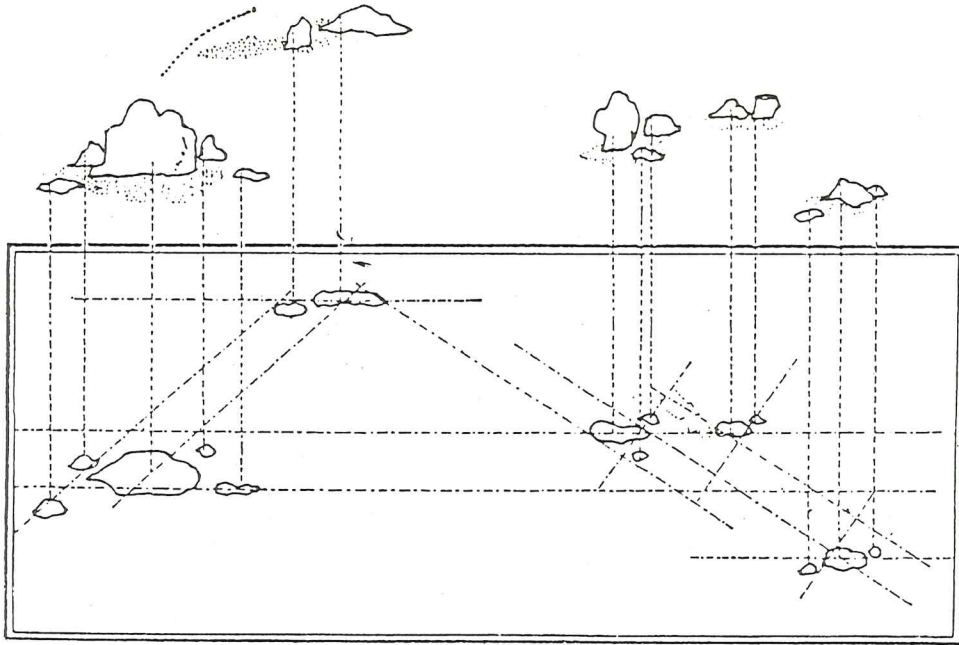
PMD ADRES DEĞİŞİKLİĞİ

Derneğimiz Genel Merkez ve Ankara Şubesi 9 Ekim 92'den itibaren TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası bünyesinde ayrılan yeni mekanda çalışmalarını sürdürmektedir.

ADRES: Karanfil Sok. 28/19

Kızılay / ANKARA

TEL : 425 05 55

* PARK'ı Benzersiz Kılan
PEYZAJ'a Getirdiği Yorumdur

PARK PEYZAJ Mimarlık Mühendislik İnşaat Ve Ticaret Ltd. Şti.
Mahatma Gandhi Caddesi 75/3 Gaziosmanpaşa 06700 ANKARA
Tel : 437 57 53 - 347 57 54

TEKSU

MÜHENDİSLİK

İNŞ. TİC. VE SAN. LTD.ŞTİ.

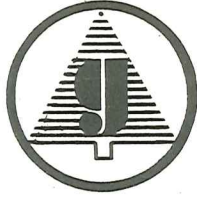
ÇAĞDAŞ YAŞANILABİLİR AÇIK VE YEŞİL MEKANLAR İÇİN
DENEYİMLİ VE BİLGİLİ KADROMUZLA HİZMETİNİZDEYİZ

ÇALIŞMA ALANLARIMIZ

*PEYZAJ MİMARLIĞI
-Proje
-Uygulama
-Bakım
-Danışmanlık

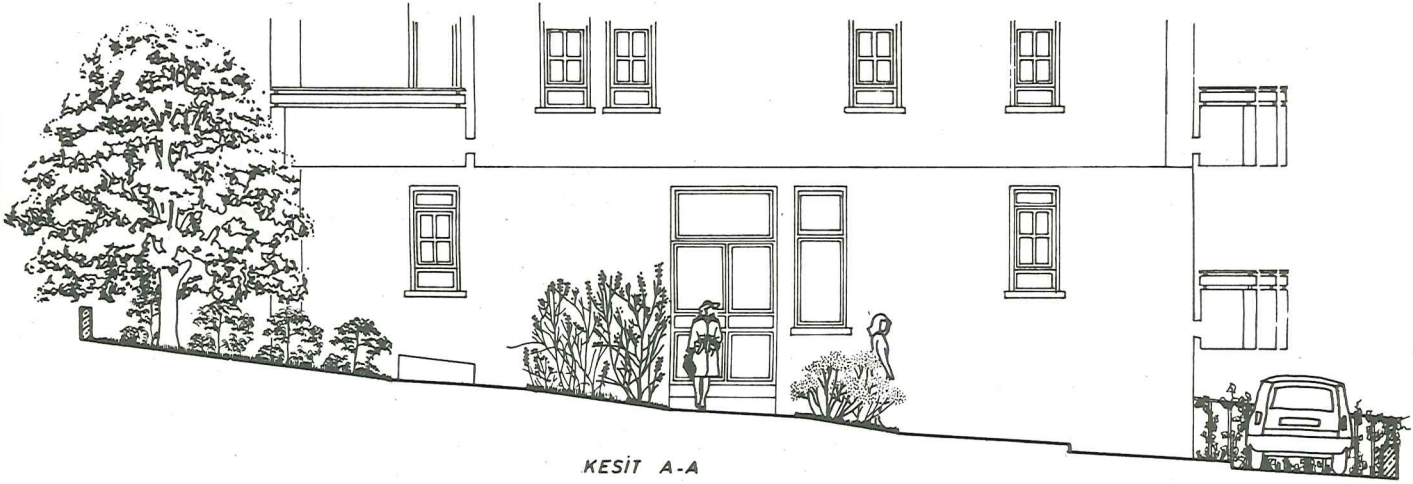
* ALTYAPI (içme suyu, kanalizasyon, temiz ve pis su arıtımı)
-Proje
-Uygulama
-Danışmanlık

Adres: Cemal Nadir Sok. 19/3 Çankaya / ANKARA
Tlf : 438 25 31 - 439 42 48
Fax : 439 42 48

GÜREL MÜHENDİSLİK İNŞ. ve TİC. LTD. ŞTİ.

TEL: 312 11 83 - 324 47 67

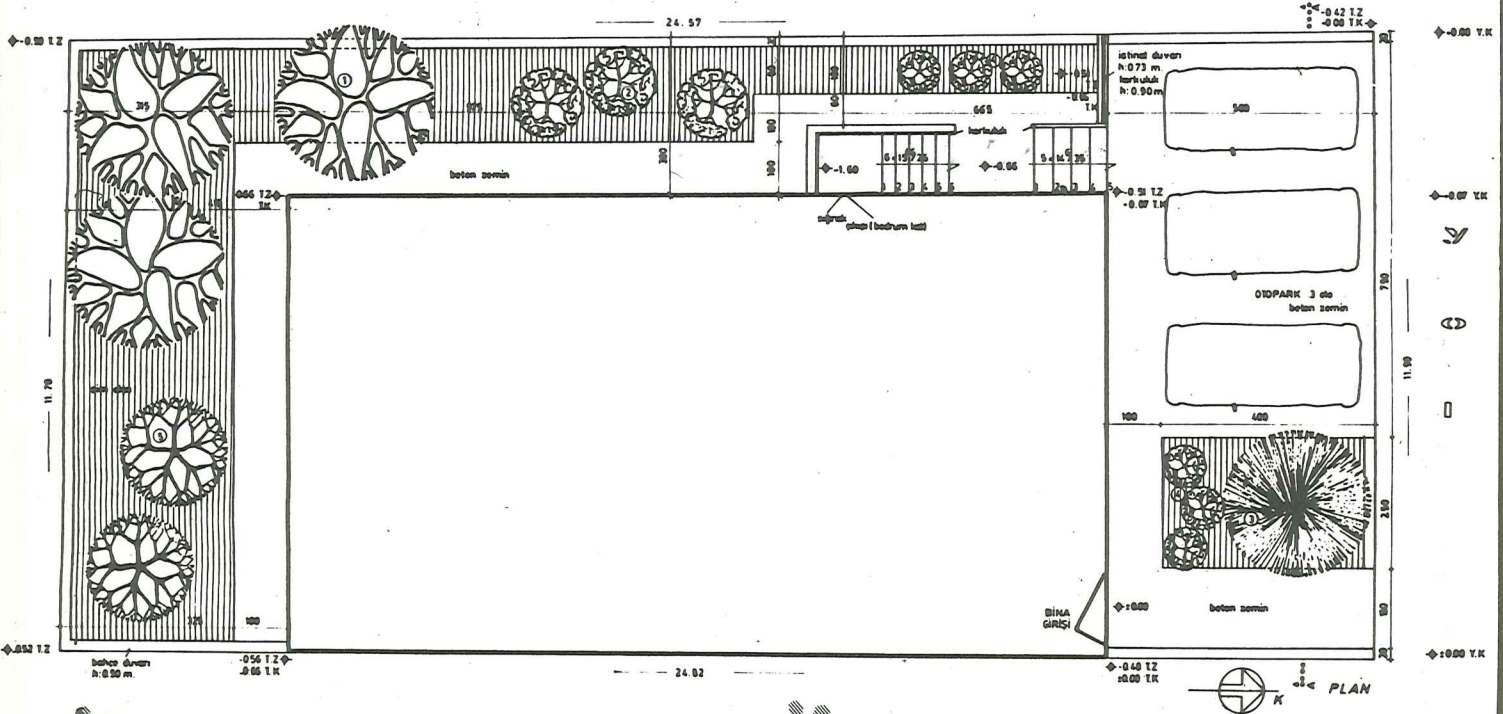
KESİT A-A

Çevre Düzenleme Proje ve Uygulaması

Sulama, Drenaj Proje ve Uygulaması

Süs Bitkileri, Organik Gübre ve Çim Tohumu

5517 nolu 47 parsel ÇEVRE DÜZENLEME PROJESİ Ölçek: 1/500

çocuklar için doğayı koruyalım!

Sanayi Cad. No: 31/35 Ortak Han Kat: 4
Tel: 312 11 83 - 324 47 67 Ulus-ANKARA

Mezarlıklarda Peyzaj Planlaması

Araş.Gör. Aysel ODABAŞ
A.Ü.Z.F. Peyzaj Mimarlığı Bölümü

MEZARLIK GELİŞİMİ:

İlk toplumlarda ölü, yaşama mekanlarının (mağaraların) içine gömülürdü. Ölünün etleri güneşte kurutulduktan sonra kalan parçalar, mağaralara, toprak sedirlerin içine gömülürdü. Daha sonraları: ölü, yerleşim yeni dışına doğrudan ya da yakılarak toprağa gömülürdü. Doğrudan gömü, moloz taştan yapılmış basit mezarların yanısıra, pişmiş toprak küp mezarlar, mermer veya seramik lahitlere yapıldı. Ayrıca; adeta bir tapınağı andıran anıtsal mezarlar (Mouseleum), kayaların oyulması ile oluşturulmuş kaya mezarları ve toprakların yığılması ile küçük bir tepe görünümü kazanmış tümülüs (yığma mezarlar) gibi farklı tip ve biçimlerde mezarlar kullanılmıştır.

Lahit ve mezar odalarına, ölüm ile birlikte; giyim-kuşam silah gibi eşyalar ölüye sunulan hediyeler, yiyecekler de gömülürdü. Bu tür gömüde; özellikle ölümden sonra yaşamın olduğu inancı etkili idi.

İlk çağlarda; görülen gömü biçimleri zaman içerisinde dini inançlar, gelenek-görenek sosyo-kültürel yapı gibi etmenlerle değişmiştir.

Endüstrileşme, kentleme, nüfus artışı ve buna bağlı olarak ölüm oranının da artışı mezarlık olgusunu etkilemiştir. Dini inançlar, sağlık kuralları, gelenek ve görenekler gömü şekilleri ve mezarlık biçimlenmesinde en önemli faktörlerdir. Şöyle ki; ölünün çözülmesi (çürümesi) ile oluşan kötü kokular ve istenmeyen koşullar, salgın hastalık düşüncesi ile ölünün gömü biçimi ve mezarlıklarda kullanılan bitki türünü belirlemiştir. Örneğin; ölünün çözülmesi sonucu oluşan kokuya absorbe ettiği düşüncesi ile "Servi" mezarlıklarda en çok kullanılan bitki olmuştur.

MEZARLIK PSİKOLOJİSİ:

Yaşlılık, ölüm ve yok olma gibi hiç de hoş olmayan gerçekler, insanın en büyük korkusudur. Ölümün sergilendiği ve yaşamın sonsuza kadar sürmeyeceğini gösteriyor olmasından ileri gel-

mektedir ki; mezarlıklar korku ve hüznü karışık duyguların yaşandığı alanlar olarak görülür. Mezarlık kavramının getirdiği bu olumsuz duygulardan dolayı, dilimizde mezarlık; "Ağlama Yeri", "Yas Yeri" anlamına gelen kelimelerle ifade edilir.

Mezarlıkların bu tür algılanmasında toplum bireylerinin düşünceleri yanısıra, planıcı ve mezarlık idaresinin tutumu ve görüşü etkili olmaktadır.

MEZARLIK PLANLAMASI:

Ülkemizdeki mezarlıklar; hüznü ve soğuk atmosferli alan olarak görülmesi, kuru ve yüksek taş duvarlarla ya da tel çitlerle çevrelenmesi, mermer mezartaşlarının adeta maddi güçlerin yarıştığı arenaya dönüştürülmesi ve kapasitelerinin çok çok üzerinde kullanımı ile çağdaşıktan uzak mekanlardır.

Mezarlıkların; kentsel gelişiminde fiziksel bir planlama elemanı olarak ele alındığında ise önemli birer rezerv alanlar olduğu dikkate alınmalıdır.

Mezarlıklar dini yasaklar ve gelenekler ile özel dokunulmazlıkları olan alanlardır. Ve bu nedenle de olayca konut, işyeri vb. alanlar haline dönüştürülemeyen rezerv yeşil alanlardır. Barındırdığı bitkisel dokusu ve buna bağlı faunası (kelebek, böcek, kuş gibi) ile özel ekolojiye sahip alanlardır.

Mezarlık felsefesine uygun bir planlama yapıldığında; kent içinde anacak kente nazaran gürültünün en az olduğu, sessiz mekanlar haline getirilebilecek alanlardır.

Avrupa'da mezarlık planlaması özellikle, 1970'li yıllarda yeniden ele alınmıştır.

Mezarlıkların bir gömü yeri işlevi ile birlikte, kentsel rantın hızla arttığı bölgelerde kent halkına pasif rekreasyon için hizmet verecek "yeşil alanlar" olarak planlanması düşünülmüştür.

Ülkemizde ise bu fikir; Ankara gibi büyük

kentlerde henüz gündeme gelmiştir.

Günümüz kentlerinde, mezarlıkların bir "ölü depo yeri" olarak görülmesinde etkili nedenlerden birisi de; mezarlık planlama konusunun sahıpsiz kalarak ciddi olarak ele alınmamasından ileri gelmektedir.

Oysa mezarlıklar; kentsel açık ve yeşil alan sisteminde önemli bir işleve sahip yeşil alanlardır. Peyzaj mimarları tarafından kentsel açık-yeşil alan zincirinin bir halkası olarak düşünülüp, ele alınması gerekir.

Mezarlık planlamasında en önemli basamak; kente hizmet verebilecek büyüklükte uygun bir yer seçiminin gerçekleştirilmesidir. Mezarlık büyüklüğü; kentin gelecek 30-40 yıllık alan ihtiyacı dikkate alınarak belirlenmelidir. Mezarlık büyüklüğünün tesbitinde kentin nüfus artışı, ölüm oranı gibi demografik özellikleri etkindir. Mezarlıklarda kişi başına yaklaşık 7.2 m² alan hesap edilerek, bu miktarın 3.2 m² gömü yeri olarak ayrılırken geri kalan alan ise yol vb. servis alanı olarak ayrılır (Tanrıverdi 1987).

Mezarlık planlaması, mezarlıkyeri seçimi, alan büyüklüğünün tespit edilmesi, mekan organizasyonu (alan kullanımı) ile bitkisel planlamayı kapsar. Ayrıca; alanda rasyonel kullanımın sağlanması amacı ile mezarlıkta işletme modelinin belirlenmesi gerekir. Mezarlıkların ziyaret süresi mezarlıkların satış ya da kiralanması, bakımı gibi konular mezarlık gelişimi ve biçimini etkileyen unsurlardır.

Kentsel rantın hızlı artışı, mevcut alanlardan karmaşık olarak yararlanma zorunluluğu doğurmuştur. Bu nedenle; mezarlıklar ölülerle birlikte yaşayanlara da hizmet vermelidir.

Mezarlık alanı olarak seçilen yerin toprak yapısı, taban su seviyesi gibi özellikler, alanın uygun olup-olmadığı hakkında bilgi verir. Toprağın killi ve geçirimsiz oluşu, ölnün çürüme hızını azaltacağından dışarı kötü kokular salacaktır ya da taban su seviyesi 2.5 m.den yüksek ise mezardan su çıkarak ölü kötü koku salacak ya da bulaşıcı hastalık endişesi oluşacaktır.

Mezarlıklarda; defin yerlerinin yanısıra;

- Ziyaretçi için patika yollar (yaya yolları)

- Sirkülasyon

- Büfe, çiçekçi, mermerci gibi üniteler,

- Doktor, din görevlisi için idare gibi yapısal

birimler,

- Otopark

- Meydan

- Tören Yolu

- Dinlenme-oturma için mekanlara yer verilmelidir. Hatta lokanta, çay bahçesi gibi birimle-

re de yer verilebilir.

Mezarlık alanına birden fazla girişin olması, ziyaretçilerin yoğun olduğu günlerde (bayram gibi) rahatlık sağlayacaktır. Mezarlık çevresinin dekoratif duvarlar ya da bitkisel elemanlarla oluşturulmuş duvarlarla çevrelenmesi uygundur.

Alandan maksimum oranda yararlanmak için; çocuk, büyük ve aile mezarlıkları için ayrı ayrı adaların düşünülmesi gerekir. Ayrıca; farklı inançlara sahip insanlar için de adaların ayrılması gerekir.

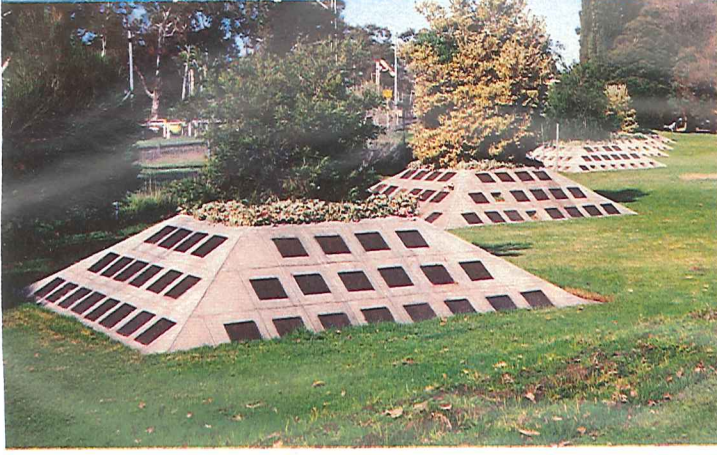
Mezarlık girişi, Simonds (1961)'a göre; dünyanın cennete açılan kapıları gibi mekana ilahe bir melodi kazandıracak şekilde olmalıdır (Bayraktar 1973).

Gömü yerlerinin; alanların genel yapısı içinde bitkisel elemanlarla gizlenmiş olması gerekir. Mezarlık alanına girişte meydan işlevini yükleneyecek bir mekanda, oturma ve dinlenme köşeleri de birlikte planlanmalıdır. Ziyaretçiler için ayrılan yollar ile mezarlıklar arasında çim yüzeyler gibi yeşil bir ayırıcı bandın yer alması gerekir. Ayrıca; alanlarda yer verilecek yapay bir göl gibi durgun su yüzeyi, açık çim alanlar, hafif dalgalı bir topografya alanı yumuşatacaktır. Çeşme bir topografya alanı yumuşatacaktır. Çeşme bank, çiçek kasaları, kuş evleri, su yatakları, plastik elemanlar alanı meditasyon yeri haline dönüştüreceklerdir.

Mezarlıkta ölçü; tamamen sakin ve huzurlu bir peyzaj yaratmaya yönelik olmalıdır. Alana dağıtılmış gömü yerleri, küçük ölçekli mezar taşları mümkün olduğu oranda çim ve su yüzeyleri mezarlıkta ideal imajı oluştururlar.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

- Bayraktar, A., 1973. İzmir Şehrinin İmarında Peyzaj Mimarisi İle İlgili Problemler ve Prensiplerin Tespiti. ... Bahçe Kültürleri Araştırma ve Eğitim Merkezi Yayın No : 33. Birlik Matbaası. BORNOVA İZMİR.
- Kienast, D. 1990. "On Dealing ith Cemeterlies" Anthas Dergisi, 4. Sayı 4/90.
- Szamatolski, 1989. The Rok of Cemeteries In Future Urban Deutelopment. Gerten und Landschaft Dergisi. Sayı : 12.
- Tanrıverdi, F. 1987. "Peyzaj Mimarlığı Bahçe sanatının Temel İlkeleri ve Uygulama Metodları, Atatürk Üniversitesi Yayınları No : 643. Ziraat Fakültesi Yayınları No : 291. Ders Kitapları Serisi No : 49. Atatürk Üniversitesi Basımevi, Erzurum.

Δ Kül mezarların küp şeklinde örnekleri, Avusturalya

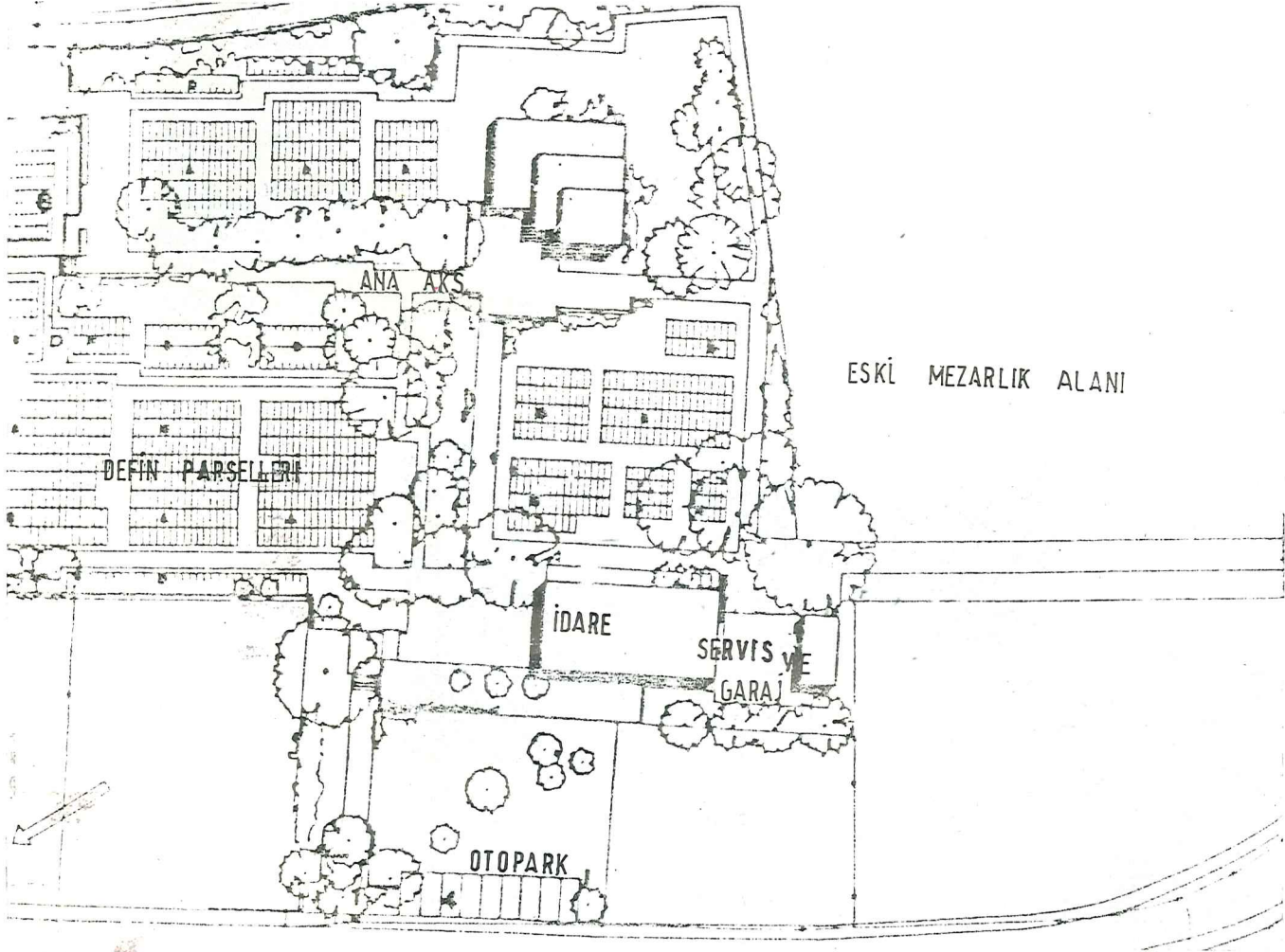
Δ Kül mezar örneği, Avusturalya

Δ Mezarlık Girişi Örneği, Avusturalya

Δ Mezarlıkta çiçekçi ve çay salonu işaret levhaları, Avusturalya

Şekil 1: Yukarıdaki mezarlık örneğinde; çocuk, büyük ve aile mezarları için ayrı parseller ayrıldığı gibi yatay ve dikey mezartaşları içinde ayrı ayrı parseller düşünülmüştür. Ailesheim mezarlığı, Almanya (Anthos 1967/4).

dalokay

mimarlık ve peyzaj mimarlığı atölyesi

mithatpaşa caddesi 51/13 yenişehir, ankara • tel: (4) 431 60 92 • fax: (4) 431 83 32

★★★★
HOTEL BILKENT
ANKARA
PARADISE HOTELS INTERNATIONAL

Hotel Bilkent-Ankara, Bakanlıklar'a sadece 15 km. mesafede, hava kirliliği, gürültü, trafik ve benzeri her türlü çevre sorunlarından uzak, sessiz bir ortamda, doğa ile kucak kucağıdır.

Ulaşım açısından ise, Ankara-Eskişehir Karayolu'na çok yakın, Esenboğa Havaalanı'na kolayca ulaşılacak konumdadır.

Hotel Bilkent - Ankara, hepsi çağdaş beğeniye uygun dekore edilmiş, tam konforlu 62 odaya sahiptir.

Panoramik Ankara manzaralı terasları olan, Türk ve Fransız mutfağının en seçkin örneklerinin en üst düzeyde bir hizmet anlayışı ile sunulan "The Oak Room" da Pazartesi-Perşembe geceleri piyano Cuma-C.tesi geceleri orkestradan yemek ve dans müziği ile sunulduğu "The Oak Room" farklı bir mekanda, farklı duyguları yaşatmaktadır.

Aperatif, sandviç ve pizza çeşitlerinin gün boyu serviste olduğu "Terrace Cafe" gençlerin ve genç kalanların ilgi odağıdır.

"Sunday Brunch"a katılmak için günler önceden rezervasyon yapılması, haklı övünç kaynağımızdır.

"Art Center", her türlü sanat ve kültür etkinliklerine elverişli, bir Hotel Bilkent-Ankara ayrıcalığıdır.

Çok amaçlı ve değişik sayıda katılımlara uygun, gerekli tüm eki manları ile 9 Toplantı, 4 Sergi, 4 Seminer salonu, iş çevreleri ve sosyal kuruluşların hizmetindedir.

Hotel Bilkent-Ankara farklı kişilerin, farklı beklentileri için, farklı bir mekandır.

Bilkent 1. Cadde Bilkent 06533 Ankara
P.K. 14 Maltepe 06572 Ankara
Telefon: 287 35 70 (4 hat) Telefaks: 287 38 09

U L U S O Y

TOHUMCULUK, ZİRAAT SANAYİİ VE TİCARET LTD. ŞTİ

MERKEZ : Çevre Sok. No: 21 06680 Çankaya Ankara TÜRKİYE
TEL : (4) 468 10 65 - (4) 468 10 91 FAX: (4) 468 12 44

PARK ve BAHÇELER İÇİN

SERTİFİKALI ÇİM TOHUMLARI

KARINCA
OYUNCAK SANAYİ

FABRİKA

31. Sokak No: 44 Ostim / ANKARA

Tel: 354 63 25

Fax: 354 27 57

SATIŞ DİSTRİBİTÖRLÜĞÜ

158. Sokak No: 71 Ostim / ANKARA

Tel: 354 71 04 - 354 71 05

Fax: 354 65 03

PAZARLAMA BÜROSU

Hoşdere Caddesi No: 23/6 ANKARA

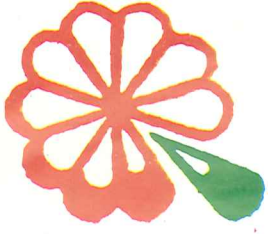
Tel: 167 27 96

✓ PARK ve BAHÇE OYUN ELEMANLARI

✓ OTURMA GRUPLARI

✓ İMALAT - SATIŞ - MONTAJ

aseç

**ANKARA SANAT ÇİÇEKÇİSİ
İÇ VE DIŞ TİCARET LTD. ŞTİ.**

- Peyzaj Proje Uygulama, Danışmanlık,
- Bitki Üretimleri
 - ▲ Dış mekan
 - ▼ İç mekan
 - ◆ İthalat ihracatları
- Çim Tohumu
- Torf
- Sulama, Aydınlatma Proje ve Elemanları
- Süs Havuzları, Su Gösterileri Proje ve Elemanları
- Sera Yapımı
- Grünfix

HEAD OFFICE :
BAYINDIR SOKAK 7/4 KIZILAY 06410
ANKARA
TEL : (4) 431 11 11 - 12
FAX : (4) 431 11 12

EUROPE OFFICE
VAN HALLSTRAAT 7 1051 GW
AMSTERDAM - HOLLAND
TEL : 020 681 21 05 - 686 66 92 - 682 82 82
FAX : 020 - 684 37 85 - 688 19 57

**çocuk oyun elemanı imal etmek
çocuk oyuncuğu
değildir...**

Renkli

Ergonomik

YONCAPARK

Çocuk Oyun Elemanları

- Çocuk Oyun Elemanları
- Park Elemanları
- Aydınlatma Elemanları,
- Havuz, Fıskiye Elemanları
- Sulama Elemanları

YONCAPARK Çocuk Oyun Elemanları, normal ve özürli çocuklar için ergonomik olarak tasarlanmıştır.

Tüm demonte parçalar,
her türlü mevsim şartlarına karşı
dayanıklılığını artıran özel bir boya ile kaplanmıştır.

Yaratıcı

Çağdaş

Pratik

REFERANSLARIMIZ'DAN BAZILARI

KÖY HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ GENEL MÜDÜRLÜK LOJMANLARI PARKI VE HAVUZLARI
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI ANKARA VİLAYETLER EVİ ÇOCUK OYUN ALANI GÖLBAŞI - ANKARA
VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ KREŞ, ÇOCUK OYUN ALANI KURTULUŞ - ANKARA
ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ÖRNEK PARKI ÇOCUK OYUN ALANI TELSİZLER - ANKARA
EMLAK BANKASI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SİLİVRİ TATİL KÖYÜ ÇOCUK OYUN ALANI
DURMAZ İNŞAAT TURİZM TİCARET A.Ş. DURMAZ ÇİFTLİĞİ ÇOCUK OYUN ALANI ÇUBUK - ANKARA
PTT UYDU İSTASYONU ÇOCUK OYUN ALANI HAVUZ FİSKİYE SİSTEMLERİ ANKARA
GÖKKAŞAĞI SİTESİ ÇOCUK OYUN ALANI ANKARA
KIZILCAHAMAM BELEDİYESİ KADIRBEY PARKI OYUN ALANI KIZILCAHAMAM
TBMM MİLLETVEKİLİ LOJMANLARI ÇOCUK OYUN ALANLARI ORAN ŞEHRİ - ANKARA
TBMM KREŞİ ÇOCUK OYUN ALANI AŞAĞI AYRANCI - ANKARA
PETROL OFİSİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MOGAN DİNLENME TESİSLERİ GÖLBAŞI - ANKARA
GN. MD.LÜK LOJMANLARI KREŞİ ÇOCUK OYUN ALANI BALGAT - ANKARA MANAVGAT-EGİTİM VE DİNLENME TESİSLERİ ÇOCUK
OYUN ALANI ANTALYA ERDEMLİ EGİTİM VE DİNLENME TESİSLERİ ÇOCUK OYUN ALANI MERSİN
HALK BANKASI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ KREŞ OYUN ALANI
TCDD GENEL MÜDÜRLÜĞÜ KAYAŞ DİNLENME VE MESİRE YERİ TESİSLERİ KAYAŞ - ANKARA
TKİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DİDİM EGİTİM VE DİNLENME TESİSLERİ İZMİR AKÇAY EGİTİM VE DİNLENME TESİSLERİ BALIKESİR
HAVA KUVVETLERİ KOMUTANLIĞI - GÖKNUR İNŞAAT ANKARA MISAFIRHANESİ DİNLENME ALANI OPERA - ANKARA
GENERAL LOJMANLARI TERASI ANKARA İZMİR HAVA EGİTİM KOMUTANLIĞI LOJMANLARI OYUN ALANI İZMİR
ODTÜ İLKOKULU ÇOCUK OYUN ALANI - ANKARA
İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ - KASIMPAŞA PARK - İSTANBUL
PARK SİTESİ - YAPIKUR A.Ş. ÇOCUK OYUN ALANLARI - ANKARA
LİZ TEYZE KREŞİ ÇOCUK OYUN ALANI ANKARA
KIZILCAHAMAM BELEDİYESİ II NOLU PARKI ANKARA
KIZILCAHAMAM BELEDİYESİ III NOLU PARKI ANKARA
ALTINDAĞ BELEDİYESİ BABAHARMAN PARKI ANKARA
İSTANBUL BÜYÜK ŞEHİR BELEDİYESİ ZEYTİNBURNU PARKI SİRAL İNŞAAT İSTANBUL
İSTANBUL BÜYÜK ŞEHİR BELEDİYESİ YEDİKULE PARKI E. V. M. İNŞAAT İSTANBUL
ETİMESGUT BELEDİYESİ PARKI YAPIKUR A.Ş. ANKARA
PURSAKLAR BELEDİYESİ I NOLU PARKI ANKARA
PURSAKLAR BELEDİYESİ II NOLU PARKI ANKARA
KALKINMA BANKASI KREŞ ÇOCUK OYUN ALANI

Eğitici

Estetik

NOT
DETAYLI BİLGİ İÇİN
LÜTFEN BİZİ ARAYIN.

dündar mobilya sanayii

dündar
ELEKTRİK END. TES.
SAN. TİC. LTD. ŞTİ.

DUNDAR.
ÇEVRE, TASARIM, UYGULAMA
SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Bostancık Cad.49
Çiğiltepe 06320
SİTELER-ANKARA
Tel:(4) 348 43 90 (91,92)
Fax:(4) 348 93 79